

QUEREMOS,
SABEMOS,
PODEMOS.

ELECCIÓN
XERAIS
20 DE DECEMBRO
DE 2015

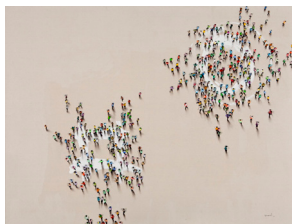
UN PROGRAMA PARA
CAMBIAR O NOSO PAÍS

QUEREMOS,
SABEMOS,
PODEMOS.

QUEREMOS,
SABEMOS,
PODEMOS.

UN PROGRAMA PARA
CAMBIAR O NOSO PAÍS

ELECCIÓN
XERAIS
20 DE DECEMBRO
DE 2015

Imaxe da cuberta: Juan Genovés, Signos (2011)

©Juan Genovés, VEGAP, Madrid, 2015

Esta obra está baixo unha licenza de Creative Commons:

Recoñecemento-NoComercial-SinObraDerivada 4.0 Internacional

Recoñecemento: debe recoñecer a autoría da obra da maneira especificada polo autor ou o licenciador.

Non comercial: o licenciador permite copiar, distribuír e comunicar publicamente a obra.

A cambio, esta obra non pode ser utilizada con finalidades comerciais, a menos que se obteña o permiso do licenciador.

Sen obra derivada: o licenciador permite copiar, distribuír e comunicar publicamente soamente copias inalteradas da obra, non obras derivadas baseadas nela.

Primeira edición: decembro de 2015

Traducción: Equipo de traducción ao galego de Podemos (Tamara Aymerich Correa, Rosa Eva Martínez Oubiña, Breogán Riobó Lois, Xiao Roel, Ana Rozados, Pedro Vázquez Pereira y Antonio Villanueva)

Maquetación: Alba Valiño

Coordinación de contidos: Secretaría de Programa e Proceso Constituínte de Podemos

(Carolina Bescansa, Txema Guijarro, Irene López, Ángela Medialdea, Alejandra Pastor e Víctor Rey)

Edición e deseño de cuberta e interiores: Área de Deseño e Edición de Podemos

(Alejandro Cerezo, Ana Domínguez, Alicia Gómez Cuqui Weller)

Podemos

C/ Zurita, 21, 28012 Madrid

podemos.info

Facebook: Podemos

Twitter: @ahorapodemos

ÍNDICE

Limiar	9
Democracia económica	15
Cara á transición enerxética	17
Transportes e infraestruturas	23
Novo modelo produtivo	24
Sociedade do coñecemento, I+D+i e políticas científicas	29
Unha reforma fiscal para a suficiencia, a equidade e a cohesión social	37
Banca pública e regulación financeira	45
Reestruturación da débeda española	48
Pemes, autónomos e economía social	52
Agricultura e pesca	56
As políticas macroeconómicas no ámbito europeo: fin da austeridad fiscal e salarial	57
Dereito ao traballo e emprego digno para todas as persoas. Unha política para mellorar as condicións de traballo e avanzar cara a igualdade de xénero	62
Un sistema de pensións de calidade	70

Democracia social	73
Sanidade	75
Vivenda e subministración	80
Educación	86
Infancia	99
Deportes	102
Servizos sociais	110
Dependencia e diversidade funcional	112
Igualdade	119
Cultura	131
Democracia política	155
Democracia, transparencia e loita contra a corrupción	157
Xustiza e dereitos humanos	175
Administración Pública	183
Seguridade	185
Modelo territorial e dereito a decidir	188
Democracia cidadá	191
Medio ambiente	193
Liberdade relixiosa e de conciencia	202
Mundo rural	203
Movilidade	204
Costas e solo	205
Benestar animal	207
Democracia internacional	209
Migracións e asilo	211
Política exterior e cooperación internacional	219
Propostas de ámbito autonómico e municipal	233
Anexo	261

LIMIAR

Hai vinte e dous meses, varias decenas de persoas démonos cita no Teatro do Barrio de Lavapiés (Madrid) para apoiar o primeiro reto que Podemos se deu a si mesmo: recoller cincuenta mil sinaturas que avalasen a proposta de concorrer ás eleccións europeas do 25 de maio de 2014. Abondaron dous días para conseguilas e, ao pechar a iniciativa, subscribiran a proposta case cen mil persoas. Podemos naceu en código de construción de maioría, naceu dun desbordamento cidadán e popular xerado a base de peches, recortes, despedimentos e desafiuzamentos. Podemos naceu do descaro duns poucos e da dor duns moitos.

Desde entón, o camiño multiplicounos e, grazas á doazón xenerosa de tempo, talento e esforzo de miles de persoas, chegamos ata aquí. Tras vinte e dous meses de traballo non sempre fácil, chegou o momento para o que nacemos. Chegamos á beira desta transición na historia de España e de nós dependerá a dirección do cambio.

Tes ante os teus ollos o programa electoral co que saímos a gañar as eleccións xerais do 20 de decembro. Alguén podería pensar que se trata dun programa máis dun partido máis nunhas eleccións máis. Sen embargo, o xeito en que se elaborou, o alcance das nosas propostas e o compromiso co que as asumimos afástannos moito dos programas electorais ao uso. Este programa electoral é moitas cousas ao mesmo tempo.

Este programa é, en primeiro lugar, o resultado do traballo colaborativo de miles de persoas. Os marcos, os enfoques e as propostas que o conforman son o resultado da articulación das voces de expertos e de miles de persoas comprometidas co seu presente e co seu país. Máis de dez mil achegaron as súas ideas en Praza Podemos, a nosa plataforma para a participación dixital. Presencialmente, celebráronse máis de tres mil asembleas programáticas. Máis de vinte e cinco áreas de traballo recolleron propostas, convidaron expertas e expertos, estudaron os informes de decenas de organizacións da sociedade civil. E, na fase final, máis de quince mil persoas elixiron a práctica totalidade das propostas que o conforman. Non existen precedentes no noso país dun proceso participativo de elaboración programática desta envergadura, e cóntanse cos dedos da man as experiencias análogas noutros países.

En segundo lugar, este programa non é unha lista de propostas vertidas nun papel cunha forza vinculante que queda en mans dun porvir incerto. Este programa é un contrato coa xente e obrigámonos a cumprilo ao longo de toda a lexislatura. Defenderemos estas propostas e poñerémolas en pé, unha tras outra, co apoio da xente. Non se nos vai esquecer que, de todas as medidas elixidas, a máis votada foi a que propón a posibilidade de celebrar un «referendo revogatorio se o Goberno incumpre de xeito substancial e manifesta o seu programa electoral»; unha medida achegada en Praza Podemos por unha cidadá anónima ou por un cidadán anónimo, e que se converteu na proposta de maior consenso de todas as que defenderemos. Este programa é o noso contrato co país e se, por motivos alleos á nosa vontade, non puidésemos estar á altura das nosas ideas, será a xente a que decida co seu voto se quere ou non quere que sigamos gobernando. Este é o noso compromiso: o control democrático como garantía e límite do contrato programático.

En terceiro lugar, este programa é unha guía de viaxe para o noso país. Propoñemos unha ruta capaz de deixar atrás a España dos cinco millóns de parados, da precariedade, da explotación dos autónomos, da competitividade da baixada salarial e da dependencia enerxética. É unha guía que propón camiños sinxelos e efectivos contra a impunidad dos corruptos. É unha senda a través da cal podemos construír democraticamente a España plurinacional e respectuosa que xa existe nas cidades e nas vilas e que aínda non entrou nos partidos e nas institucións. É unha proposta, en definitiva, para transitar cara a un país no que as institucións se poñan a traballar co mesmo afán en garantir o dereito ao traballo da xente e o dereito á igualdade política, a sanidade universal e o dereito de petición, a educación pública e gratuíta e unha fiscalidade xusta coas clases medias e os traballadores; un país no que a Administración Pública se dedique a facer fronte á precariedade laboral co mesmo fervor co que supervisa a recadación do IVE dos autónomos e as PEMES.

Non será doado cambiar o funcionamento da Xustiza, da Administración e do Goberno, pero sabemos que podemos logralo porque contamos co aliado máis poderoso: a xente. Sabemos e sentimos que somos maioría as persoas fartas de ver as institucións defendendo os intereses dos poderosos mentres permanecen indiferentes aos problemas da xente. Queremos cambiar o noso país e sabemos como facelo.

Este programa contén propostas de moi distinta natureza: unhas refírense ás pensións e outras á vivenda, unhas céntranse en mellorar o noso modelo enerxético e outras queren garantir a igualdade política. Pero, en conxunto, todas elas propoñen unha ruta de cambio para o noso país que implica modificar o noso marco constitucional. Cumprir este programa implica levar a cabo cambios na norma do 78 capaces de dotar ao noso país dunha nova arquitectura xurídica. Cumprir este programa supón acometer cambios constitucionais dirixidos a:

- Garantir que as institucións públicas protexan o dereito á saúde, á educación, á vivenda e ao traballo digno da xente cun nivel de cobertura xurídica similar ao que posúen os dereitos civís e políticos; unha nova arquitectura constitucional capaz de garantir o cambio do modelo produtivo español mediante niveis estables de investimento público en I+D+i, a ferramenta máis eficaz para loitar contra o desemprego e a precariedade laboral.
- Garantir o funcionamento da Xustiza, que pasa por asegurar a súa gratuidade e dotar os xulgados, os corpos xudiciais e os Corpos e Forzas de Seguridade do Estado dos recursos materiais e humanos necesarios para asegurar o correcto funcionamento do Estado de dereito.
- Garantir o fin da impunidade dos corruptos a través da modificación dos marcos normativos relativos ao funcionamento interno dos partidos, ao seu financiamento, á transparencia das súas contas, á participación cidadá e á blindaxe constitucional dos prazos para a investigación dos delitos de corrupción.
- Garantir o recoñecemento do carácter plurinacional de España e o dereito a decidir democraticamente o tipo de relación que se desexe establecer co conxunto de España.
- Garantir a igualdade política de todos os españois e de todas as españolas. Implantar constitucionalmente un novo sistema electoral capaz de certificar que o voto de cada persoa ten o mesmo peso e valor.

Do mesmo xeito que nós, moita xente pode crer que establecer garantías constitucionais que blinden o dereito de todos á saúde, á vivenda ou á igualdade política é unha cousa obvia. Pero, en democracia, o debate e a discrepancia son a norma e non a excepción. Por iso, porque cremos que só con máis democracia poderemos superar a

crise económica, social, institucional e territorial que atravesa España, queremos que sexan todas as españolas e todos os españois quen decidan a través dun referendo se queren iniciar ou non un proceso de cambio constitucional no noso país.

Este programa electoral é a nosa proposta e, para levala a cabo, consideramos imprescindible cambiar o marco constitucional. Queremos que a Constitución garanta o dereito á saúde, á educación, ao traballo e á vivenda. Queremos que o cambio de modelo productivo sexa unha realidade. Queremos que a Constitución se implique en facer funcionar a Xustiza e en poñer fin á impunidade dos corruptos. Queremos que en España a xente poida decidir a estrutura territorial do país. Queremos que a igualdade política de todas as españolas e de todos os españois sexa unha realidade e que o voto de todos conte o mesmo. Queremos que o poder volva ás rúas e que sexa a xente, co seu voto, a que decida se quere ou non cambiar este marco constitucional.

Chegou o momento para o que nacemos. Chegou o momento de que o desbordamento popular que nos trouxo ata aquí tome as rendas do goberno do noso país.

Queremos, sabemos, Podemos!

DEMOCRACIA ECONÓMICA

CARA A TRANSICIÓN ENERXÉTICA

001 Plan Nacional de Transición Enerxética

Crearemos un Plan Nacional de Transición Enerxética que mobilice a inversión público-privada en eficiencia e enerxías verdes nun 1,5% anual do Produto Interior Bruto (PIB) durante un período de vinte anos. O fin é transformar o aparato produtivo, o modelo inmobiliario e o sistema de transportes para avanzar cara a unha economía baixa en carbono e caracterizada polo uso de fontes de enerxía renovables.

A aplicación deste plan permitirá unha diminución do 30 % do consumo nacional de enerxía primaria, mentres que unha gran parte do consumo restante se cubrirá de xeito autóctono por medio de enerxías renovables ao final da súa aplicación, reducindo así a dependencia enerxética. Conseguiremos unha redución moi substancial das emisións de CO₂ e un forte impacto sobre o emprego, tanto en sectores laborais que sofren o paro asociado ao fin da burbulla inmobiliaria coma en sectores profesionais de alta cualificación técnica. No primeiro ano de funcionamento do plan crearanse 300 000 empregos estables, cifra que ascenderá aos 400 000 na fase final. Este plan nacional susténtase en dous grandes piares:

- Plan Nacional de Aforro Enerxético: orientado a impulsar a mellora da eficiencia enerxética nos edificios, pero tamén no transporte, na industria e nos sistemas de distribución eléctrica. A columna vertebral deste plan é a rehabilitación de 200 000 vivendas ao ano desde o primeiro, para abordar o illamento térmico, a instalación de sistemas de calefacción e auga quente eficientes e a iluminación de baixo consumo. Estas reformas producirán un aforro de ata o

80% da demanda de enerxía das vivendas rehabilitadas.

- Plan Nacional de Enerxías Renovables: centrado na expansión e instalación de enerxías renovables limpas tales como a solar, a eólica, a xeotérmica, a pequena hidroeléctrica e a biomasa de baixa emisión.

Este plan inclúe toda a cadea de investigación, desenvolvemento, fabricación e instalación e estará particularmente orientado a reducir drasticamente o consumo de combustibles fósiles en xeración eléctrica, creando ademais un tecido industrial propio de alto valor engadido. Ambos plans deben organizarse de modo que se lle dea prioridade á democratización e redistribución do proceso de xeración e distribución enerxética, para que a propiedade dos novos sistemas de produción permaneza en mans de concellos, consumidores ou pequenas empresas.

002 Derogación do Real Decreto 900/2015, do 9 de outubro, e aprobación dunha normativa que permita o desenvolvemento do autoconsumo eléctrico

Derrogaremos o Real Decreto 900/2015, do 9 de outubro, sobre autoconsumo eléctrico e aprobaremos unha normativa que permita o seu desenvolvemento, coas seguintes características básicas:

- A enerxía autoconsumida instantaneamente queda libre de calquera tipo de imposición.
- A enerxía vertida ao sistema eléctrico será xustamente retribuída por parte da empresa comercializadora (mediante a cancelación da cantidade de kilovatio hora consumida da rede ou por medio dun saldo económico).

- Establecemento duns trámites administrativos áxiles.

003 Impulso e desenvolvemento de infraestruturas verdes

Impulsaremos as infraestruturas verdes (redes de transporte colectivo, transporte ferroviario, eficiencia no uso da auga, reforestación, etcétera) e os plans de investigación, desenvolvemento e innovación (I+D+i) especificamente deseñados para o desenvolvemento de tecnoloxías verdes que, en particular, proporcionen novas formas de almacenamento de enerxía, novos vectores enerxéticos e novas capacidades de modulación da electricidade xerada, como o hidróxeno ou a solar termoeléctrica, que permitan optimizar o aproveitamento das enerxías renovables no sistema eléctrico.

004 Adopción progresiva dunha enerxía 100 % renovable en todas as dependencias da Administración Pública

Contrataremos, de forma progresiva, o 100 % da enerxía renovable en todas as dependencias da Administración Pública a través dunha comercializadora eléctrica que ofrezca ese servizo.

005 Compromiso público de non autorizar instalacións de fracking

Adoptaremos o compromiso público de non autorizar instalacións de fractura hidráulica (*fracking*).

006 Realización dunha auditoría de custos de todo o sistema eléctrico

- Levaremos a cabo unha auditoría de custos de todo o sistema eléctrico que determine os custos reais de produción da electricidade con cada tecnoloxía, así

como os custos asociados aos servizos de transporte e distribución. Así mesmo, realizaremos unha auditoría da débeda asociada ao déficit de tarifa.

007 **Modificación do marco regulatorio para que todas as fontes de enerxía reciban unha retribución razoable baseada nos custos reais de produción**

Modificaremos o marco regulatorio de xeito que todas as fontes de enerxía reciban unha retribución razoable baseada nos custos reais de produción. Esta retribución proporcionará vantaxes comparativas ás fontes de menor impacto ambiental. Ademais, o novo marco rematará cos beneficios inxustificables das centrais nucleares e hidroeléctricas.

008 **Establecemento de controis efectivos que impidan prácticas oligopólicas no sistema eléctrico**

Estableceremos controis efectivos para impedir prácticas oligopólicas no sistema eléctrico, incluída a integración vertical. En particular, estudarase a posibilidade de separar a propiedade e a xestión das redes de distribución.

009 **Protagonismo das enerxías renovables na planificación do sistema eléctrico**

Situaremos as enerxías renovables no lugar central da planificación do sistema eléctrico. Mentres sexan necesarias, o resto de tecnoloxías funcionarán como apoio ás anteriores. Neste senso:

- Estudaremos de cantas centrais de ciclo combinado se pode prescindir sen que varíen os estándares actuais de garantía de fornecemento. As centrais de

ciclo combinado prescindibles non recibirán ningún tipo de pago por capacidade.

- Procederemos ao peche paulatino das centrais nucleares en funcionamento en España.
- Levaremos a cabo o peche progresivo das centrais de carbón.

O abandono progresivo de fontes de enerxía vinculadas ás centrais de ciclo combinado, nucleares ou de carbón, efectuarase no marco dunha transición xusta para os traballadores destas industrias, de xeito que se garanta a súa progresiva recolocación en sectores limpos en igualdade de condicións.

010 **Recuperación das centrais hidroeléctricas por parte do Estado**

Promoveremos a recuperación por parte do Estado das centrais hidroeléctricas que teñan concesións a empresas privadas que caduquen. Da súa xestión encargaranse as confederacións hidrográficas, o Ministerio de Medio Ambiente e o operador do sistema.

011 **Garantía por lei do acceso a un fornecemento mínimo**

Desenvolveremos unha lei orgánica que garanta o acceso a un fornecemento mínimo. Consideraremos o acceso á enerxía coma un servizo público, independentemente de que sexa xestionada por institucións públicas ou privadas. Non se procederá ao corte de fornecemento de electricidade ou gas cando se trate da vivenda habitual do consumidor e cando o impago da factura se deba a motivos alleos á súa vontade e, en particular, a unha situación de pobreza sobrevida.

Establecerase un mínimo vital de electricidade e gas mensual por fogar. Unha vez constatada unha situación de pobreza, o pago dese fornecemento mínimo vital non poderá supoñer máis do 10% dos ingresos mensuais do fogar. Os servizos sociais determinarán a cantidade exacta que cada fogar en situación de pobreza ha de pagar polo fornecemento mínimo.

O consumidor terá dereito ás mesmas condicións de acceso ao fornecemento durante o período dun ano, un dereito que se poderá ampliar anualmente e de xeito indefinido mentres a situación de pobreza persista.

As compañías subministradoras non poderán repercutir a correspondente caída dos seus ingresos ao resto de consumidores ou esixirla ao Estado.

012 **Deseño dunha proposta alternativa á Estratexia Enerxética da Comisión Europea**

Deseñaremos unha proposta comunitaria alternativa á actual Estratexia Enerxética da Comisión Europea, que evite a promoción do gas natural, a construción de infraestruturas gasísticas como eixo enerxético da Unión Europea e a creación dunha arquitectura legal internacional que aumente o poder das grandes corporacións enerxéticas fronte aos Estados (exemplificada polo TTIP, siglas en inglés do Tratado Transatlántico de Comercio e Investimento).

013 **Identificación dos custos de transición da competencia**

Promoveremos unha declaración da Comisión Europea na que se identifiquen os custos de transición á competencia (CTC) como axuda ilegal do Estado.

TRANSPORTES E INFRAESTRUTURAS

014 **Participación cidadá e auditoría para a execución de grandes infraestruturas**

Apostaremos polo financiamento das obras de todos os investimentos en grandes infraestruturas que xa estean adxudicadas (AVE, autopistas, aeroportos, dársenas portuarias) e pola paralización de todas as que aínda non foran adxudicadas.

Realizaremos unha auditoría das grandes infraestruturas para clarificar a natureza das decisións de cada construción e os seus custos reais, co fin de establecer responsabilidades e evitar que se repitan os casos de aeroportos fantasma, autopistas de peaxe baleiras ou iniciativas coma o proxecto Castor de Castellón.

Así mesmo, estableceremos mecanismos de transparencia e participación cidadá nas contratacións de grandes infraestruturas. Estes novos métodos de decisión incluírán as variables social, ambiental e económica, de xeito que sempre resulten sostibles nestes tres ámbitos.

015 **As bicicletas como base dunha mobilidade urbana sostible**

Facilitaremos a accesibilidade dos ciclistas aos transportes da rede de proximidade e de Metro en todas as áreas urbanas e metropolitanas.

Ademais, deseñaremos alternativas de xestión financeira das actuais concesións de transportes públicos. Faremos unha auditoría dos contratos vixentes, de xeito que se analicen os erros cometidos e se renegocien os contratos de operación e mantemento para asegurar a calidade e a seguridade dos servizos.

Impulsaremos os transportes eléctricos, especialmente nas grandes cidades.

016 **Garantía de acceso ao transporte público**

Aseguraremos o acceso ao transporte público e garantiremos o dereito á mobilidade a todas as persoas mediante unha tarificación especial ou gratuíta para a poboación en risco de pobreza e exclusión social, así coma para os parados de longa duración.

NOVO MODELO PRODUTIVO

017 **Pacto Nacional pola Economía Produtiva**

Elaboraremos un Pacto Nacional pola Economía Produtiva capaz de impulsar un acordo multilateral entre Goberno, patronal e sindicatos polo desenvolvemento industrial, que faga pivotar o centro de gravidade desde unha lóxica financeira ata unha lóxica produtiva. Deste xeito, situaremos no centro das prioridades industriais o investimento produtivo e a xeración de valor a medio e longo prazo, fronte á lóxica da maximización do valor accionario que se xeneralizou na xestión empresarial.

En todo caso, a reindustrialización non pode basearse nunha aposta pola competitividade a través dos prezos, xa que, ao descansar esta de xeito exclusivo na redución dos custos laborais e na contención da demanda doméstica, consolida unha especialización inadecuada incapaz de xerar empregos de calidade e salarios dignos.

018 **Apoio aos clústeres para reverter o proceso de desindustrialización**

Reverteremos o proceso de desindustrialización, impulsaremos unha nova diversificación produtiva e potenciaremos un tecido produtivo innovador centrado no desenvolvemento das PEMES, identificando aqueles sectores emerxentes conectados coas industrias de rede.

Os clústeres, entendidos como instrumentos básicos de cooperación entre as empresas máis dinámicas dun sector e as administracións públicas, os centros de investigación e as universidades, deben converterse en ferramentas útiles para estender as mellores prácticas, impulsar a innovación e mellorar a produtividade global nas empresas do sector. Para iso, promoveremos unha nova conexión entre o global e o local mediante o impulso dos actuais clústeres industriais, a súa vinculación con plataformas de desenvolvemento rexional e a extensión das boas prácticas que xa existen nalgúns deles.

019 **Aumento da diversificación industrial e aposta polo desenvolvemento dos servizos avanzados**

Aumentaremos a diversificación industrial ao apostar polo desenvolvemento dos servizos avanzados, tanto os destinados ás empresas (investigación e desenvolvemento, enxeñería, deseño, *marketing*, mantemento e reparacións, loxística e distribución) como os comerciais e financeiros, en especial os que atenden directamente ás relacións entre empresas.

020 Creación de comités estratéxicos sectoriais

Crearemos comités estratéxicos sectoriais que permitan diagnosticar as necesidades de cada ámbito. A través do diálogo con todos os actores implicados promoveremos iniciativas destinadas a superar os principais retos de cada sector.

021 Impulso dunha política industrial centrada no desenvolvemento de competencias específicas

Impulsaremos unha política industrial centrada tanto no desenvolvemento de competencias específicas no terreo dos activos intanxibles, o acceso á tecnoloxía, os coñecementos de xestión en equipo e a participación dos traballadores como na diversificación da presenza xeográfica das empresas.

022 Aposta polas cláusulas sociais e a contratación pública como instrumentos de xeración de valor social

Potenciaremos a aplicación efectiva de cláusulas sociais para o acceso aos concursos públicos baseados en compromisos de creación de emprego, desenvolvemento local, cohesión social e responsabilidade social corporativa (RSC). Eliminaremos as trabas e condicións discriminatorias que poidan impedir ou prexudicar a competitividade dalgunhas destas empresas no seu acceso aos sistemas de contratación pública, á vez que favoreceremos os sistemas de autorización ou licenza non sometidos á normativa de contratación pública e permitidos nas directivas europeas, para a provisión da xestión de servizos sociais públicos ou a cargo de entidades sen ánimo de lucro.

023 Posta en marcha de fondos de investimento soberanos de carácter público

Poñeremos en marcha fondos de investimento soberanos de carácter público, do mesmo xeito que están a facer algúns países europeos, como estratexia para evitar o risco de desnacionalización ou desmembración de empresas estratéxicas e tamén para impedir que os fondos voitre tomen o control de compañías decisivas para o tecido produtivo.

024 Reforzo da competencia en sectores estratéxicos

Reforzaremos a competencia en sectores estratéxicos (sector enerxético, sector financeiro, sector de telecomunicacións), o cal provocará un abaratamento da actividade produtiva a escala nacional e permitirá reducir os déficits competitivos estruturais do noso tecido produtivo. Retomaremos, neste senso, as medidas de apoio ás enerxías renovables e o seu relevante papel no ámbito da investigación e a innovación.

025 Modernización dos servizos das telecomunicacións

Modernizaremos os servizos das telecomunicacións e, en particular, impulsaremos o despregamento das redes de fibra óptica cunha regulación axeitada que permita abrir o mercado actual.

026 Reorientación do investimento en infraestruturas públicas

Reorientaremos o investimento en infraestruturas públicas relacionadas coa construción residencial e o transporte por estrada cara a infraestruturas produtivas e tecnolóxicas que posibiliten a transición ao novo modelo

produtivo (infraestruturas enerxéticas e de transporte colectivo, pero tamén de telecomunicacións e fornecemento de auga, entre outras).

027 Desenvolvemento da intermodalidade mediante a mellora das conexións ferroviarias dos portos

Desenvolveremos a intermodalidade por medio da mellora das conexións ferroviarias dos portos. O 60% dos contedores que se moven nos cinco principais portos españois fano en tránsito cara a outros países; xa que logo, o principal desafío estratéxico é incrementar a oferta loxístico-portuaria española a través dunha mellora na conexión ferroviaria dos portos que os potencie como no intermodal.

028 Reorientación do sector da construción

Reorientaremos o sector da construción cara a actividades de rehabilitación, mellora da eficiencia enerxética en edificios e construcións, domótica e adaptación ás novas necesidades sociais, para favorecer o saneamento urbanístico.

029 Reparto da renda agraria e adaptación da normativa dos sectores agropecuario e pesqueiro

Reformaremos o modelo de negociación e aplicaremos a Política Agraria Común (PAC) en España co obxectivo prioritario de mellorar tanto o reparto da renda agraria coma a promoción do interese público e ambiental.

Desenvolveremos iniciativas de creación e adaptación normativa dirixidas a articular un sector agropecuario e pesqueiro baseado en criterios de diversificación, sostibilidade, economía social e familiar. Ademais, orien-

taremos a produción extensiva cara á aposta estratéxica da soberanía alimentaria.

Promoveremos a adecuación e innovación normativa no sector pesqueiro para cumprir os obxectivos sociais e ambientais previstos (pero aínda incumpridos), co fin de programar transicións graduais entre as distintas artes pesqueiras e mellorar o deseño de baremos e o reparto de cotas.

SOCIEDADE DO COÑECEMENTO, I+D+I E POLÍTICAS CIENTÍFICAS

030 Programa Nacional de Introducción á Investigación

Estimularemos a vocación científica, incentivando o comezo da carreira científica en mozos estudantes con talento. Con este fin poremos en funcionamento un Programa Nacional de Introducción á Investigación, orientado a estudantes de grado que destaquen durante os últimos anos de carreira, co obxectivo de que empecen a coñecer e desenvolver o traballo de investigación.

Estableceremos convenios de colaboración con centros de investigación de excelencia do país e contaremos co persoal laboral de cada centro.

Este programa incluírá criterios específicos de paridade e igualdade de xénero para fomentar unha maior integración das mulleres na carreira investigadora.

031 Achegamento da ciencia á sociedade: Centros de Innovación Cidadá

Para achegar a ciencia a todos os eidos da vida diaria, propoñemos, por unha banda, a creación dos Centros de Innovación Cidadá, os cales servirán como punto de encontro entre a sociedade e a ciencia nos municipios, coa

colaboración dos concellos e as universidades. Centraranse na difusión da ciencia, a innovación social e o desenvolvemento dunha auténtica ciencia cidadá, unha cultura da curiosidade e o saber facer.

Por outra banda, propoñemos a creación de Science Shops, unidades que, en colaboración con expertos, promoven a investigación mediante charlas, proxectos e estudos técnicos que resolvan as dúbidas e os problemas científicos concretos da cidadanía.

Paralelamente, desenvolveremos unha rede online de recursos científicos dirixida a toda a sociedade, con actividades que se poidan realizar en familia, en centros xuvenís, en centros de adultos, etcétera.

Tamén xeraremos lazos entre estes centros, os centros educativos, as universidades, os centros de investigación, as empresas científicas e o conxunto da sociedade.

Estableceranse visitas escolares aos núcleos de produción científica, unha iniciativa que irá acompañada dun traballo de difusión dos beneficios sociais que supoñen tales visitas. Desenvolveranse tamén actividades de divulgación en centros de maiores.

032 Redefinición da carreira investigadora

- Deseñaremos unha carreira investigadora baseada no mérito e que ofrezca un progreso laboral previsible a longo prazo.
- Apostaremos pola creación dunha única carreira académica para a universidade e para os Organismos Públicos de Investigación (OPIS), mediante a unificación dos procedementos de contratación, avaliación e mérito académico.

- Crearemos unha carreira profesional que inclúa o traballo en laboratorios e a xestión do I+D+i.
- Incluiremos unha carreira investigadora hospitalaria, independente da docencia universitaria e que reconeza as peculiaridades do contexto hospitalario.
- Procederemos á revisión da escala salarial, asociada ao deseño da carreira investigadora, para adaptala ás responsabilidades de cada etapa e media europea.
- Introduciremos medidas dirixidas a paliar a desigualdade de xénero existente, que crece de xeito progresivo ao longo das distintas etapas da carreira investigadora.

033 Portal online de investigación

Co fin de aumentar a transparencia na investigación pública, crearemos un portal online de investigación que publicará a totalidade de ofertas de proxectos, convenios de colaboración e convocatorias de todo tipo, incluídas as de contratación e emprego realizadas por institucións de investigación públicas.

O portal recollerá todas as convocatorias públicas de I+D+i nun calendario bianual, de obrigado cumprimento, acordado entre o Goberno, as comunidades autónomas e outras axencias de financiamento público.

Tamén incluírá unha base de datos de acceso aberto cos perfís de investigadores e investigadoras, grupos de investigación, universidades, OPIS e proxectos de investigación de ámbito estatal.

Centralizará e publicará toda a información estatística do Sistema Español de Ciencia, Tecnoloxía e Innovación (SECTI): número de alumnos e alumnas, orzamentos, proxectos, etcétera.

034 Aposta polas investigadoras e os investigadores senior

- Aumentaremos un 100% todas as convocatorias pos-doutorais dependentes do Goberno central.
- Potenciaremos a contratación indefinida e avaliable de investigadoras e investigadores principais no ámbito estatal español.
- Ampliaremos a lista de centros receptores máis aló dos OPIS coa inclusión de universidades e outras institucións públicas de excelencia.
- Definiremos e implantaremos o modelo avaliador de tales incorporacións.
- Melloraremos a difusión e o impacto das súas investigacións.

035 Garantía do acceso á cultura científica

Garantiremos o acceso á cultura científica, con independencia da situación persoal, económica ou da autonomía funcional:

- Os museos de ciencia serán gratuítos durante un día ao mes, para evitar diferenciacións sociais no acceso.
- Aseguraremos que todos os centros de investigación, museos, feiras e outros eventos científicos dispoñan de plans de acceso para as persoas con diversidade funcional.
- Fomentaranse xornadas de portas abertas en todos os centros de investigación e universidades para a poboación de calquera idade.
- Os medios de comunicación públicos ofrecerán contenidos rigorosos e adecuados, co que se establecerá unha forte conexión entre a sociedade e a comunidade

de científica. Ademais, crearanse espazos de divulgación e debate científicos, adecuándoos aos distintos grupos de idade dos espectadores.

036 Recuperación do talento novo: convocatoria Margarita Comas

Dentro do noso Plan de Rescate da Ciencia, presentamos a convocatoria extraordinaria dunha partida destinada á recuperación do talento novo: convocatoria Margarita Comas.

Grazas a esta convocatoria, contrataranse mozos investigadores que poderán establecerse e crear novos laboratorios no noso país. Os contratos terán unha duración de catro anos e, ao seu remate, poderase concorrer a un proceso de avaliación de obxectivos e estabilización laboral mediante un contrato indefinido.

Esta medida de choque, xunto con outras de longo alcance que propoñemos no noso programa, xerará postos de traballo directos no ámbito da investigación.

037 Pacto Estatal para a Ciencia e a Innovación

A política científica e de innovación debe ser considerada unha cuestión de Estado. Buscarase un gran acordo con todos os axentes e os actores sociais para asumir responsabilidades e propoñer futuras melloras dun xeito coordinado, consensuado e independente dos cambios políticos.

A implantación deste pacto levará consigo a creación dunha Mesa pola Ciencia e Innovación.

Buscarase lograr un compromiso coas empresas para a contratación de persoal fronte á obtención de beneficios a curto prazo, cos axentes financeiros para facilitar o crédito necesario para desenvolver actividades científicas e cos axentes

tecnolóxicos e de investigación para facilitar a transferencia de coñecemento.

038 **Promoción da actividade innovadora no tecido empresarial**

Facilitaremos e promoveremos a innovación entre as empresas españolas, en especial entre as PEMES. Para iso, crearemos polos de coñecemento e desenvolvemento económico especializados en áreas e eidos determinados e localizados en diferentes rexións do Estado.

Estes polos promoverán e facilitarán a interacción de todos os protagonistas da cadea produtiva, de xeito similar aos modelos internacionais (Poles en Francia, Fraunhofer Institutes en Alemania, Catapult en Reino Unido) e nacionais (MCC-Mondragón Corporación Cooperativa ou CO-VAP en Andalucía).

039 **Estímulo do talento científico emigrado**

- Levaremos a cabo políticas para a creación de emprego en sectores con alto valor agregado.
- Fomentaremos o lanzamento de ofertas de traballo en proxectos de investigación a científicos emigrantes e investigadores estranxeiros e promoveremos a mobilidade e a internacionalización.
- Concederemos subvencións ás empresas baseadas na transferencia tecnolóxica e a innovación social.
- Convocaremos axudas para a creación de empresas e proxectos científicos, tecnolóxicos e de transferencia tecnolóxica con ofertas de traballo a investigadores españois no estranxeiro.

- Convocaremos axudas para o desenvolvemento de proxectos de investigación e tecnoloxía de asociacións de científicos no estranxeiro.

040 **Investimento en ciencia e I+D+i responsable**

Devolveremos o investimento público en I+D+i aos niveis anteriores á crise e apostaremos por devolver os obxectivos de investimento en I+D+i nacionais a niveis europeos (2% do PIB).

O obxectivo será alcanzar o 2,7% de investimento en I+D+i do total dos Orzamentos Xerais do Estado (OXE) en 2017, e o 3% en 2020.

Aseguraremos que os préstamos de fondos públicos a empresas desenvolvedoras de I+D+i se empreguen para o que inicialmente se idearon, e non como subvencións encubertas, para o que controlaremos que os fondos destinados ao investimento en I+D+i se executen ao 100% do aprobado nos OXE.

041 **Democratización de los OPIS**

Liberaremos os OPIS do control político e fomentaremos a gobernanza propia da investigación e a súa proxección a longo prazo.

Proporemos unha democratización profunda dos OPIS para promover a súa autonomía de xestión e investigadora.

Reformaremos os estatutos dos OPIS e implantaremos plans estratéxicos plurianuais adecuados a cada organismo. A transición cara á democratización institucional debe ir acompañada dunha correlativa asunción de responsabilidades e rendemento de contas.

042 Creación dun observatorio para a defensa da transparencia no acceso e xestión das institucións investigadoras e universitarias

Co fin de rematar coa falta de transparencia, especialmente nos procesos de selección e acceso nas institucións investigadoras ou universitarias, crearemos un observatorio para a defensa da transparencia no acceso e xestión das institucións investigadoras e universitarias.

Ademais, o observatorio actuará contra outros problemas sistémicos destas institucións que provocan arbitrariedades e inxustizas no acceso á carreira docente e á investigadora, como, por exemplo, a situación de precariedade do seu persoal.

O observatorio formará parte dunha futura axencia de avaliación e servirá de sistema de alerta sobre os problemas de transparencia nos órganos e procesos das institucións públicas de investigación e universidades. Será un organismo aberto á cidadanía e receptivo a queixas sobre a falta de transparencia e equidade no sistema español de investigación.

043 Investigación e docencia flexibles e autónomas

Promoveremos unha mellora do sistema público de avaliación docente e investigadora que garanta a promoción da innovación e a autonomía en todos os niveis da investigación e a educación.

Cambiaremos as vellas estruturas de xerarquía piramidal con designacións (e destitucións) feitas polo Estado e avanzaremos cara a unha gobernanza baseada na meritocracia, na que os responsables da xestión rendan contas sobre os seus resultados ante o Parlamento, ante

os propios colectivos xestionados e ante a sociedade en xeral.

UNHA REFORMA FISCAL PARA A SUFICIENCIA, A EQUITADE E A COHESIÓN SOCIAL

044 Plan integral de loita contra a fraude

Poñeremos en marcha un plan integral de loita contra a fraude que integre as seguintes actuacións:

- Desenvolvemento dun estatuto básico na Axencia Estatal de Administración Tributaria (AEAT) para garantir: a súa autonomía, unha dirección profesional e obxectiva, a erradicación do uso partidario da institución e a obriga de deseñar plans estratéxicos consistentes. O Parlamento nomeará ao director xeral da AEAT.
- Fomento da coordinación entre as distintas administracións tributarias que operan no noso territorio: procurarase a súa integración en rede, o fluxo da información mediante bases de datos integradas e a adopción de estratexias e obxectivos comúns.
- Aprobación dunha lei anual tributaria e de medidas de loita contra a fraude e a evasión fiscal. Esta norma recollerá as modificacións lexislativas que se deriven da aplicación do contrato (programa a cinco anos da AEAT durante o exercicio de referencia). A lei debaterase e aprobarase unha vez celebrado o control anual por parte do Parlamento coa intervención das comunidades autónomas dos resultados na xestión dos tributos realizada pola AEAT e polos servizos e axencias tributarias autonómicas.

- Oferta de emprego público. Incremento gradual do persoal da AEAT, acorde coas súas posibilidades loxísticas e as necesidades de cualificación profesional.
- Constitución dunha comisión de expertos contra a fraude fiscal que propoña medidas de contención da volatilidade fiscal, a evasión, a erosión de bases e o traslado de beneficios.
- Aprobación dun paquete de medidas contra os paraísos fiscais no que se aborden os seguintes aspectos: medidas para coñecer os titulares das contas bancarias en paraísos fiscais, medidas sobre transparencia financeira, medidas de supervisión e control, e medidas sancionadoras. Estas medidas desenvolveranse con especial atención para o caso dos grupos multinacionais.
- Eliminación de pantallas tributarias. Revisarase a fiscalidade das sicav, as socimi, as sociedades de capital risco e as Entidades de Tenencia de Valores Estranxeiros (ETVE) para velar polo investimento produtivo e a equidade fiscal. Revisarase a redacción dos convenios co fin de evitar a dobre imposición para incorporar normas antivasión.

045 Ampliación a dez anos do prazo de prescrición dos delitos fiscais

Tipificación do delito fiscal a partir dos 50 000 euros defraudados. Rebaixaremos e homoxeneizaremos a contía para considerar obxectivamente a comisión dun presunto delito fiscal coas establecidas respecto das defraudacións aos orzamentos da Unión Europea e á Seguridade Social en 50 000 euros, para o que ampliaremos o prazo

de prescrición a dez anos e aplicaremos as penas previstas actualmente para o tipo agravado cando o importe do defraudado supere os 120 000 euros.

046 Reforma do IRPF

Reformaremos o imposto sobre a renda das persoas físicas (IRPF) coa ampliación do número e os tipos de tramos nas rendas de máis de 60 000 euros anuais:

- Aumentaremos o número de tramos do IRPF a partir de 60 000 euros, e elevaremos progresivamente o tipo marxinal de cada tramo desde o 45% actual ata alcanzar un tipo marxinal do 55% para rendas superiores a 300 000 euros anuais.
- Eliminaremos as deducións que teñen un carácter máis regresivo, porque delas beneficianse poucos contribuíntes, os que están situados, sobre todo, nos tramos altos de renda. En todo caso, os beneficios fiscais primarán a protección das condicións de vida individuais e familiares.
- Corrixiremos progresivamente a dualidade da tarifa entre rendas do traballo e aforro e a falta de progresividade desta última, para avanzar cara a unha tarifa única. A actual situación provoca desigualdade horizontal e vertical.
- Eliminaremos, con carácter xeral, o réxime de estimación obxectiva en materia de actividades económicas, porque xera, por unha banda, oportunidades defraude e elusión e, por outra banda, desigualdades inxustificables. Este réxime carece de sentido nun país como España onde todas as empresas, incluso as máis pequenas, son capaces de levar rexistros contables.

047 Recuperación do gravame efectivo no imposto sobre o patrimonio e no imposto sobre sucesións e doazóns

Recuperaremos o gravame efectivo nos impostos sobre o patrimonio e sobre as sucesións e doazóns. O segundo destes impostos, o de sucesións e doazóns, recaerá en grupos con alto nivel de renda.

Harmonizaremos coas comunidades autónomas as normas que regulan ámbolos dous tributos, que haberán de ser aplicados en todo o Estado, por motivos de equidade e de loita contra a fraude. Establecerase, ademais, unha tributación mínima non bonificable.

Diminuiremos o mínimo exento no imposto do patrimonio a 400 000 euros netos, fronte aos 700 000 euros aplicables de maneira xeral, e revisaremos as deducións e bonificacións existentes. A primeira vivenda seguirá estando exenta no cálculo do imposto ata un valor de 300 000 euros.

Favoreceremos, de forma coordinada con todas as comunidades autónomas, a derogación das bonificacións no imposto sobre sucesións e doazóns, que na práctica eliminaron ou reduciron substancialmente para grupos cun alto nivel de renda. Revisaremos a contía do patrimonio previo dos herdeiros utilizada para fixar a tarifa do imposto co obxectivo de asegurar que as situacións de pobreza non sexan determinantes nas renuncias non desexadas á herdanza.

Acabaremos coas sicav tal e como as coñecemos ata agora: regularemos o seu réxime fiscal para evitar que actúen como pantallas de evasión fiscal das grandes fortunas. Para iso controlaremos o número real e efectivo de socios, e estableceremos un período máximo de permanencia para as plusvalías acumuladas, así como unha porcentaxe de participación máximo para cada investidor. Igualmen-

te, estableceremos un límite máximo de achega para cada un dos investidores. Ademais, atribuiremos á AEAT a facultade para comprobar o cumprimento destes requisitos e para iso arbitraremos un plan especial para regularizar as situacións fraudulentas que actualmente se observan no sector. Cando a AEAT comprobe que os devanditos requisitos non se cumpren e que, por tanto, unha determinada sicav non é real nin efectivamente unha institución de investimento colectivo, entón resultará de aplicación o tipo xeral do imposto de sociedades.

048 Un imposto de sociedades máis sinxelo e transparente

Reformaremos en profundidade o imposto de sociedades, e impulsaremos a súa harmonización internacional para facelo moi sinxelo, transparente e cuns tipos efectivos realmente próximos aos tipos nominais. Garantiremos, ademais, que se manteñan as diferenzas en función do tamaño e o tempo de actividade da empresa, a diferenza da situación actual.

- Apoiaremos e impulsaremos o proxecto de Directiva Accis, para a determinación da base imponible consolidada dos grupos multinacionais e a súa repartición entre os países onde operan en proporción ás vendas, o capital e a masa salarial. O obxectivo é limitar as perdas de tributación asociadas aos prezos de transferencia.
- Eliminaremos os privilexios fiscais e a maioría das deducións, para o que controlaremos os aspectos crave, como os prezos de transferencia ou a dedución de gastos financeiros. Os beneficios fiscais que se manteñan deberán estar debidamente xustificadas

atendendo aos seus efectos sobre a produtividade e a creación de emprego.

- Introduciremos un imposto mínimo para as grandes empresas que contribúa a recuperar a recadación deste tributo e a estabilizala no tempo.
- Estableceremos un tipo diferenciado en función do destino dos beneficios: un tipo estándar para os beneficios distribuídos aos accionistas (30%) e un tipo inferior (25%) para os beneficios reinvestidos produtivamente na empresa, en particular en actividades de ampliación e renovación de bens de equipo e actividades de I+D+i. O reinvestimento dos beneficios deberá ser verificada pola Administración e os representantes dos traballadores.
- Eliminaremos as posibilidades de utilizar sociedades como pantallas para a evasión fiscal, para diminuíla tributación de rendas obtidas no estranxeiro ou para canalizar rendas particulares.

049 Modificación da imposición indirecta, en particular o IVE

Modificaremos a imposición indirecta, en particular o imposto sobre o valor engadido (IVE), para contribuír á mellora do benestar social. Buscaremos unha estrutura de tipos que manteña no posible a recadación, pero que melloren o seu impacto redistributivo e limiten a súa regresividade.

Aumentaremos os alimentos e as bebidas non alcohólicas aos que se lle aplica o tipo superreducido do 4% (en todo caso, excluíranse aqueles para os que resulte desaconsellable tal aumento por motivos de saúde pública) e aplicaremos o tipo reducido do 10% a todas as subministracións

básicas (calefacción, gas, electricidade) aos que se lles aplique o tipo xeral do 21% neste momento.

Reduciremos o tipo aplicable a produtos de gran interese social como son os produtos culturais e escolares, o que significa que volveremos á situación previa antes da reforma do Partido Popular (PP).

Aplicaremos un novo tipo do 25% aos artigos de luxo para compensar na medida do posible a caída da recadación como consecuencia das baixadas anteriores.

050 Establecemento dunha verdadeira fiscalidade verde

Estableceremos unha fiscalidade verde que desincentive o uso de fontes de enerxía contaminantes e incentive o uso das renovables e a eficiencia enerxética, e impulsaremos a converxencia da presión fiscal ambiental española (1,6% do PIB) cara á media da Unión Europea (2,4% do PIB). Para iso:

- Reformaremos os impostos sobre os hidrocarburos e sobre o carbón, e en particular revisaremos os beneficios fiscais existentes.
- Aplicaremos unha exención do imposto sobre a produción da electricidade para as instalacións renovables de menos de 100 kilovatios.
- Igualaremos os tipos impositivos sobre a gasolina e o gasóleo.
- Reformaremos o imposto sobre vehículos de tracción mecánica para tomar en consideración as características contaminantes dos vehículos.
- Estudaremos a posibilidade de establecer taxas polo uso de determinadas infraestruturas de transporte.

- Estudaremos a aplicación de impostos de conxestión en certas cidades para incentivar o transporte público.
- Estableceremos un prezo mínimo nos dereitos de emisión de CO₂.

051 **Coordinación dos impostos ambientais das comunidades autónomas**

Coordinaremos os impostos ambientais que se esixen nas diferentes comunidades autónomas, para o que revisaremos aquelas ecotasas que non teñen obxectivos ambientais, como o canon eólico.

052 **«Imposto de solidariedade» ás entidades financeiras privadas con carácter extraordinario**

Instauraremos un «imposto de solidariedade» ás entidades financeiras privadas con carácter extraordinario co fin de recuperar de forma progresiva as cantidades que o sector recibiu directamente en forma de axudas públicas. Este imposto será extraordinario, aplicarse sobre os beneficios e terá un carácter transitorio durante unha lexislatura.

053 **Avance cara ao imposto sobre transaccións financeiras**

Lexislaremos da maneira máis ambiciosa posible o imposto sobre transaccións financeiras (ITF) para controlar, rexistrar e desincentivar as transaccións máis especulativas. Comprometémonos a que, como mínimo, España sexa pioneira na implantación do acordo alcanzado en 2012 por once países da Unión Europea, que consiste en aplicar un imposto do 0,1% sobre a compra e a venda de accións e bonos, e outro do 0,01% sobre os

produtos derivados. Este imposto pagarano as entidades bancarias, xestores de fondos de alto risco e outras institucións financeiras.

054 **Acordo polo financiamento territorial**

Durante a próxima lexislatura, impulsaremos un novo acordo de financiamento territorial no marco dunha reforma constitucional que recoñeza a dimensión plurinacional do noso Estado. Para iso, levaremos a cabo un proceso de avaliación dos sistemas de financiamento das comunidades autónomas, coa finalidade de promover un consenso sobre as reformas necesarias para que mellore a súa eficacia en canto ao cumprimento efectivo dos principios de autonomía, solidariedade interterritorial e lealdade institucional, no marco dunha Facenda federal. Revisaremos tamén o financiamento das facendas locais e provinciais para asegurar a súa capacidade de atención ás necesidades da cidadanía.

BANCA PÚBLICA E REGULACIÓN FINANCEIRA

055 **Mellora da regulación do sistema financeiro**

Promoveremos a separación plena da banca comerciante polo miúdo e a banca de investimento. Esta separación na liña do Informe Vickers, aprobado recentemente no Reino Unido, ou o Volcker Rule, en Estados Unidos evitará situacións de risco moral nas que as actividades especulativas vinculadas á banca de investimento poden ameazar a solvencia dos depósitos comerciantes polo miúdo e, con iso, esixir rescates públicos a posteriori. Realizaremos unha auditoría independente de todas as entidades financeiras que recibiron axudas públicas para

determinar as que debe asumir o sistema bancario privado.

Estableceremos un organismo público de carácter estatal de protección ao consumidor bancario e mellorarase a protección institucional do devandito consumidor.

Apoiaremos formas de financiamento alternativas, como as cooperativas de crédito, a chamada banca ética ou o *crowdfunding*.

Exporemos límites á concentración de depósitos, ao tamaño dos bancos e á concentración bancaria. A actual crise económica produciu unha maior concentración do sistema bancario. Certos bancos experimentaron un crecemento excesivo e constitúen un risco sistémico para a economía, polo que é necesario limitar o risco moral asociado ao feito de que son «demasiado grandes para crebar». Para iso, estudaremos a conveniencia de impoñer límites á concentración de depósitos, préstamos ou outros indicadores bancarios; en definitiva, ao tamaño dos bancos.

Iniciaremos a regulación da chamada «banca na sombra». Adoptaremos medidas para controlar e regular as actividades financeiras fóra de balance en España, que ademais insten a facer o mesmo aos socios do Eurogrupo. Estas actividades financeiras fóra do balance permiten eludir a normativa bancaria, transfiren o risco de crédito a terceiros e producen un descontrolado nivel de apalacamento. Neste senso, avanza na regulación pública das titulacións e dos *credit default swaps* (CDS).

056 Eliminación do segredo bancario privilexiado dos paraísos fiscais

Esixiremos nos acordos internacionais a eliminación do segredo bancario privilexiado dos paraísos fiscais, para

favorecer a desaparición da extraterritorialidade e a deslocalización do capital financeiro.

057 Creación dunha axencia europea de cualificación independente e pública

Apoiaremos a creación dunha axencia europea de cualificación, independente e pública. Esta medida reducirá as posibilidades de que as empresas de rating continúen fornecendo información asimétrica e enviando incentivos erróneos aos investidores privados e públicos, poñendo con iso en perigo o equilibrio macroeconómico.

058 Constitución dunha potente e eficaz banca pública a partir das entidades nacionalizadas Bankia e Banco Mare Nostrum

Constituiremos unha potente e eficaz banca pública a partir das entidades nacionalizadas Bankia e Banco Mare Nostrum, para o que renegociaremos os termos do memorando de entendemento asinado coa UE. Os criterios de actuación da banca pública deben ser diferentes aos da privada. Aínda que a rendibilidade será un deles (para que funcione de forma sustentable), non será o único e a banca pública estará máis orientada a financiar:

- Infraestruturas e equipamentos públicos.
- Proxectos empresariais de longo prazo dentro dunha política industrial coherente que aposte por superar as actuais carencias tecnolóxicas e de capitalización que teñen importantes sectores económicos.
- Colectivos sociais con problemas de acceso ao crédito, principalmente en relación coa vivenda, e pemes.

Por todo iso, a banca pública terá dous grandes eixos de intervención. O primeiro, baseado na banca de investimen-

to e desenvolvemento, similar ao modelo do Kreditanstalt für Wiederaufbau alemán, que mobilice os recursos necesarios do cambio económico e produtivo. O segundo, sustentado no desenvolvemento dunha banca pública de aforro que permita aos depositantes ter unha banca segura e centrada na protección dos depósitos e na atención ás necesidades de financiamento dos comerciantes polo miúdo.

059 Conversión da Sareb nun instrumento de xestión dun parque público de vivenda en aluguer

Converteremos a Sociedade de Xestión de Activos Procedentes da Reestruturación Bancaria (Sareb) nun instrumento de xestión dun parque público de vivendas en aluguer que preste especial atención ao aluguer social, o que esixe poñer os activos inmobiliarios adquiridos por esta entidade ao servizo dese obxectivo.

REESTRUTURACIÓN DA DÉBEDA ESPAÑOLA

060 Derrogación da reforma do artigo 135 da Constitución española

Derrogaremos e devolveremos ao seu estado anterior o artigo 135 da Constitución española, modificado en 2011, durante o Goberno do Partido Socialista Obreiro Español (PSOE).

061 Posta en marcha dunha auditoría da débeda en sede parlamentaria

Poñeremos en marcha unha auditoría da débeda, e poñeremos un coidado especial ao auditar a débeda contraída como consecuencia do rescate financeiro da UE para, con

iso, poder arrojar luz sobre o proceso de crecemento e recomposición interna da débeda que experimentou o noso país nos últimos anos.

A posibilidade desta auditoría está contemplada na propia lexislación europea: o Regulamento 472/2013 do Parlamento Europeo e do Consello, do 21 de maio de 2013, expón expresamente que «un Estado membro sometido a un programa de axuste macroeconómico efectuará unha auditoría exhaustiva das súas finanzas públicas a fin, entre outras cousas, de avaliar as razóns polas que se incorreu en niveis excesivos de endebedamento e de detectar calquera posible irregularidade».

062 Reestruturación da débeda pública

Reestruturaremos a débeda pública vinculada ás axudas públicas ao sector financeiro, o memorando de entendemento e o rescate da Unión Europea. Na devolución dos 60 000 millóns de euros prestados polo Mecanismo Europeo de Estabilidade (MEDE) a España en 2012 para rescatar o sistema financeiro, participarán as propias institucións financeiras, unha vez que se haxan recapitalizado e recibisen outras axudas para garantir a súa estabilidade. Estas deben ser as que, en última instancia, salden devandito préstamo coa Unión Europea, préstamo adiantado ata o momento polos contribuíntes españois.

A reestruturación desta débeda centrarase non tanto nunha redución dos prazos de amortización ou dos tipos de interese acordados, senón nunha redefinición dos pagadores últimos da factura. Tal e como se sinala no apartado de fiscalidade, as entidades financeiras soportarán un «imposto de solidariedade» transitorio para canalizar a devolución dos fondos prestados.

063 Reestruturación da débeda hipotecaria dos fogares

Levaremos a cabo a reestruturación da débeda hipotecaria dos fogares mediante unha redución no valor nominal das hipotecas de primeira vivenda no caso das familias que cumpran certos criterios sociais, como o feito de que todos os seus membros estean en paro e non contén ningún outro ingreso ou que presenten ingresos inferiores a tres veces o Indicador Público de Renda de Efectos Múltiples (IPREM).

Impulsaremos esta reestruturación cun verdadeiro réxime de segunda oportunidade para persoas físicas e xurídicas que realmente as libere das débedas pasadas unha vez que a situación de quebra sexa efectiva. Para logralo, implantaremos un proceso simplificado de reestruturación e cancelación de débedas, como procedemento sinxelo e accesible, que constará de dúas fases:

- Fase de conciliación ante unha comisión de endebedamento (similar aos servizos de conciliación laboral) para presentar proposta aos acredores.
- Fase da vista xudicial, na que o xuíz acordará un plan de pagos a partir da limitación da débeda hipotecaria ao ben hipotecado, con opción de quita ou dación en pago. Con quita axustarase a débeda ao valor do ben hipotecado, mentres que a dación en pago implicará a adxudicación do inmovible ao acredor hipotecario a cambio da cancelación completa da débeda.

Cancelaranse as débedas derivadas dos procedementos de execución anteriores. As débedas que poderán incluírse neste procedemento serán tanto créditos privados como públicos (coa Seguridade Social e con Facenda);

e este procedemento será válido así mesmo para autónomos e pequenas empresas.

A partir do anterior regularase a dación en pago retroactiva, pola cal se cancelarán as débedas hipotecarias vivas daquelas persoas que perdesen a súa vivenda ante a imposibilidade de seguir pagando os préstamos.

064 Limitación dos incentivos fiscais á débeda empresarial

Limitaremos, mediante un réxime transitorio, os incentivos fiscais á débeda empresarial para conter o excesivo apalancamento.

PEMES, AUTÓNOMOS E ECONOMÍA SOCIAL

065 Sancións reais e efectivas a quen incumpra a Lei de Morosidade

Interpoñeremos sancións reais e efectivas a quen incumpra a Lei de Morosidade, que fixa en trinta días o prazo máximo para que as administracións paguen aos seus provedores e, no caso do sector privado, un prazo máximo de sesenta días. Nas licitacións públicas será necesario xustificar o cumprimento destes pagos coas empresas subcontratadas.

066 Reforzo do apoio á pequena empresa entre as actividades do ICO e a futura banca pública

Reforzaremos o apoio á pequena empresa entre as actividades do Instituto de Crédito Oficial (ICO) e a futura banca pública e, para iso, teremos en conta criterios sociais e estratéxicos. Canalizaremos estes préstamos e investimentos para apoiar a creación de empresas *start-up*

(empresas emerxentes) en sectores intensivos en coñecemento.

067 Cotas xustas para os autónomos

Estableceremos cotas á Seguridade Social porcentuais e progresivas en función do rendemento neto para os autónomos que facturen por encima do salario mínimo e un alta gratuíta para aqueles que o fagan por baixo do salario mínimo interprofesional. Estudaremos a equiparación das prestacións do Réxime Especial de Traballadores Autónomos (RETA) ao Réxime Xeral da Seguridade Social. Posibilitaremos o pago trimestral, en lugar de mensual, das cotizacións e só desde o inicio da actividade; e informatizaremos e simplificaremos os trámites. Analizaremos, igualmente, a posibilidade de desenvolver un réxime de cotizacións a tempo parcial, de maneira que se poida estar empregado por conta propia a media xornada.

068 Incorporación da voz da economía social e dos autónomos no diálogo social

Incluiremos aos actores da economía social e aos autónomos nas mesas de diálogo social, a través das organizacións que os representan, para que as súas opinións se teñan en conta nas decisións de grande calado.

069 Estudo do desenvolvemento da figura do autónomo de responsabilidade limitada

Estudaremos o desenvolvemento da figura do autónomo de responsabilidade limitada, de modo que todos os autónomos respondan ás posibles débedas unicamente cos bens profesionais que eles decidan asociar á súa actividade e non con todo o seu patrimonio (como ocorre agora).

070 Desenvolvemento dunha verdadeira Lei de Segunda Oportunidade, tamén no terreo das PEMES e os autónomos

Impulsaremos esta reestruturación mediante un verdadeiro réxime de segunda oportunidade e un proceso simplificado de reestruturación e cancelación de débedas, tanto para persoas físicas como xurídicas, que realmente as libere de débedas pasadas unha vez que a situación de quebra é efectiva. Os procesos de resolución deberán incluír todas as débedas xeradas na súa actividade anterior, incluídas as débedas coa Seguridade Social e Facenda. Así mesmo, facilitaremos o acceso á asistencia xurídica nos procesos concursais e favoreceremos a mediación extraxudicial.

071 Introducción do criterio do IVE de caixa como universal e obrigatorio

Introduciremos o criterio do IVE dado que, tal e como está exposto actualmente, o IVE de caixa non é útil para as PEMES, xa que as grandes empresas rexeitan ás PEMES que o utilizan para poder deducir o IVE antes de pagar as facturas. A única forma de que resulte efectivo é facelo obrigatorio para todas as empresas.

072 Fomento da economía social

Incluiremos nun plan de axudas os proxectos cooperativos que cumpran cos requisitos de igualdade, sostenibilidade e innovación, e promoveremos a creación dun servizo público de asesoría para as empresas cooperativas. Reformaremos a Lei de Cooperativas para que sexa suficientemente flexible, eliminando barreiras administrativas e incluíndo figuras como as cooperativas de impulso empresarial e as cooperativas de servizo

público. Favoreceremos os procesos de transformación de empresas en crises en cooperativas e sociedades laborais mediante un asesoramento estratéxico e técnico, así como mediante a posibilidade de que os traballadores poidan capitalizar o pago único da prestación por desemprego sen a necesidade de abandonar a produción na empresa.

073 Potenciación dunha economía do ben común

Potenciaremos unha economía do ben común por medio da introdución de medidas como un balance de pegadas ecolóxica e social dos produtos e a compra pública ética. Ademais, impulsaremos políticas públicas orientadas ao fomento dun consumo responsable por parte dos consumidores, a partir de accións educativas e de divulgación.

074 Apoio á economía colaborativa

Aprobaremos unha lei integral e transversal que regule e poña en equilibrio os intereses de todas as partes implicadas, os seus dereitos e as súas obrigacións (especialmente en materia fiscal e de Seguridade Social). Do mesmo xeito, analizaremos a posibilidade de recoñecer alternativas monetarias (algunhas xa existentes) que poidan ser utilizadas localmente nas transaccións efectuadas por particulares no ámbito da economía colaborativa.

075 Fomento do emprendemento en sectores innovadores

Apoiaremos e impulsaremos o emprendemento en sectores innovadores, particularmente na economía dixital, mediante o impulso de *hubs* (pequenos centros de negocio) e clústeres de innovación. Favoreceremos o acceso a espazos de traballo e de *coworking* (traballo colaborativo) ás incu-

badoras de emprendedores e empresas *start-up*, ata conseguir crear unha rede de espazos de colaboración que permitan a pequenos emprendedores a mutualización de recursos, ofrecer servizos compartidos e facilitar a innovación de forma descentralizada, para que a cidadanía e o tecido produtivo se beneficien diso. Impulsaremos os fondos públicos de investimento nestes sectores e a colaboración público-privada para producir aplicacións dixitais de interese xeral. Por outra banda, regularemos a economía colaborativa para dotala dun marco legal claro e, así mesmo, fomentaremos a incorporación de servizos da economía dixital e colaborativa por parte das administracións (*sharing*).

AGRICULTURA E PESCA

076 Cotas pesqueiras xustas e responsables

Desenvolveremos medidas urxentes que abran un diálogo real e equilibrado entre todos os actores implicados no sector da pesca, co fin de mellorar os criterios de transparencia e xestión na repartición de cotas pesqueiras. Primaremos a responsabilidade e a sostenibilidade na produción, así como os criterios sociais de equidade con quen vive do mar, e avogaremos por unha repartición lineal das capturas con criterios barco/tripulación, non transferible, acorde ao novo marco de repartición de cotas. Flexibilizaremos os pagos de sancións e multas segundo a situación empresarial. Unhas penalizacións por infraccións consistirán basicamente en non permitir saír a faenar por un prazo determinado en función da gravidade da infracción, co fin de aumentar a efectividade das

multas e eliminar a sospeita actual da intención recadatoria das sancións.

077 **Traballo agrario estable**

Modificaremos o Programa de Fomento de Emprego Agrario (PFEA) co obxectivo de garantir o emprego estable e sustentable no medio rural en proxectos agrarios, agroalimentarios e forestais e, así mesmo, noutros sectores vinculados á conservación e o mantemento do territorio e o patrimonio paisaxístico, natural e histórico das zonas rurais.

Acabaremos coa dependencia cidadá e as prácticas clientelares de concellos e empresarios do ámbito agrario grazas á aplicación do programa Pobreza Cero, que universaliza as rendas e posibilita limitar o requisito da firma das peonadas.

Deste xeito, tanto o subsidio como a renda agraria quedarán integrados nunha perspectiva que garantirá unha vida digna para un colectivo especialmente vulnerable como é o dos traballadores agrarios.

AS POLÍTICAS MACROECONÓMICAS NO ÁMBITO EUROPEO: FIN DA AUSTERIDADE FISCAL E SALARIAL

078 **Asignación de 25 000 millóns de euros anuais para un Plan de Benestar Social e Modernización Económica que incluírá unha renda garantida, a mellora salarial e a reversión dos recortes sufridos desde 2010**

Aprobaremos un Plan de Benestar Social e Modernización Económica, destinado, por unha banda, a políticas sociais que reforcen o Estado de benestar e os servizos públicos relacionados coa atención ás persoas, e, por outra banda,

a investimentos públicos que impulsen a creación de emprego e unha verdadeira transformación da nosa economía. Este plan dotarase cun incremento orzamentario de 25 000 millóns de euros cada ano durante toda a lexislatura. Con iso, aumentaremos nun punto a porcentaxe de gasto do PIB, e converxeremos con Europa en vez de afastarnos máis, como supoñería a redución en catro puntos porcentuais que propón o Partido Popular.

079 **Aumento de entre 30 000 e 40 000 millóns de euros dos ingresos sobre o PIB**

Poñeremos en marcha de forma inmediata unha reforma fiscal progresiva e unha loita decidida contra a fraude fiscal, co fin de elevar ao longo de catro anos de lexislatura a porcentaxe de ingresos sobre o PIB, polo menos entre 30 000 e 40 000 millóns de euros, co que acurtaremos a diferenza coa media europea.

080 **Modificación do calendario actual de redución do déficit político**

Modificaremos o calendario actual de redución do déficit público cunha ampliación do prazo, para facer compatible o principio de estabilidade orzamentaria cos obxectivos de redución do desemprego, de atención ás necesidades sociais e de modernización económica.

081 **Abandono da política de desvalorización salarial como vía para promover unha mellora da competitividade**

Abandonaremos a política de desvalorización salarial como vía para promover unha mellora da competitividade polos seus efectos sociais e económicos negativos. Para iso, derogaremos as dúas últimas reformas laborais e adoptaremos medidas que favorezan un crecemento su-

ficiente dos salarios e a recuperación da súa capacidade adquisitiva. Tamén reforzaremos o papel da negociación colectiva mediante a derogación das medidas incluídas na última reforma laboral, incrementaremos o salario mínimo e terminaremos cos recortes salariais no sector público.

082 Impulso de una reforma substancial do Pacto de Estabilidade e Crecemento e do Pacto Fiscal

Impulsaremos una reforma en profundidade do Pacto de Estabilidade e Crecemento, para o que eliminaremos o obxectivo de equilibrio orzamentario estrutural e flexibilizaremos os obxectivos de débeda e déficit, co fin de que se adapten mellor ás necesidades de cada país. Poñeremos en marcha unha auténtica política fiscal europea: un orzamento común cun peso significativo, un mecanismo de transferencia de recursos entre países en función da súa situación cíclica, a emisión de eurobonos e un maior grado de harmonización en algúns impostos, en particular o de sociedades.

083 Garantía dun nivel adecuado de investimento público

Garantiremos un nivel adecuado de investimento público no ámbito nacional (coa introdución dunha «regra de ouro» que non inclúa dito investimento no cómputo do déficit) e no ámbito europeo (para o que haberá que incrementar a contía do Fondo para Investimentos Estra-téxicos ata un 5% do orzamento anual da Unión Europea, desde o 1% actual).

084 Promoción da reforma dos estatutos do Banco Central Europeo

Promoveremos a reforma dos estatutos do Banco Central Europeo (BCE) para incluír entre os seus obxectivos o mantemento dun nivel adecuado de actividade económica e, así mesmo, a creación de emprego, coa intención de incluír ao BCE no conxunto de institucións que aplican a política económica de forma coordinada e baixo un verdadeiro control democrático, e para que poida actuar como prestamista en última instancia das autoridades fiscais.

085 Impulso dunha reforma das institucións europeas que democratice a toma de decisións políticas e económicas na eurozona

Impulsaremos unha reforma das institucións europeas que democratice a toma de decisións políticas e económicas na eurozona. O goberno económico da eurozona –o Eurogrupo– é unha entidade que non está obrigada a render contas ante ningunha institución directamente elixida polos cidadáns, nin sequera ante o Parlamento Europeo, polo que apoiaremos a creación dunha cámara parlamentaria da eurozona, formada por representantes dos distintos parlamentos nacionais de acordo con criterios poboacionais e territoriais e, a diferenza do Parlamento Europeo, con verdadeira capacidade lexislativa e de control político.

086 Convocatoria dunha conferencia europea de débeda para discutir a reestruturación coordinada das débedas públicas no marco da zona euro

Propoñeremos unha modificación nos prazos de vencemento das débedas europeas en circulación, mediante un troco de bonos que facilite que os vellos títulos sexan

substituídos por novos títulos que se manteñan a perpetuidade. O BCE sería a institución que debería adquirir, ao valor nominal, os vellos títulos e trocalos por outros novos, ao 0% de interese e co obxectivo de mantelos a perpetuidade no seu balance. O BCE debería reestruturar as débedas públicas das economías da zona euro que excedan o 60% do PIB.

087 **Adopción de forma inmediata dun plan de choque para erradicar a pobreza e a exclusión infantil en todo o territorio europeo**

Adoptaremos de forma inmediata un plan de choque para erradicar a pobreza e a exclusión infantil en todo o territorio europeo, coa aplicación estrita da Carta Social Europea, e cun programa comunitario de vivenda social que inclúa a prohibición dos desafiuzamentos de primeira vivenda no territorio comunitario, unha carta sanitaria europea que garanta o dereito á sanidade pública para todos e todas no territorio da Unión Europea, e a potenciación do espazo europeo de educación e cultura.

088 **Desenvolvemento dun seguro de desemprego común que complemente os sistemas nacionais e que, en caso de crise, actúe de estabilizador automático**

Desenvolveremos un seguro de desemprego común que complemente os sistemas nacionais e que, en caso de crise, actúe de estabilizador automático, ademais de garantir a «portabilidade dos dereitos» dos traballadores europeos.

089 **Creación dun «Eurogrupo Social»**

Crearemos un «Eurogrupo Social», que estará composto polos ministros de Emprego e Asuntos Sociais e su-

pervisará os desequilibrios sociais e a coordinación das políticas laborais da zona euro.^t

DEREITO AO TRABALLO E EMPREGO DIGNO PARA TODAS AS PERSOAS. UNHA POLÍTICA PARA MELLORAR AS CONDICIÓNS DE TRABALLO E AVANZAR CARA Á IGUALDADE DE XÉNERO

090 **Prioridade do dereito ao traballo e da creación de emprego**

Primaremos a creación de emprego por encima do resto de obxectivos de política económica. Para iso, impulsaremos o cumprimento do artigo 40.1 da Constitución española que establece o seguinte: «Os poderes públicos promoverán as condicións favorables para o progreso social e económico e para unha distribución da renda rexional e persoal máis equitativa, no marco dunha política de estabilidade económica. De maneira especial realizarán unha política orientada ao pleno emprego». Para impulsar o devandito obxectivo, aplicaremos unha política fiscal expansiva que invista 25000 millóns de euros ao ano durante a próxima lexislatura e garanta a recuperación de, polo menos, o nivel de ocupación laboral existente antes da crise.

091 **Incremento gradual del salario mínimo interprofesional hasta llegar a 14 pagas de 800 euros al mes en enero de 2018**

Incrementaremos de forma gradual o salario mínimo interprofesional (SMI) ata alcanzar os 800 euros ao mes en 14 pagas ao final dos dous primeiros anos de lexislatura, para asegurar posteriormente a converxencia co 60% do salario medio que establece a Carta Social Europea. Deste

xeito, ao final da lexislatura devandito salario situarase nun mínimo de 950 euros ao mes.

092 Pleno cumprimento da normativa laboral

Aseguraremos o pleno cumprimento da normativa laboral e reduciremos a fraude na contratación, principalmente nos contratos temporais, mediante unha maior dotación de medios e facultades á inspección de traballo e un maior nivel de implicación por parte da representación dos traballadores.

093 Reequilibrio da negociación colectiva

Reequilibraremos a negociación colectiva, para o que estableceremos a preeminencia dos convenios sectoriais sobre os de empresa á hora de recoñecer dereitos básicos, e modificaremos a regulación das cláusulas de descolgue dos convenios colectivos. Igualmente, recoñeceremos o grupo empresarial como unidade de negociación; por iso, agruparemos todas as empresas que, cun alto grao de dependencia sobre a empresa principal, participan nun mesmo proceso produtivo. Estableceremos, ademais, un novo réxime de vixencia e prórroga automática dos convenios colectivos, co obxectivo de non debilitar o poder contractual da representación dos traballadores.

Coa finalidade de mellorar a eficacia dos sistemas de representación na empresa, ampliaremos o ámbito de representación a todas as empresas e centros de traballo que carezan de representación unitaria, para establecer un sistema de representación sindical que agrupe a todas as persoas que traballen nun mesmo grupo empresarial.

Finalmente, reforzaremos as garantías para exercer o dereito de folga baixo o principio de autotutela, un obxectivo que se conseguirá mediante a eliminación no Código

penal de tipos específicos relacionados co exercicio deste dereito. Con iso, regularemos un sistema de garantías para as persoas que decidan participar nunha folga.

094 Novo marco laboral

Reformaremos a contratación temporal e a tempo parcial cos seguintes obxectivos:

- Os contratos de obra ou servizo determinado deben converterse de maneira automática en contratos indefinidos cando a súa duración sexa superior a un ano, ou cando se concatene unha sucesión destes contratos durante o devandito período.
- Os contratos a tempo parcial de tempada deben converterse en contratos fixos descontinuos que garantan o dereito a chamamento.
- Os contratos a tempo parcial deberán incorporar o principio de causalidade referido á xornada necesaria para realizar a tarefa obxecto do contrato, deberán fixar o cómputo da xornada con referencia semanal e deberán establecer un umbral mínimo do 50% da xornada habitual.

Actualmente, o 76% das persoas que desempeñan un traballo a tempo parcial son mulleres, e o 60,8% das mulleres que traballan a tempo parcial o fan involuntariamente. Debemos terminar con este modelo de traballo e garantir a creación de emprego estable e de calidade.

095 Impulso dunha regulación das horas extraordinarias para evitar que se convirtan nun instrumento de distribución irregular da xornada

Impulsaremos unha regulación das horas extraordinarias para evitar que se convertan nun instrumento de distri-

bución irregular da xornada e nunha prolongación fraudulenta da xornada de traballo. Dita regulación terá como obxectivos:

- Prohibir o uso abusivo das horas extraordinarias.
- Desincentivar as horas extraordinarias estruturais.
- Dotar de suficientes mecanismos legais aos traballadores para garantir o seu cobro.

096 Reforma do despedimento

- Outorgaremos ao traballador a titularidade da opción en caso de despedimento improcedente.
- Recuperaremos a figura do despedimento nulo por fraude de lei.
- Reformaremos o despedimento por causas económicas, produtivas, técnicas e organizativas, para o que reforzaremos a causalidade, incluiremos a obriga da autorización governamental preceptiva para os Expedientes de Regulación de Emprego (ERE) e garantiremos a efectividade do proceso de negociación.

097 Impulso dos mecanismos de flexibilidade interna nas empresas

Impulsaremos os mecanismos de flexibilidade interna nas empresas ante os cambios na demanda e no nivel de actividade económica, para evitar tanto o desemprego coma os axustes a través do salario.

Do mesmo xeito, impulsaremos legalmente os mecanismos de flexibilidade interna (xa existentes pero pouco utilizados) a través da redución da xornada laboral. E para que esta redución da xornada de traballo non se traduza nunha caída salarial paralela, fortaleceremos un

mecanismo de axuste que sexa similar ao modelo alemán, no que a perda de xornada laboral vese compensada en termos salariais polo Estado.

098 Cara á igualdade de xénero no mercado de traballo: reforma do sistema de permisos por nacemento ou adopción

Camiñaremos cara á igualdade de xénero no mercado de traballo coa reforma do sistema de permisos por nacemento ou adopción, e co establecemento dun calendario que aumente o actual permiso de paternidade ata igualalo co de maternidade. Para garantir a igualdade efectiva de dereitos, o permiso debe ser:

- Igual para cada persoa proxenitora e intransferible, como todos os demais dereitos laborais e sociais.
- Pago ao 100% do salario.
- Con igual protección do posto de traballo durante o exercicio dos dereitos de maternidade e paternidade.

Incrementaremos, ademais, as atribucións da inspección de traballo e a Seguridade Social en materia de prohibición das discriminacións na contratación, na promoción e na retribución. Estableceremos unha comisión estatal de seguimento e control dos plans de igualdade nas empresas, con capacidade de proposta para eliminar as discriminacións, así como unha comisión estatal de seguimento da loita contra o acoso laboral.

Abordaremos, así mesmo, o obxectivo específico da eliminación da brecha salarial de xénero, que actualmente alcanza o 19% no noso país.

099 Incremento da participación dos traballadores na xestión das empresas

Impulsaremos unha maior participación dos traballadores na xestión das empresas de máis de cen empregados a través do fortalecemento dos procedementos de información e consulta establecidos no Estatuto dos Traballadores, e mediante a implantación dun sistema similar aos consellos de vixilancia establecidos en Alemaña. Impulsaremos, ademais, unha Lei de participación financeira dos traballadores na empresa que, con carácter voluntario por parte das empresas, permita incorporar algunhas das mellores experiencias de participación dos traballadores que hai en varios países europeos.

100 Reforma ou regularización das relacións de traballo paralaborais

Reformaremos ou regularemos as relacións de traballo paralaborais, para o que reconduciremos todo tipo de prácticas en empresas a contratos en prácticas ou de formación, eliminaremos o contrato para emprendedores e axustaremos a figura do traballo autónomo economicamente dependente no Estatuto dos Traballadores.

101 Renda Garantida

Crearemos un programa de renda diferencial (complementaria dos ingresos existentes) para todos os fogares con ingresos por debaixo do umbral da pobreza monetaria, para o que aumentaremos a contía da prestación básica por persoa equivalente integrada na unidade de convivencia. A contía inicial establecerase en 600 euros mensuais para as unidades de convivencia dun só membro, e aumentará progresivamente en función do número

de membros (35% adicional da renda garantida para o segundo membro, e 20% por cada un dos seguintes) ata un máximo de 1290 euros. Este plan integrará todas as prestacións sociais que se atopen por debaixo dese umbral.

102 Programa de Renda Complementaria

Estableceremos un complemento para traballadores con baixa remuneración para eliminar a discriminación que supón a «trampa da pobreza», e para garantir o acceso dos traballadores a niveis suficientes de benestar. Para aqueles beneficiarios da renda garantida que traballen ou atopen emprego, suporía, de feito unha retirada graduada (e non súbita) da prestación conforme vaian aumentando os seus ingresos salariais. O anterior suporá garantir uns ingresos mínimos de 900 euros mensuais para estes traballadores, que tamén se incrementarán co número de membros da unidade de convivencia. Este complemento só será efectivo a partir duns ingresos recoñecidos do traballo por riba de 250 euros, para evitar posibles situacións de fraude.

103 Medidas complementarias para atender situacións de urxencia social

Poñeremos en marcha medidas complementarias para atender situacións de urxencia social: desafiuzamentos, gastos de acceso e mantemento na vivenda, pobreza enerxética, gastos necesarios para manter unha vivenda en condicións de dignidade, colectivos en situación de risco de pobreza, etcétera.

104 Reversións dos recortes na financiamento da sanidade, a educación e o coidado das persoas, de forma que en marzo de 2018 recuperemos os niveis anteriores á crise

Reverteremos os recortes na financiación da sanidade, a educación e o coidado das persoas, de forma que nos dous primeiros anos de lexislatura recuperemos os niveis anteriores á crise. A partir dese intre, incrementaremos o gasto por habitante, para o que impulsaremos un proceso de converxencia que reduza un 10% a diferenza en gasto real por habitante coa media da UE-15, co obxectivo de fortalecer e expandir o noso Estado do benestar.

105 Universalización do dereito a que os servizos públicos de atención á dependencia proporcionen unha autonomía funcional plena

Universalizaremos o dereito a que os servizos públicos de atención á dependencia proporcionen unha autonomía funcional plena, cun plan de implantación progresiva, e equipararemos, ademais, a situación laboral das empregadas do fogar á do resto de persoas traballadoras de atención á dependencia proporcionen unha autonomía.

106 Eliminación de todos os incentivos ao emprego a tempo parcial e avance cara a progresiva implantación dunha xornada laboral máxima de 35 horas semanais, con cómputo semanal

Eliminaremos todos os incentivos ao emprego a tempo parcial e avanzaremos cara a progresiva implantación dunha xornada laboral máxima de 35 horas semanais, con cómputo semanal. Con estas medidas trataremos de evitar, por unha banda, a dualidade entre xornadas interminables para algunhas persoas (sobre todo homes), unhas xornadas que ademais son incompatibles cunha acaída planificación dos coidados e, por outra banda, o emprego precario a tempo parcial, o subemprego, as

interrupcións que impiden un reingreso laboral en boas condicións ou a perda de dereitos sociais para outras (sobre todo mulleres).

107 Loita contra a brecha salarial de xénero

Adoptaremos medidas contra a desigualdade retributiva entre homes e mulleres que permitan facer fronte aos diferentes obstáculos cos que se atopan as mulleres á hora de acceder ao mercado laboral, ben sexa por conta allea ou por conta propia. En particular, estableceremos medidas de apoio á participación das mulleres nos consellos de administración semellantes ás introducidas recentemente noutros países do noso contorno, como Francia ou Alemaña.

UN SISTEMA DE PENSIÓNS DE CALIDADE

108 Xubilación aos 65 anos e loita contra a perda de poder adquisitivo

Derrogaremos a reforma das pensións que aprobou o Goberno do PSOE en 2010, o que suporá o restablecemento da idade de xubilación aos 65 anos, e derrogaremos a reforma das pensións que aprobou o Goberno do PP en 2014, co que recuperaremos a indexación das pensións ao índice de prezos ao consumo (IPC), de xeito que se garanta ao pensionista cal será a capacidade adquisitiva da súa pensión ao longo de todo o seu ciclo como pensionista. Derrogarase, para isto, a Lei 23/2013, do 23 de decembro, reguladora do factor de sustentabilidade e do índice de revalorización do sistema de pensións da Seguridade Social.

- 109 Compromiso de garantir a sustentabilidade do sistema de pensións coa introdución progresiva da financiación por vía impositiva**
Garantiremos a sustentabilidade do sistema de pensións coa introdución progresiva do financiamento por vía impositiva tanto para as pensións de morte e supervivencia (viuvez, orfandade e favor de familiares), que se pagan actualmente con cargo á Seguridade Social, como para o incremento do gasto derivado do aumento na esperanza de vida das novas cohortes de pensionistas que se incorporan ao sistema no caso das pensións contributivas.
- 110 Revisión e progresiva supresión dos réximes especiais de cotización para novas afiliacións**
Aboliremos os réximes especiais, agás os que se xustifiquen pola propia natureza do traballo, para todos aqueles traballadores que se incorporen por primeira vez á Seguridade Social.
- 111 Fomento da previsión colectiva de carácter público fronte á individual**
Fomentaremos a previsión colectiva de carácter público fronte á individual e, en calquera caso, eliminaremos os beneficios fiscais para a previsión complementaria individual, como no caso dos plans de pensións privados. individual, como en el caso de los planes de pensiones privados.
- 112 Aumento das pensións non contributivas**
Deseñaremos unha estratexia que permita o aumento progresivo das pensións non contributivas ao longo dos catro anos da lexislatura.

- 113 Eliminación do tope máximo ás cotizacións dos salarios máis altos**
Eliminaremos o tope máximo ás cotizacións, sen necesidade de incrementar a pensión máxima en semellante proporción.

DEMOCRACIA SOCIAL

SANIDADE

114 Acceso universal á tarxeta sanitaria

Levaremos a termo unha modificación lexislativa orientada a blindar o carácter universal da sanidade española. Con isto garantiremos que o noso sistema de saúde cumpra cos dereitos humanos:

- Cobertura sanitaria universal: dereito á tarxeta sanitaria para todas as persoas, tamén para os inmigrantes ou emigrantes de nacionalidade española, quen perden o acceso á cobertura sanitaria universal noventa días despois da súa saída do país.
- Derrogación do Real Decreto 16/2012, de 20 de abril, de medidas urxentes para garantir a sustentabilidade do Sistema Nacional de Saúde e mellorar a calidade e seguridade das súas prestacións, mediante o que se destruíu a universalidade da asistencia sanitaria en España.

115 Incremento do orzamento público en sanidade en 8800 millóns de euros

Fronte aos recortes do gasto sanitario acometidos na última lexislatura, reverteremos de xeito inmediato o orzamento anual destinado a gasto sanitario para recuperar durante o primeiro ano da lexislatura os niveis de dotación previos a 2012.

116 Ampliación da carteira de medicamentos financiados

Estudaremos e avaliaremos a carteira de medicamentos financiados polo sistema sanitario para despois proceder á súa ampliación.

117 **Prescripción responsable de medicamentos: un modelo que dispensa doses e non caixas**

Deseñaremos un plan estatal orientado ao cambio paulatino no modelo de prescripción e dispensa de medicamentos no sistema público. Promoveremos a apertura de negociacións conxuntas cos laboratorios para a reformulación dos mecanismos de empacado (monodose e outras variacións) e dispensa de medicamentos, de xeito que sexa posible prescribir e dispensar en todos os puntos autorizados unicamente o número de doses precisas en cada tratamento.

118 **Universalización das receitas electrónicas: aforro no tempo dos profesionais e no diñeiro de todos**

A iniciativa do Consello Interterritorial do Sistema Nacional de Saúde, deseñaremos unha plataforma que faga recoñecibles as receitas electrónicas de todas as comunidades autónomas na que xa están implantadas; e, así mesmo, elaboraremos unha proposta para incentivar activamente a súa implantación naquelas comunidades nas que aínda non existe.

119 **Alimentos sen contaminantes: prohibición do uso de bisfenol A**

Impulsaremos unha política activa de erradicación de produtos contaminantes na alimentación. Nese senso, prohibiremos o uso do bisfenol A (BPA) na fabricación de calquera tipo de material que poida entrar en contacto con alimentos e bebidas (friameira, latas, biberóns, etcétera) para o que deseñaremos unha lexislación semellante á desenvolvida en Francia en 2012.

120 **Lei para a Libre Disposición da Propia Vida**

Aprobaremos unha lei que posibilite a libre disposición da propia vida e que regule o marco da toma de decisións ao respecto. Igualmente, derogaremos o apartado 4 do artigo 143 do Código Penal.

Promoveremos un debate entre a cidadanía e os profesionais da saúde sobre o grao de autonomía das persoas na toma de decisións relativa aos últimos intres da vida, acerca do testamento vital e da morte digna.

121 **Medicamentos: I+D+i e transparencia**

Iniciaremos unha estratexia estatal orientada a incidir na innovación dentro do ámbito dos medicamentos, guiada polos criterios de salvagarda do dereito á saúde e a cobertura universal de pacientes e enfermidades.

Traballaremos para impulsar mecanismos que garantan prezos xustos para as patentes rexistradas por laboratorios que reciben financiamento público a través do apoio fiscal á I+D+i. Buscaremos vías de acordo cos laboratorios para poñer fin á especulación dos prezos dos medicamentos no mercado mundial.

122 **As TIC ao servizo da saúde: creación dunha plataforma dixital estatal de acceso ás historias clínicas**

A proposta do Consello Interterritorial do Sistema Nacional de Saúde, dinamizaremos a plataforma dixital que facilita o acceso ás historias clínicas dos pacientes a calquera usuario autorizado do sistema sanitario. Grazas ás tecnoloxías da información e da comunicación (TIC), o acceso ás historias clínicas constituirá unha garantía para a saúde dos pacientes e un mecanismo de aforro para o sistema, pois evitará a duplicidade de probas innecesarias.

123 **A saúde: un enfoque transversal a todas as políticas públicas**

Elaboraremos unha liña de actuación estatal destinada a incorporar a saúde como cuestión transversal a todas as políticas públicas: emprego, vivenda, alimentación, infraestruturas, educación, xustiza, infancia, etcétera. Adoptaremos as propostas e estratexias da Organización Mundial da Saúde (OMS) para actuar de xeito integral sobre os determinantes sociais da saúde.

124 **I+D+i: potenciación das liñas de investigación e actuación sobre xénero e saúde**

Apoiaremos a creación de liñas de estudo e investigación no campo da saúde e do xénero. Para isto, desenvolveremos liñas de investigación orientadas a identificar a mediación de xénero na saúde e na enfermidade, así como mecanismos que trasladen ao sistema sanitario as principais conclusións que se deriven da investigación.

125 **Rede ETS: avaliación dos programas que aportan máis á saúde da xente**

Ampliaremos a responsabilidade asumida pola Rede Española de Axencias de Avaliación de Tecnoloxías e Prestacións do Sistema nacional de Saúde (Rede ETS) para compilar, estandarizar e publicar toda a información relativa á avaliación das políticas públicas no campo da saúde.

126 **Un réxime único para todos: a Seguridade Social**

Poñeremos en marcha un proceso progresivo de converxencia dentro da Seguridade Social da multiplicidade de réximes especiais existentes.

Promoveremos a homoxeneización da carteira de prestacións para todo o persoal funcionario.

127 **Lei de Transparencia do Sistema Sanitario**

Aprobaremos unha Lei de Transparencia do Sistema Sanitario que anime á participación dos profesionais e a cidadanía, que obrigue á transparencia na xestión dos recursos e procesos de contratación, que avalíe as políticas públicas sobre saúde e xere mecanismos de rendicións de contas.

128 **Aprobación dunha «Lei Celíaca»**

Co gallo de modernizar unha lexislación que fica obsoleta fronte ao avance da ciencia médica, comezaremos por promulgar unha «Lei Celíaca», posto que os celíacos padecen dificultades para acceder aos alimentos básicos que garante a Constitución española. Combateremos a discriminación laboral e escolar, tanto no ámbito público coma no privado, das persoas que sofren enfermidades que teñen un tratamento eficaz, como celíacos e diabéticos.

A «Lei Celíaca» basearase nos seguintes principios:

- Investigación, prevención, promoción e tratamento relacionado coa enfermidade celíaca.
- Creación e publicación dun listado de alimentos sen glute, de xestión pública para evitar clientelismos e especulacións. Identificación deses alimentos e da publicidade que os dá a coñecer mediante un selo

controlado polo Ministerio de Sanidade, no que se especifique a súa orixe completamente pública.

- Inclusión da opción libre de glute en todas as accións do Goberno destinadas ao apoio alimentario da poboación.
- Optimización das estratexias de intervención sociosanitaria para garantir unha diagnose e un tratamento precoz da enfermidade celíaca, así como un acaído seguimento do paciente. Elaboración de una guía de buenas prácticas clínicas, publicada y distribuida entre los trabajadores sanitarios, que será revisada y actualizada anualmente.
- Elaboración dunha guía de boas prácticas clínicas, publicada e distribuída entre os traballadores sanitarios, que será revisada e actualizada anualmente.
- Incentivación e promoción de restaurantes, bares e panadarías para a elaboración e venda de alimentos libres de glute.
- Realización de controis periódicos para a detección da celiaquía a nenos en idade de escolaridade obrigatoria.

Por último, estudaremos distintas axudas directas a celíacos, independentemente da súa idade, en función do seu grupo poboacional (familias numerosas, parados e persoas que perciban u subsidio non contributivo, xubilados, discapacitados, grupos en risco de exclusión social) e segundo as normas que determine o Ministerio de Sanidade.

VIVENDA E SUBMINISTRACIÓN

129 Fin dos desafiuzamentos e despenalización do uso de vivendas baleiras e abandonadas

Promoveremos unha lei orgánica de protección do dereito á inviolabilidade do domicilio e prohibición dos desexos forzosos sen alternativa habitacional, de xeito que en ningún caso se poderá realizar o desexo ou desafiuzamento de persoas en situación de vulnerabilidade, ben sexa por impago de aluguer ou ocupación en precario motivada pola falla de vivenda, sen que a administración competente garanta un realoxamento acaído.

Traballaremos na habilitación de procesos xudiciais garantistas nos casos nos que puidera producirse unha restrición do dereito á inviolabilidade do domicilio. Promoveremos a despenalización do uso de vivendas baleiras e abandonadas.

130 Dereito á dación en pago

- Limitación da responsabilidade do debedor hipotecario ao ben hipotecado.
- Dereito á dación en pago con carácter retroactivo.

131 Acceso garantido á subministración básica

Garantiremos o acceso á subministración básica como parte do dereito a unha vivenda digna e acaída. Para facilitar que así sexa, propomos o seguinte:

- O dereito ao contrato de subministración só requirirá o empadramento.
- Impediranse os cortes de subministración básica de auga, luz e gas a aquelas persoas e unidades familiares que estean padecendo unha situación de vulnerabilidade.

- O pagamento da subministración básica para as familias en dita situación farase de acordo coa capacidade adquisitiva da unidade familiar, respectando sempre os estándares da Organización das Nacións Unidas (ONU).
- Os custos asociados a garantir este dereito e a débeda acumulada que non poidan ser cubertos polas persoas vulnerables serán asumidos polas empresas subministradoras, que deberán cumprir cos estándares de responsabilidade social corporativa impostos pola lei.

Ademais, estudaremos a posibilidade de crear unha empresa subministradora pública.

132 Alugueiro estable e accesible

Promoveremos unha reforma da Lei 29/1994, do 24 de novembro, de arrendamentos urbanos, para facilitar un alugueiro estable e accesible:

- Regularase o alugueiro para protexer á parte en xeral máis feble nos contratos de arrendamento: os inquilinos.
- Introduciranse mecanismos para asegurar a renda e a súa estabilidade, de xeito que se alongue o prazo mínimo para prorrogar o alugamento da vivenda habitual ata os cinco anos.
- Cando o arrendatario pertenza a un colectivo especialmente vulnerable e o arrendador sexa un gran propietario de vivendas (é dicir, propietario de polo menos dez vivendas), producirase unha prórroga automática do contrato de alugamento.
- Garantirase o alugueiro social para as persoas debedoras de boa fe e as súas unidades familiares que,

tras ceder o perdido en execución hipotecaria a súa vivenda única e habitual, non dispoñan de alternativa habitacional. Os garantes deste alugueiro social serán os grandes propietarios de vivenda, en especial as entidades financeiras e filiais inmobiliarias, os fondos voitre e as entidades de xestión de activos (incluídos os procedentes da reestruturación bancaria e as entidades inmobiliarias), en cuxas mans atópanse pisos baleiros cos que se creará un parque público de vivenda en alugueiro social, unha vez que a Administración regule este proceso mediante unha lei.

- Igualmente, regularase por lei o concepto de alugueiro social, que non poderá superar o 30% da renda familiar (subministración básica incluída). Así mesmo, terase en conta a delimitación do número de membros da unidade familiar para reducir a contía ata un umbral sustentable.
- Modificar o procedemento de desafiuzamento arrendaticio para garantir o dereito de defensa dos inquilinos.

133 Garantías de defensa e de proba no procedemento da execución hipotecaria

Mudaremos o procedemento de execución hipotecaria para garantir todos os medios de defensa e de proba para a protección do debedor hipotecario, en cumprimento das sentenzas do Tribunal de Xustiza da Unión Europea (entre outros, o asunto C-415/11, Mohamed Aziz contra Catalunya Caixa, sentenza do 14 de marzo de 2013; e o asunto C-169/14, Sánchez Morcillo contra BBVA, sentenza do 17 de xullo de 2014) para cesar no incumprimento da Directiva 93/13 da Unión Europea sobre as cláusulas abusivas nos contratos celebrados con consumidores e o artigo 47 da Carta dos Dereitos Fundamentais da Unión

Europea, así como co protocolo facultativo do Pacto Internacional de Dereitos Económicos, Sociais e Culturais.

134 **Reforma da Lei 18/2007, do 28 de decembro, do dereito á vivenda**

Propomos un novo concepto de planificación da vivenda con dúas grandes novidades: afecta á vivenda privada e establécense medidas de fomento, de intervención e control do mercado.

- Crear un concerto institucional para establecer as directrices na programación en materia de vivenda.
- Regular a composición dunha Mesa de Concertación con representación do Estado, comunidades autónomas, concellos, asociacións de vivenda pública, terceiro sector, inquilinos, etcétera.
- Prohibir a privatización do parque público de vivenda en alugueiro.
- Crear figuras xurídicas que incentiven a cesión en usufruto dos propietarios á Administración Pública de vivendas para a creación do parque público de alugueiro social (garantía de cobro e conservación).
- Definir o procedemento sancionador en caso de incumprimento da función social da vivenda por parte dos propietarios de máis de dez vivendas, con especial agravante para as situacións de abandono, polo menoscabo que supón para o dereito á cidade e á convivencia. O procedemento contemplaría a cesión obrigatoria nos casos graves.
- Gravar un imposto aos propietarios de vivenda baleira.

- Calcular a porcentaxe de vivenda dispoñible para alugueiro accesible.
- Establecer un marco de negociación entre o Estado, a banca e os fondos, no que se esixan, a cambio dos miles de millóns de euros que custou o rescate á banca, certas compensacións para poder xerar o parque de vivendas de alugueiro social e accesible. Reconocer y promocionar nuevas formas de tenencia, como la cesión de uso, el usufructo o las cooperativas de alquiler.
- Recoñecer e promocionar novas formas de tenencia, coma a cesión de uso, o usufruto ou as cooperativas de alugueiro.
- Promover novos profesionais e novos modelos de xestión para relanzar a vivenda pública e xerar unha economía social en torno a este ben de primeira necesidade, que permita defender, reforzar ou crear (segundo os casos) entidades públicas ao servizo da vivenda; cooperativas de vivenda en réxime de cesión de uso; empresas privadas, profesionais, sen ánimo de lucro ou con ánimo de lucro limitado que xestionen vivenda accesible en consonancia coas políticas públicas, aínda que se garanta a súa independencia; e entidades do mesmo tipo que as anteriores, mais que xestionen alugueiro social (e que, polo tanto, requiran e reciban máis axudas públicas para poder operar).
- Promover as asociacións de inquilinos, co fin de defender os intereses deste colectivo en relación co

mercado (mellores servizos) e as administracións (máis e mellores axudas).

135 **Garantía constitucional dos dereitos sociais**

Modificaremos o artigo 53 da Constitución española para equiparar os dereitos económicos, sociais e culturais aos dereitos civís e políticos.

EDUCACIÓN

136 **13 700 millóns de euros para a educación pública: prazas escolares gratuítas e de proximidade para todas as nenas e nenos**

Procederemos ao incremento progresivo da partida destinada a educación ao longo de toda a lexislatura ata acadar os 13700 millóns de euros ao final de 2020. Na medida do posible, trataremos de acadar o obxectivo de 15600 millóns de euros en gasto educativo, o que nos situaría na actual media de gasto dos países da Organización para a Cooperación e o Desenvolvemento Económicos (OCDE), cun 5,6% do PIB. Traballarase para acadar que, a longo prazo, o gasto educativo en España acade o 7% do PIB.

Promoveremos a educación pública, gratuíta, laica e de calidade, como eixo vertebrador do sistema educativo, e garantiremos que, unha vez pasado o ecuador da lexislatura, haberá prazas escolares públicas gratuítas de proximidade ao domicilio familiar para todas as nenas e nenos:

- A oferta de prazas escolares concertadas seguirá financiándose con recursos públicos só nos casos en que sexa preciso, é dicir, debido a unha insuficiencia da oferta na rede pública (co fin de paliar estas

insuficiencias, incrementarse progresivamente a porcentaxe dos fondos públicos destinados á rede pública).

- Ofertarase unha educación laica, ao considerar que as crenzas relixiosas forman parte da intimidade de cada persoa.
- Fixar a inclusión, e asegurar a igualdade de oportunidades trala finalización da etapa obrigatoria.
- Promover a creatividade, o pensamento crítico, o espírito solidario e o profundo respecto dos dereitos humanos e o medio ambiente.

137 **Unha nova Lei de Educación, que naza do debate e a participación de toda a comunidade educativa**

Derrogaremos a Lei Orgánica para a Mellora da Calidade Educativa (LOMCE) e promoveremos un amplo debate na comunidade educativa para formular unha nova Lei de Educación que conte coa maior participación e o maior respaldo posible da comunidade educativa. Os nosos obxectivos serán:

- Poñer fin á inestabilidade do sistema educativo español que, nos últimos trinta e tres anos, elaborou sete leis distintas sen contar apenas coa participación da comunidade educativa.
- A nova Lei de Educación buscará o desenvolvemento persoal e social das persoas ao longo de toda a vida. Tamén estará moi presente a educación ambiental como parte do desenvolvemento curricular dos centros.

138 Plan Nacional de Educación Inclusiva

Elaboraremos un Plan Nacional de Educación Inclusiva que reconeja a diversidade do alumnado e garanta a súa plena integración, tanto na ensinanza obrigatoria como na postobrigatoria.

- A escolarización do alumnado con diversidade funcional realizarase en centros ordinarios, provistos dos recursos materiais e persoais necesarios para a súa educación.
- Os centros de educación especial actuais e o seu persoal integraranse na rede de ensinanza ordinaria, e poderanse establecer coma centros de recursos para a educación especial.
- A formación continua do profesorado en metodoloxías pedagóxicas innovadoras e inclusivas será de obrigado cumprimento. Cada ano programarase a finamento do servizo en función do número de alumnos e alumnas e da súa localización.

Igualmente, estableceremos un novo proceso de baremo de ratios profesionais/alumnos na atención educativa do alumnado con necesidades especiais, que teña en conta non só o número de alumnos e alumnas, senón tamén as súas características persoais e familiares, as do centro e, así mesmo, as características sociodemográficas do entorno do centro. En última instancia, a asignación de recursos realízase atendendo ao criterio dos profesionais da ensinanza do centro e en ningún caso a criterios únicos de proporción do alumnado con necesidades especiais.

139 Dereito a unha educación vehiculada nas linguas cooficiais

Ademais do castelán, idioma oficial en todo o territorio estatal, existen outras linguas con diferente status xurídico nos seus respectivos estatutos de autonomía. Todas elas, xunto ao castelán, son patrimonio cultural e lingüístico de todo o Estado.

Posto que a cidadanía ten dereito a que os seus estudos estean vehiculados nesas linguas, é necesaria a normalización lingüística a través do respecto ás decisións culturais e pedagóxicas que adoptaron as diferentes comunidades autónomas e á Carta Europea das Linguas Minoritarias ou Rexionais. Por isto, garantiremos o acceso á aprendizaxe nas linguas cooficiais en calquera territorio do Estado, a través de centros específicos e da promoción dos intercambios escolares entre comunidades autónomas. E fomentarse a identidade cultural mediante o coñecemento do entorno e a interculturalidade, cun currículo adaptado á lingua e cultura de cada territorio do Estado español.

140 Plan de Aprendizaxe Integrado de Linguas Estranxeiras

Desenvolveremos un Plan de Aprendizaxe Integrado de Linguas Estranxeiras para a educación primaria e secundaria, orientado a mellorar a aprendizaxe das linguas estranxeiras e combater a segregación social asociada ao currículo diferenciado nos actuais programas.

- O plan deberá garantir que non supón unha desigualdade para o alumnado de diferente orixe social.
- O plan desenvolverase durante catro cursos escolares: durante o primeiro ano realizarase unha diagnose e unha avaliación da situación actual, e crearse un novo plan consensuado coa comunidade educativa. Durante o segundo e terceiro ano crearse un pro-

grama piloto en diversos centros, que se someterá a avaliación. E, finalmente durante o cuarto ano estenderase a todos os centros escolares do país.

141 Normalización das metodoloxías participativas

Promoveremos o desenvolvemento de novas prácticas educativas baseadas en metodoloxías activas e participativas do alumnado, para o que se integrará o coñecemento que o alumnado constrúe colectivamente, potenciarase o desenvolvemento das intelixencias múltiples harmonizadas e xeraranse espazos creativos e colaborativos entre alumnado e profesorado.

Apostaremos por que a ensinanza das artes fortaleza unha visión do mundo dende a sensibilidade, a emoción e o desenvolvemento da cognición.

Desenvolveremos un plan estatal para a promoción de bibliotecas de aula, o software libre e recursos educativos abertos, as páxinas web e outras formas de almacenaxe de información e recursos de carácter cooperativo. Poñeremos en marcha sistemas para a transferencia, extensión e perfeccionamento das experiencias innovadoras.

142 Extensión dos centros integrados de ensinanzas de réxime xeral e especial de música e danza

Estenderemos os centros integrados nos que se imparten de xeito simultáneo as ensinanzas de réxime xeral e as ensinanzas de réxime especial de música e danza, e fomentaremos a normalización dos corpos docentes dos conservatorios en todas as etapas da educación artística. Así mesmo, integraremos as ensinanzas artísticas superiores no sistema universitario.

143 Intelixencia emocional

Incorporaremos unha materia sobre intelixencia emocional na Educación Secundaria Obrigatoria (ESO), así como unha estratexia de formación de formadores que permita a incorporación das ferramentas da psicoloxía cognitiva, a psicanálise e outras ramas da psicoloxía ao conxunto das estratexias da aula.

144 Dotación de maiores competencias aos consellos escolares

Apoiaremos que o consello escolar —máximo órgano de goberno en cada centro— sexa quen escolla ao director ou directora do centro, participe no proxecto educativo e nas súas decisións de mellora. Esta participación dos consellos escolares constitúe a mellor garantía de participación democrática de toda a comunidade educativa. Os consellos escolares elaborarán os regulamentos orgánicos de cada centro coa participación da comunidade educativa, e serán garantidos por unha inspección de educación totalmente independente.

145 Novo sistema de acceso á función pública docente

Instauraremos un novo sistema de acceso á función pública docente, que estea sustentado en criterios de obxectividade e transparencia, no que se avalíen coñecementos específicos de área ou materia, así como a capacitación pedagóxica e as habilidades profesionais, cun amplo período de práctica e unha ponderación tanto dos méritos profesionais como académicos. Revisaremos e crearemos un novo modelo de bolsas de interinidade, para o que dotaremos aos centros de cadros de persoal máis estables (actualmente ocupan unha alta porcentaxe de inestabilidade laboral).

Ademais, vivimos nun contexto social en evolución, con culturas en transformación e innovacións pedagóxicas, que non demanda unha educación estática. Apostaremos, polo tanto, por uns profesionais preparados para a innovación, a evolución, a flexibilidade e a competencia, establecendo unha formación inicial que asegure unha sólida formación pedagóxica e unha práctica acaída ás novas metodoloxías e retos educativos. Entendemos que o desenvolvemento profesional debe producirse ao longo de toda a docencia, o que favorecerá a formación en igualdade de xénero e coeducación, en acoso escolar, en multiculturalidade e no respecto ao medio ambiente, así como no traballo colaborativo coas familias e no deseño de programas para favorecer a equidade.

146 Diminución da ratio de alumnado por aula

Apostaremos pola diminución da ratio de alumnado por aula para volver á situación anterior ao 2008, con máximos de 8, 12 ou 16 alumnos e alumnas en primeiro ciclo, e cun máximo de 20 alumnos e alumnas en segundo ciclo. Buscarase a aproximación gradual ás recomendacións realizadas pola Rede de Atención á Infancia da Comisión Europea: 25 alumnos en primaria e secundaria; 30 alumnos en bacharelato; 15 alumnos en formación profesional básica, e 25 alumnos nos ciclos formativos de grao medio e superior.

Recuperaremos, con carácter urxente, as ratios para abrir e pechar escolas dentro do mundo rural: 5 para abrilas e 3 para pechalas.

Aplicaremos coeficientes de redución en función do alumnado con necesidades educativas especiais presente na aula.

Reduciremos as horas de docencia directa co fin de facer viable unha educación de calidade, que contemple no horario do profesorado os tempos necesarios para a coordinación dos equipos e a investigación e reflexión sobre a práctica docente.

147 Plan de Apoio a Centros e Equipamentos Escolares

Elaboraremos un plan de centros y equipamientos escolares para asegurar una oferta pública en todos los rincones del Estado:

- O plan contemplará o progresivo incremento orzamentario preciso para que se aseguren uns requisitos mínimos para todos os centros escolares do Estado en dotacións de recursos materiais e infraestruturas.
- Os centros de nova construción contarán con expertos en educación para edificar centros escolares adaptados para a ensinanza, onde se atendan as necesidades do alumnado con diversidade funcional e, en definitiva, garántanse as arquitecturas, espazos e tempos que axuden ao bo facer tanto do profesorado coma do alumnado.

148 Educación infantil de 0 a 6 anos universal gratuíta

Poñeremos os medios orzamentarios para ofertar unha educación infantil de 0 a 6 anos que sexa universal, gratuíta e de calidade, e outorgarémolles unha identidade educativa plena e propia nas mesmas condicións ponderadas que ao resto das etapas do sistema educativo. Para isto, elaboraremos un proxecto de lei que garanta a estabilidade da rede de escolas infantís públicas e o acceso dos usuarios en igualdade de condicións. Así mesmo, desenvolveremos un plan específico de coeducación

en dita rede, como primeiro paso cara a unha educación non sexista, e xeraremos espazos para a capacitación en crianza respectuosa e para o acompañamento a demanda de familias e docentes, co obxectivo de desenvolver as súas habilidades educativas e de relación cos menores. Apoiaremos especialmente, con carácter preventivo e de intervención social, ás familias en situación de vulnerabilidade social.

149 **Formación Profesional realmente gratuíta en todos os niveis**

Ampliaremos a oferta de Formación Profesional na rede de centros públicos cunha planificación que atenda ás demandas do mercado laboral e ao ámbito territorial, sobre todo no mundo rural, cunha dotación suficiente de recursos humanos e materiais, para mellorar os niveis de educación e a cualificación da poboación. Así, evitaremos que un elevado número de mozos quede sen praza en centros públicos, algo que acontece actualmente. Regularanse os aspectos docentes e laborais nos convenios de formación en centros de traballo, de forma que as empresas asuman a súa responsabilidade social e o alumnado obteña unha remuneración acaída, co seguinte beneficio para ambos. O número de horas de formación en centros de traballo será o preciso para obter as competencias sen que poida ir en detrimento das horas de formación no centro educativo. A experiencia actual de Formación Profesional dual e estendida suspenderase ata que se propoña un novo deseño, xa que non cumpre os requisitos mínimos de calidade nin na súa vertente formativa nin na súa vertente laboral.

150 **Nova Lei de Universidades**

Promoveremos unha nova Lei de Universidades, que inclúa a mellora da seu financiamento, dentro dun aumento da inversión pública en I+D+i por riba do 2% do PIB.

- Esta Lei complementarase cun Estatuto do Persoal Docente e Investigador, que contemple a reinserción de científicos novos, a estabilidade na carreira docente e investigadora e mecanismos a favor da igualdade de xénero.
- A calidade das universidades baséase na do seu persoal, que se garantirá cunha reforma da avaliación e acreditación que respecte a diversidade de obxectivos docentes e investigadores e a autonomía universitaria.
- A Lei de Universidades incluírá igualmente unha reforma do seu goberno, que asegure a participación da comunidade universitaria e a protexa, como servizo público, de intereses corporativos internos e externos e que, así mesmo, garanta a transparencia na súa xestión e a rendición de resultados ante a sociedade (á que debe servir).

151 **Taxas universitarias accesibles para todas e todos**

Non pode concibirse unha transformación profunda da sociedade sen unha participación destacada das universidades. Coa nosa proposta queremos crear as condicións que favorezan a sinerxía imprescindible entre o esforzo científico e docente que se realiza nelas e a mellora na vida de todas as persoas do noso país. Por isto, propoñemos:

- Garantir o acceso universal a calquera nivel dos estudos superiores, mediante unha redución das taxas en

un aumento das bolsas, de xeito que ninguén fiquese excluído por razóns socioeconómicas.

- Será fundamental o compromiso social das universidades e que o mapa de titulación e a I+D+i aposten por liñas de docencia e investigación orientadas ao benestar das persoas e con capacidade para xerar un retorno ao conxunto da sociedade.
- Impulsarase a coordinación entre os niveis autonómico e estatal, así como a colaboración cos centros de secundaria e de Formación Profesional.

152 Educación ao longo de toda a vida: educación para adultos

Ampliaremos o número de centros educativos públicos que imparten ensino nas modalidades de nocturno, a distancia e para persoas adultas.

Recuperaremos horarios flexibles e axeitados á docencia nos Centros de Ensino para Persoas Adultas (CEPA), para posibilitar deste modo tanto a aprendizaxe ao longo da vida como a conciliación da vida familiar e laboral. E recuperaremos igualmente a orientación psicopedagóxica nos CEPA, que se realizará en coordinación cos axentes sociais da contorna.

Elaboraremos de forma participativa un Plan de Educación de Persoas Adultas que inclúa ámbitos como a alfabetización tecnolóxica e os idiomas, segundo a demanda social. Con este plan recuperaranse os cadros de persoal en función das necesidades reais da oferta educativa.

Todo o anterior realizarase intentando garantir a cooperación e a coordinación da educación de persoas adultas cos municipios adheridos (Carta de Adhesión), para promover un traballo conxunto e orientado á poboación local.

153 Reforma universitaria participativa

Abriremos á participación as institucións universitarias como paso previo a toda esta reforma:

- Aumentaranse as enquisas de avaliación a todos os niveis da xestión e a todos os membros da comunidade universitaria.
- Incluírse a participación nos departamentos de calidade e implementaranse programas de colaboración dos sectores universitarios con outros centros educativos e coa sociedade civil.

Fomentaremos esa cooperación dentro do sistema coa posta en marcha dun proceso participativo de reforma da universidade, que asocie a consecución de financiamento extra coa culminación duns obxectivos acordados mutuamente.

Na práctica, ademais do financiamento xeral derivado das transferencias ás comunidades autónomas, o Estado aportará un financiamento complementario para apoiar a aquelas universidades que aposten por aumentar o impacto social das súas investigacións ou implanten medidas para mellorar as condicións de conciliación familiar, a igualdade de xénero, a transparencia e a democratización institucional.

A estratexia para cada centro será revisada anualmente en función dos obxectivos acordados. Estes obxectivos non teñen necesariamente que implementarse do mesmo xeito, senón que poden variar segundo as necesidades de cada universidade.

154 Consorcio universitario para a xestión de gastos

Crearemos un consorcio universitario que implique ás universidades públicas, ás comunidades autónomas e ao

Goberno a fin de reforzar o sistema público de ensino e investigación. Dende este consorcio coordinarase a creación de órganos mancomunados nos ámbitos autonómico e estatal que compartan gastos no financiamento de servizos e recursos: subscricións online, grandes infraestruturas de investigación, compras de material, optimización ou renovación de recursos informáticos.

155 Fin da precariedade do profesorado universitario

A redución da taxa de reposición (primeiro ao 10% e despois ao 50%) supuxo un golpe decisivo á calidade do ensino universitario. Para resolver a dramática situación actual, recuperaremos o profesorado suficiente e acabaremos coa precarización para que non se resinta a calidade educativa:

- Reduciremos a relación alumno/profesor do 13/1 actual ao 10/1 ao final da lexislatura.
- Estableceremos por lei a porcentaxe máxima de profesorado asociado que pode haber nunha universidade (10%), cun tratamento especial para os graos da rama biosanitaria, pois os seus asociados presentan unhas características especiais.
- Aumentaremos a taxa de reposición de forma inmediata e incondicionada ata compensar as perdas de profesorado dos últimos anos. A taxa nunca será inferior ao 100%.
- Promocionaremos a xubilación parcial voluntaria entre o funcionariado maior de sesenta anos, de forma que se poidan dedicar esforzos a rexuenerar os cadros de persoal sen perder a experiencia acumulada (*Late Career Fellowship*).

156 Reforma da Axencia Nacional de Avaliación da Calidade e Acreditación (ANECA)

- Reformaremos o sistema de avaliación para garantir os obxectivos docentes, investigadores e de divulgación do coñecemento, así como os principios de igualdade e calidade do ensino e a autonomía universitaria.
- Adecuaremos as avaliacións á realidade universitaria mediante mecanismos para a participación da comunidade universitaria a través de representantes elixidos democraticamente.
- Incluiremos avaliacións externas con parámetros internacionais complementarios aos que veñen funcionando ata o momento e axeitados á lóxica interna de cada disciplina e área de coñecemento.
- A ANECA creará un selo de «Muller e Ciencia» para certificar os centros con probada traxectoria na igualdade de oportunidades. Entre os criterios para obter este distintivo, valorarase a presenza de mulleres na composición dos comités científicos e académicos, a implementación de protocolos de actuación contra o acoso ou as contratacións de persoal a partir de criterios de igualdade nas políticas de conciliación.

INFANCIA

157 Por unha infancia sen deberes

Despois de seis horas de xornada laboral-escolar, as nosas nenas e os nosos nenos de primaria chegan á casa para continuar esa xornada, que pode chegar incluso ata as oito ou dez horas algúns días. Hai moitas e distintas

formas de aprender: xogando, imaxinando, creando, deseñando ou desenvolvendo actividades extraescolares coas que realmente desfruten.

Por isto, propomos que na nova Lei de Educación estea contemplado o descanso e desfrute feliz dos nosos nenos e as nosas nenas despois da xornada escolar, e para conseguilo deseñaremos un sistema educativo no que se promovan outro tipo de ensinanzas e aprendizaxes. Deste xeito, realizaranse as tarefas escolares na escola, cun tempo real para que se poidan finalizar, mentres que o traballo que se desenvolva na casa será só o que non dera tempo de acabar no ámbito escolar. Así, os nosos nenos e as nosas nenas poderán desfrutar de tempo lúdico e dos seus pais.

158 Medidas urxentes contra a pobreza infantil e a exclusión social

Desenvolveremos un Pacto de Estado pola Infancia que blinde os dereitos da infancia e a adolescencia para garantir a igualdade de oportunidades entre nenas, nenos e adolescentes (dada a súa condición de vulnerabilidade) e reducir a pobreza infantil. Este pacto comportará as medidas seguintes:

- Unha renda garantida con revisión á alza en función dos nenos e as nenas presentes na unidade familiar.
- Subas progresivas no salario mínimo interprofesional, co obxectivo de lograr acadar os oitocentos euros mensuais en 2018.
- Desenvolvemento de plans específicos de formación e activación do emprego destinados a fomentar a empregabilidade dos adultos con nenos, nenas ou persoas dependentes ao seu cargo, especialmen-

te nos casos de mulleres con nenos ou nenas ao seu cargo ou adultos de familias monoparentais.

159 Lei de Protección Integral contra a Violencia cara á Infancia e a Adolescencia

Aprobaremos unha Lei de Protección Integral contra a Violencia cara á Infancia e a Adolescencia que aborde de xeito específico as diferentes formas de violencia contra a infancia e a adolescencia (trata, explotación, *bullying*, *ciber-bullying*, segregación, desafiuzamentos).

- Esta nova lei promoverá o afondamento no coñecemento e o rexistro das diferentes formas de violencia contra nenos, nenas e adolescentes nos ámbitos familiares e extrafamiliares.
- A lei contemplará a creación dun número de atención telefónica á infancia, gratuito, anónimo e seguro para o menor, semellante ao existente para a denuncia da violencia machista (016).
- Creación da figura do Defensor do Neno, a Nena e o Adolescente, tanto no ámbito estatal como no autonómico e municipal.
- Desenvolvemento de campañas contra a violencia cara á infancia e a adolescencia que teñan como referencias espaciais básicas os medios de comunicación, a familia, a escola, a atención primaria e os equipos de servizos sociais.
- Apoio administrativo e económico activo ao acollemento familiar (familias canguro, familias paraugas, etcétera) de nenos e nenas vítimas de violencia, abandono ou vivencias traumáticas, fronte ao modelo de acollemento residencial.

160 Nenas, nenos e adolescentes: prioridade das institucións

Daremos maior visibilidade á infancia nas institucións mediante as seguintes medidas:

- Creación dunha Comisión Permanente da Infancia e a Adolescencia no Congreso dos Deputados coa función principal de avaliar e dar seguimento ao impacto das propostas lexislativas e políticas públicas relativas a este sector da poboación.
- Creación do Consello de Participación Infantil e Adolescente con carácter estatal.
- Reforma do actual Observatorio da Infancia, coa representación da infancia e a adolescencia, para mellorar as súas competencias de investigación da realidade social do colectivo e a súa capacidade de incidencia nas políticas públicas. Este observatorio velará por unha maior visibilidade dos nenos, nenas e adolescentes nas estatísticas oficiais.

DEPORTES

161 A receita deportiva: máis polideportivo e menos ambulatorio

Consideramos que é imprescindible un Plan Integral de Promoción da Saúde para abordar o sedentarismo e a obesidade infantil, sobre todo se queremos que a nosa sociedade avance de xeito saudable, e farémolo dende unha perspectiva familiar e comunitaria, abordando o plan en coordinación cos diferentes ministerios implicados, as comunidades autónomas e os concellos. Tres son os nosos obxectivos principais:

- Reducir as taxas de sedentarismo e obesidade infantil actuais (43%) e as cargas de enfermidade por inactividade física (entre un 20% e un 30%; enfermidades cardiovasculares, diabetes tipo II, cancro de mama e colon).
- Previr hábitos non saudables como o tabaquismo ou o alcohol.
- Incidir na taxa de mortalidade (entre un 8% e un 14%), que actualmente se atribúe ás causas anteriores.

Abordaremos este plan multidisciplinariamente, coa creación de comunidades activas nas que participará a comunidade sanitaria, cultural, de ocio, deportiva, educativa, de emprego e social.

- As derivacións aos polideportivos e ás actividades extraescolares partirán dende os diferentes axentes, especialmente dende os especialistas en pediatría infantil, enfermería e pediatría de atención primaria, ou dende o ámbito do traballo social, os movementos asociativos representativos da promoción da saúde na infancia e, por suposto, a educación.
- Será necesaria a implicación dos proxenitores nas actividades e formacións.
- Darase prioridade á poboación de risco sanitario ou en exclusión social.

As receitas deportivas concentraranse en estratexias con diferentes programas de actividade física segundo o grupo de risco ao que pertencen as persoas que queiran participar neles, e axeitaranse ás particularidades locais e á dispoñibilidade de recursos. Algúns exemplos de programas que se poderían poñer en marcha:

- Recuperación tralo parto ata os dez meses de vida: dous días por semana para a nai e o neno ou nena (vínculo afectivo).
- Hábitos saudables en persoas con risco de diabetes e obesidade: dous días de actividade física por semana.
- Paseos saudables polo parque: dous días por semana.
- Programas sociais: de dous a tres días por semana e segundo a oferta polideportiva.
- Programas de promoción da saúde e programas deportivos: tres días de actividades deportivas extraescolares nos centros educativos, así como aposta polo deporte base.
- Programas de envellecemento activo e saudable: de dous a tres días por semana (por exemplo, actividades de baixo impacto ou adaptadas, como taichí no parque, danzas populares ou xogos tradicionais).

162 Fondo Social do Deporte: o deporte de todos

Crearemos un Fondo Social do Deporte, cuxa xestión se realizará a través da Subdirección Xeral de Promoción e Innovación Deportiva do Consello Superior de Deportes. Estableceremos un departamento no citado consello para xestionar o fondo, que se centrará no mapeo, o financiamento, a mediación e a promoción de proxectos sociodeportivos, de educación física e de investigación e difusión, así como no fomento da creación de valor no deporte a través da I+D+i.

Exemplos de destinatarios:

- Escolas ou clubs deportivos de zonas deprimidas, tanto en cidades como en zonas rurais, que xeren valor e fomenten os valores do deporte na comunidade.

- Asociacións que realicen actividades no marco do deporte e con impacto nas escolas, relacionadas co medio ambiente ou accións sociais de interese xeral.
- Empresas ou institucións que se dediquen á inversión na contorna do deporte, a actividade física e a mellora da saúde a través do deporte.
- Apoio a deportistas en deportes non profesionais e con escasos recursos para a participación nacional e internacional.

163 Plan de apoio a deportistas de alto nivel

Durante os últimos anos vimos como moitos dos nosos máis recoñecidos e laureados deportistas terminaron as súas carreiras deportivas e, por diferentes motivos, non só non foron capaces de integrarse na sociedade e aportar todos os seus coñecementos e experiencia, senón que ademais nalgúns casos tiveron un final trágico. Por isto, sentímonos na obriga de ofrecer un sistema que poida realizar esa transición e, incluso, de asegurarlles vías de acceso ás institucións daquelas áreas nas que poidan aportar valor.

Promoveremos un Plan Nacional de Apoio Integral á Formación de Deportistas de Alto Nivel en Idade Escolar e Universitaria, que estea directamente relacionado coa formación académica e a compatibilización coa actividade deportiva nas estruturas académicas. Este plan desenvolverá programas específicos segundo as necesidades e os ámbitos de actuación:

- Programa académico para colexios, institutos de ESO e bacharelato.

- Programa de desenvolvemento do deporte universitario e dos deportistas universitarios.
- Plan de acceso á función pública e admisión como funcionario nos ministerios que máis poderían beneficiarse dos coñecementos e experiencias adquiridas polos deportistas de alto nivel, o cal pode concretarse nunha reserva de prazas na oferta pública de emprego dos seguintes ministerios:
  - Ministerio de Defensa: o 3% das prazas en cada oferta pública, distribuídas entre os diferentes corpos que o integran: o Estado Maior, o Exército de Terra, o Exército de Aire, a Armada e os Corpos Comúns.
  - Ministerio do Interior: o 2% de prazas en cada oferta pública dos diferentes corpos que o integran: o Corpo Nacional de Policía, a Garda Civil, as Institucións Penitenciarias, Protección Civil e Emerxencias e a Dirección Xeral de Tráfico.
  - Ministerio de Facenda e Administracións Públicas: o 2% das prazas en cada oferta pública do Departamento de Aduanas e Impostos Especiais da Axencia Tributaria e do Servizo de Vixilancia Aduaneira.
  - Ministerio de Educación, Cultura e Deporte: o 2% en cada oferta pública.
- Probas de acceso adaptadas a este colectivo.
- Garantía de flexibilidade laboral, con horarios e funcións que permitan compatibilizar esta actividade coa de adestramentos e competicións.

164 Lei de Regulación das Profesións do Deporte

Para atender unha das principais demandas do sector, traballaremos na profesionalización dos postos e as titulacións deportivas mediante o desenvolvemento dunha lei estatal que unifique e confira un marco xeral e igualitario a todas as comunidades autónomas, outorgue unha seguridade xurídica aos profesionais do deporte, clasifique as categorías profesionais, especifique as funcións e atribucións propias de cada unha e sinala como debe acreditarse tal cualificación para acceder legalmente ao exercicio da profesión e combater así o intrusismo no deporte.

165 Máis deporte nas escolas: tres horas de Educación Física semanais e incorporación da materia de Educación Física ao currículo de segundo de bacharelato

A Educación Física é fundamental para a formación de cidadáns autónomos cun estilo de vida activo e saudable. Os informes do Programa Internacional para a Avaliación de Estudantes (PISA, polas súas siglas en inglés) sinalan a existencia dunha relación directa entre os resultados académicos e a porcentaxe de tempo escolar dedicado á Educación Física. Por outra parte, diversos estudos médicos avalan a vinculación entre a obesidade infantil e o sedentarismo.

Impulsaremos un cambio na Lei de Educación para que, entre outras medidas, devolva á materia de Educación Física o carácter troncal que tiña antes da entrada en vigor da LOMCE. Así, adaptaremos o número de horas lectivas dedicadas á Educación Física na escola á media da Unión Europea. Isto supón elevar a tres horas semanais o tempo dedicado a esta materia na educación primaria e secundaria. Por outra parte, y con obxecto de preservar o peso específico da Educación Física ao longo de todo o ciclo de

ensino secundario, reincorporaremos a materia de Educación Física ao currículo de segundo de bacharelato.

166 Lei de Mecenado e Patrocinio Deportivo

Impulsaremos unha reforma da Lei 49/2002, do 23 de decembro, de réxime fiscal das entidades sen ánimo de lucro e dos incentivos fiscais ao mecenado, co fin de equiparar (ao nivel dos países máis avanzados) a desgravación fiscal aos particulares e ás empresas nas doazóns de carácter filantrópico, e incentivar así a posta en marcha de mecanismos de financiamento e colaboración entre o sector privado e o público, en beneficio do interese xeral, que inclúan non só ao terceiro sector, senón tamén ao da educación, a cultura e o deporte.

167 Plan Estratéxico para o Deporte Adaptado

Asentaremos o Plan Estratéxico para o Deporte Adaptado sobre tres piares fundamentais:

- Crear unha área específica de Deporte Adaptado no Consello Superior de Deportes que se encargue de:
  - A promoción, a detección de talentos, a tecnificación e o alto rendemento no Deporte Adaptado.
  - O fomento de actividades de promoción do deporte adaptado con deportistas en idade escolar.
  - A coordinación do Comité Paralímpico Español e outros centros estatais dependentes do Ministerio de Sanidade para a captación de deportistas con discapacidade.
  - O impulso de plans de formación técnica adecuada en materia de discapacidade para técnicos e oficiais deportivos.

- A avaliación das instalacións de adestramento dos deportistas paralímpicos para fomentar a súa mellora e ampliación.
- A promoción dos estudos e investigacións en materias como a clasificación funcional dos deportistas, os novos materiais para as próteses deportivas, as cadeiras de rodas, as bicicletas, as embarcacións adaptadas, etcétera.

- Equiparar as axudas que reciben os deportistas olímpicos ás que reciben os deportistas paralímpicos, as Federacións Españolas e o Comité Paralímpico Español.
- Xerar unha estrutura de xestión do deporte adaptado que se aborde de forma transversal dende catro áreas: a deportivo-competitiva, a recreativa, a terapéutico-sanitaria e a educativa. Para isto, crearemos distintas mesas de coordinación entre o Ministerio de Sanidade, Servizos Sociais e Igualdade e o Ministerio de Educación, Cultura e Deporte, co fin de axuntar os organismos públicos e os privados, os clubs deportivos, as fundacións, as federacións territoriais e as empresas.

168 Creación do Observatorio da Integridade do Deporte contra a Fraude, Amaños de Partidos e Resultados Deportivos

Crearemos o observatorio da Integridade do Deporte contra a Fraude co apoio dos Ministerios de Interior e Facenda Pública. Os seus obxectivos serán:

- Fomentar e adoptar o *fair play* (xogo limpo) no resultado deportivo.
- Rastrear de forma sistemática as posibles fraudes no deporte.

- Identificar as posibles alteracións ou amaños de resultados.
- Alertar das posibles fraudes ou competicións amañadas ás institucións que albergan tales probas e ás autoridades competentes nese deporte e na xustiza ordinaria.
- Alertar os órganos deportivos competentes para que establezan medidas correctivas en función dos seus estatutos e administren as posibles sancións en caso de fraude. Así, instarase a que estes organismos leven a cabo unha actualización permanente das súas directrices sancionadoras.

SERVIZOS SOCIAIS

169 Creación dunha Carteira Estatal de Servizos Sociais Garantidos

Garantiremos a través dunha lei estatal que todos os cidadáns e cidadás teñan acceso a un catálogo de servizos sociais mínimo e común, independentemente da comunidade autónoma na que residan.

A carteira Estatal de Servizos Sociais Garantidos, uns servizos sociais que introduciremos na Constitución para garantilos, comportará tamén a posta en marcha de políticas activas de coordinación intersectorial (sanidade, vivenda, emprego, educación e xustiza) que se deseñarán dende o Ministerio de Sanidade, Servizos Sociais e Igualdade en colaboración cos responsables autonómicos e municipais implicados.

170 Un centro de servizos sociais por cada vinte mil habitantes

Garantiremos a prestación de servizos sociais públicos de proximidade para toda a cidadanía. Toda a cidadanía terá acceso universal e gratuíto a un centro de servizos sociais composto por un traballador ou unha traballadora social un educador ou unha educadora social e un psicólogo ou unha psicóloga. Promoveremos a xestión municipal dos equipos de servizos sociais.

171 Dotación estatal de 85 millón de euros para o Plan Concertado de Prestacións Básicas de Servizos Sociais en corporacións municipais

Recuperaremos o nivel de crédito estatal para o Plan Concertado de Prestacións Básicas de Servizos Sociais para o financiamento de corporacións municipais aos montos de gasto de 2011, co fin de reverter os sucesivos recortes aplicados dende entón ata 2015.

Activaremos a «incorporación sociolaboral» aos proxectos financiados por este Plan Concertado de Prestacións Básicas de Servizos Sociais, tal e como establece o Programa Operativo do Fondo de Axuda Europea para as Persoas máis Desfavorecidas (FEAD), 2014-2020, da Unión Europea.

172 Adecuación dos recursos humanos e materiais dos servizos sociais públicos á demanda real existente

Co fin de reducir de xeito paulatino e continuo a externalización dos servizos sociais e de poñer fin á súa privatización encuberta, as administracións públicas darán conta cunha periodicidade anual dos servizos sociais asumidos por entidades privadas. Só cando as administracións públicas non estean en condicións de asumir a prestación de servizos sociais garantindo a súa calidade e accesibilidade, contem-

plaremos a súa externalización. En tales casos, priorizarase a concertación e o convenio coas entidades da economía colaborativa, social e do ben común.

173 Creación do Instituto de Innovación e investigación en Servizos Sociais

Crearemos o Instituto de Innovación e Investigación en Servizos Sociais, que terá como obxectivos a avaliación das políticas públicas nos servizos sociais e a formulación de propostas de innovación e mellora. Traballará de xeito coordinado con todas as consellerías, direccións xerais e concellarías de servizos sociais do país, para formular propostas de mellora e innovación de tipo específico e cooperativo.

DEPENDENCIA E DIVERSIDADE FUNCIONAL

174 Creación dun fondo estatal para a accesibilidade universal

Crearemos a Lei do Fondo Estatal para a Accesibilidade Universal. Este fondo nutrirase do 1% do que os Orzamentos Xerais do Estado destinen anualmente ás inversións de obras públicas e infraestruturas, novas tecnoloxías e sociedade da información. Con este fondo financiaranse no conxunto do territorio español os programas e as actuacións de accesibilidade universal nos procesos, bens, produtos, servizos, transporte, información e comunicacións, así como nos medios de comunicación social, co obxectivo de que todas as persoas con diversidade funcional, en situación de dependencia ou con limitacións comunicativas ou cognitivas de calquera tipo (persoas maiores, con analfabetismo funcional, es-

tranxeiros, etcétera) poidan ser independentes e participar plenamente en todos os aspectos da vida.

175 Atención/Intervención Pronto pública, gratuíta, universal e de calidade

Os trastornos do desenvolvemento ou o risco de padecerlos son un problema de saúde. Por tanto, todas as prestacións de Atención/Intervención Pronto (A/IT en español) deben incluírse na carteira de servizos do Sistema Nacional de Saúde, co fin de garantir a súa universalidade, gratuidade e calidade.

A Atención/Intervención TPronto (A/IT en prevención 3.a) debe ser prestada directamente polos centros públicos da rede sanitaria ou por entidades sen ánimo de lucro cunha probada experiencia en A/IT, e en ningún caso por empresas privadas.

Por isto, redactaremos e aprobaremos a Lei Nacional de Atención Pronto aos nenos e as nenas que garanta o diálogo; a integración e participación das familias; a interdisciplinabilidade e a alta cualificación profesional; a coordinación entre os profesionais implicados nos servizos sanitarios, sociais e educativos (cada un con actividades concretas e complementarias, pero nunca substitutivas); a descentralización, para que sexa próxima e de fácil acceso para as familias, e inclúa a prestación a domicilio e a relación cos servizos sanitarios de atención primaria, as escolas infantís e os colexios; e, por último, a sectorización, de forma que se equilibren o hábitat e a demanda coa operatividade dos Centros de Atención Infantil Temprá.

176 Lei de Autonomía e Dignidade das persoas en situación de dependencia, os seus asistentes e as súas familias

A partir dun amplo consenso sociopolítico na busca dun pacto de Estado, propoñemos integrar e superar as leis actuais sobre dependencia, co fin de atender a enorme diversidade de situacións vitais (nenos, adultos con proxectos de vida independente, maiores, diversidade funcional física, sensorial, intelectual, etcétera). A nova lei pretenderá reducir ou eliminar a violación cotiá dos dereitos humanos das persoas que se encontran en situación de dependencia, a grave discriminación económica que sofren xunto coas súas familias, o patrón de intensa desigualdade de xénero existente na economía dos coidados, a economía somerxi-da e a explotación laboral a que conduce o actual esquema. Esta lei seguirá o modelo danés. Integrará as reivindicacións do Movemento Feminista e do Movemento de Vida Independente e reconecerá o labor que desempeñan tanto o terceiro sector como os profesionais dos servizos sociais da Administración. Igualmente, apostará por unha asistencia persoal que se axuste ás necesidades das persoas e permita levar adiante proxectos de vida independente de modo real e efectivo e, así, avogará por esquemas de vida que potencien a permanencia das persoas na súa contorna social. O seu obxectivo será protexer, e ao tempo fomentar, a emancipación das persoas en situación de dependencia, así como a dos seus actuais coidadores familiares, mediante unha sólida aposta por unha carteira de servizos públicos ben financiados que concreten o recoñecemento dos dereitos.

177 Plan de choque pola dignidade das persoas en situación de dependencia e as súas familias

Durante os primeiros cen días de Goberno e dentro do marco legal actual, adoptaranse as seguintes medidas co propósito de mitigar a urxencia material na que actualmente viven centos de milleiros de persoas en situación de dependencia e as súas familias:

- Derrogar o Real Decreto 20/2012, que recortou os dereitos efectivos e o financiamento da Administración Xeral do Estado ás comunidades autónomas.
- Repor o nivel acordado e o 13% do nivel mínimo de financiamento. Para isto, o financiamento da Lei de Dependencia basearase no custo real dos servizos prestados ou das prestacións concedidas e dividirase no 50% a cargo da Administración Xeral do Estado e no 50% restante a cargo das comunidades autónomas coa eliminación do copago. Unha vez implantado o sistema en todos os graos e niveis, articularase o financiamento da lei a través da Lei Orgánica de Financiamento das Comunidades Autónomas (LOFCA).
- Eliminar o «limbo da dependencia» que afecta a máis de 433.000 persoas e esixir o cumprimento dos seis meses no procedemento completo da lei, para que a todo o que se lle concedera un grao e un nivel que comporten o dereito a recibir as prestacións e os servizos do sistema se lle aprobe o Programa Individual de Atención (PIA) e poida recibilos de xeito efectivo.
- Garantir nos PIA unha asistencia persoal suficiente e uns dereitos para todos os adultos con plans de vida independente e en todas as comunidades autónomas.

178 Principios e valores da Convención Internacional sobre os Dereitos das Persoas con Discapacidade

Dotaremos de recursos á Administración para a aprobación e despregue dunha lei orgánica que adapte o ordenamento xurídico español aos valores, principios e mandatos da Convención Internacional sobre os Dereitos das Persoas con Discapacidade (2006) no relativo a aspectos aínda non actualizados que se vinculan á capacidade xurídica, o acceso á xustiza, a tutela xudicial, a educación inclusiva e a liberdade das persoas con diversidade funcional. Deste xeito, promocionaranse, protexeranse e ratificaranse os dereitos humanos e as liberdades fundamentais de calquera persoa, independentemente da súa natureza ou condición.

179 Ampliación do dereito ao voto ás persoas con diversidade funcional

Asegurarémonos de que todas as persoas con diversidade funcional poidan participar plena e efectivamente na vida política e pública, en igualdade de condicións que as demais, a través do dereito ao voto. Daremos os seguintes pasos para conseguilo:

- Obter datos da Xunta Electoral Central sobre o número de persoas con diversidade funcional privadas do dereito a voto desagregado por comunidades autónomas.
- Realizar accións que favorezan a recuperación do dereito ao voto das persoas con diversidade funcional.
- Reformar a Lei Orgánica do Réxime Electoral Xeral (LOREG) para que ningunha persoa con diversidade funcional poida ser privada do dereito fundamental de sufraxio no futuro e para que se restitúa o dereito de voto ás que agora non o teñen.

- Levar a cabo unha adaptación normativa relativa ao exercicio da capacidade xurídica das persoas con diversidade funcional en igualdade de condicións e en colaboración estreita coas organizacións representativas das persoas con diversidade funcional.

180 Lei de Inclusión Laboral de Persoas con Diversidade Funcional

Promovermos a Lei de Inclusión Laboral de Persoas con Diversidade Funcional que permita aumentar nun 50% a súa taxa de actividade ao longo dos catro anos da lexislatura. Para isto, proporase un novo marco legal de inclusión laboral de persoas con diversidade funcional que transcenda o vixente e se centre na atención individualizada ao longo do proceso de inserción laboral, a promoción da formación, o apoio individualizado, a activación de novas formas innovadoras de acceso e inclusión laboral, e a discriminación positiva cara ás persoas con diversidade funcional con maior necesidade de apoio ou en situación de exclusión social. Sempre tendo presente a perspectiva de xénero.

181 Foro Cidadán Permanente sobre a Dependencia e Diversidade Funcional

Organizaremos o Foro Cidadán Permanente sobre a Dependencia e Diversidade Funcional. Reunirase periodicamente e, aínda que recibirá un financiamento estable do Estado, o seu funcionamento será independente, aberto, transparente e democrático. Pretendemos que nel participen tanto empresas como fundacións ou asociacións do terceiro sector que teñan relación coa dependencia e a diversidade funcional (como movementos sociais, cidadáns e familias que non pertencen a ningún colectivo formal, pero a quen

afecte esta problemática). O obxectivo do foro será debater, analizar, informar e propor unha lexislación e unhas políticas públicas no ámbito da dependencia e a diversidade funcional, que contén co coñecemento e o consenso da sociedade civil implicada, sen prexuízo de que se poidan artellar procedementos vinculantes naqueles temas de maior relevancia.

182 Financiamento das organizacións de terceiro sector dedicadas á atención de persoas con diversidade funcional ou dependencia

Realizaremos un contrato social co terceiro sector para asegurar o pleno exercicio dos dereitos das persoas con diversidade funcional ou en situación de dependencia. A través del, o Estado facilitará os recursos para o funcionamento das entidades sen ánimo de lucro do ámbito da diversidade funcional e a dependencia e que estas asuman un compromiso ético coa mellora continua, os criterios de transparencia e a calidade na xestión dos programas e servizos, así como uns mecanismos de participación democrática e gobernanza que permitan que as persoas con diversidade funcional ou dependentes sexan atendidas como cidadáns e cidadás de dereito con plena participación en todos os aspectos que lles afecten nas distintas etapas da súa vida.

183 Rehabilitación e fisioterapia continuadas gratuítas para as persoas en situación de dependencia ou diversidade funcional

Unha boa parte das persoas en situación de dependencia ou con algunha diversidade funcional necesita sesións de rehabilitación e fisioterapia continuada pero non pode asumir o seu custo. En moitos casos, tampouco ten

dereito a elas no marco do Sistema Nacional de Saúde. Dada a súa importancia terapéutica, propomos que estas sesións (tras prescrición facultativa) estean incluídas na carteira de servizos do Sistema Nacional de Saúde, co fin de garantir a súa universalidade, gratuidade e calidade.

184 Aumento e axilización das prestacións por material ortoprotésico

Unha boa parte das persoas en situación de dependencia ou con algunha diversidade funcional precisa custos materiais ortoprotésicos (como cadeiras de rodas, corsés ou implantes cocleares) para poder aumentar a súa funcionalidade e levar unha vida máis plena. Propomos reformar o sistema de subvencións a partir das seguintes medidas:

- Aumentar as cantidades subvencionadas para que as persoas con poucos recursos económicos non se vexan obrigadas a optar por materiais de gama moi baixa, como sucede actualmente.
- Homoxeneizar as prestacións en todas as comunidades autónomas.
- Permitir que a Administración adiante o diñeiro trala aprobación e a presentación dunha factura proforma ou similar, para que as persoas con poucos recursos non se vexan obrigadas a aboar o importe e esperar a súa devolución.
- Acelerar o proceso de concesión das axudas e, en particular, outorgar carácter de urxencia á cita cun médico especialista cando se requira un informe deste.
- Aboar o antes posible os retrasos acumulados actualmente no sistema.

185 Recoñecemento constitucional das linguas de signos españolas como linguas cooficiais

Proñemos reformar o artigo 3 da Constitución e facer un recoñecemento explícito das linguas de signos españolas como linguas oficiais do Estado.

IGUALDADE

186 Implementación da perspectiva de xénero nas institucións da Administración Xeral do Estado para eliminar a discriminación e facer efectiva a igualdade entre homes e mulleres

Propomos a posta en marcha das accións necesarias para fortalecer a incorporación transversal do principio de igualdade no funcionamento administrativo e na elaboración das políticas públicas. Para isto, levaremos a cabo as seguintes actuacións:

- Creación dunha Secretaría de Estado de Igualdade dependente do Ministerio da Presidencia como órgano referente na aplicación transversal do principio de igualdade das políticas públicas e na coordinación intrainstitucional e interinstitucional da materia.
- Regulación do funcionamento, as competencias e a composición das Unidades de Igualdade de Xénero dos Ministerios referidas no artigo 77 da Lei 3/2007, de 22 de marzo, para a igualdade.
- Conformación dunha rede de alianzas administrativas entre os diferentes organismos de igualdade existentes na Administración central e autonómica.
- Creación de informes de xénero vinculantes con cargo aos Orzamentos Xerais do Estado.

187 Mulleres nas Forzas Armadas e nos Corpos e Forzas de Seguridade do Estado

- Desenvolveremos un plan específico pola igualdade de mulleres e homes e pola non discriminación por motivos de identidade ou orientación sexual.
- Levaremos a cabo unha abordaxe das lagoas legais existentes no Código Penal Militar en materia de acoso sexual, para coñecer o seu alcance real no ámbito militar.
- Crearemos protocolos sobre violencias machistas para o persoal feminino, co fin de evitar danos engadidos na súa carreira ante unha posible denuncia.
- Realizaremos unha regulación xurídica do abuso de poder e a discriminación no ámbito laboral por razón de xénero nas Forzas Armadas e os Corpos e Forzas de Seguridade do Estado.
- Crearemos campañas de concienciación sobre o acoso sexual nos citados colectivos.
- Adaptaremos os instrumentos de traballo e o material de seguridade ao persoal feminino.
- Xeraremos medidas efectivas sobre a conciliación e a responsabilidade familiar, tanto nos postos de servizo do territorio nacional coma nas misións no estranxeiro.
- Revisaremos os criterios de promoción na escala militar, co obxectivo de garantir unha maior presenza de mulleres nos altos mandos.

188 Fronte ás violencias machistas, a independencia das mulleres

Aseguraremos a independencia das mulleres. Unha persoa só pode poñer fin a unha situación de violencia se é independente e ten, por tanto, alternativas.

Modificaremos a Lei de Violencia de Xénero para que se conciba ás mulleres como suxeitos activos e non como vítimas; e incluiremos todas as formas de violencia machista, como indica o Convenio de Estambul: matrimonio forzoso, crimes «de honra», trata de mulleres e nenas, mutilación xenital feminina, etcétera. Así, elaboraremos plans de intervención psicosocial destinados aos homes condenados por violencia machista, e reforzaremos as medidas orientadas á prevención das violencias machistas a través de campañas de prevención de condutas violentas na poboación adolescente e de sensibilización e implicación da sociedade, particularmente dos homes. Igualmente, estableceremos uns servizos de protección e apoio especializados para menores expostos a violencias machistas, o fin de garantir a súa seguridade.

Garantiremos a alternativa habitacional inmediata para as vítimas da violencia machista e o acceso prioritario para percibir prestacións sen necesidade de denuncia previa.

Levaremos a cabo un plan de emprego para mulleres maiores de corenta e cinco anos e para mulleres que se encontran en risco de exclusión social.

189 Lei Contra a Discriminación por Motivos de Identidade de Xénero e Orientación Sexual

- Estableceremos un Observatorio Estatal de LGTBIfobia que vele polo cumprimento da lei, reciba e xestione denuncias e actúe de oficio. Igualmente, fomentaremos a creación de observatorios autonómicos.
- Poñeremos en marcha un Consello Estatal pola Igualdade das Persoas LGTBI con capacidade para emitir informes, realizar investigacións, facer propostas

lexislativas e presentar accións penais contra presuntos agresores e discriminadores.

- Crearemos un Instituto Nacional LGTBI que se atope ao mesmo nivel que o Instituto da Muller e o Instituto da Xuventude.
- Levaremos a cabo unha reforma do artigo 14 da Constitución para incluír expresamente a prohibición da discriminación por orientación sexual ou identidade de xénero.
- Instauraremos un Plan Nacional Contra o Acoso Escolar por motivos de orientación sexual e identidade de xénero que inclúa formación, campañas de sensibilización e asistencia e apoio ás vítimas.

190 Lei Integral contra a Trata de Persoas

Reafirmaremos o papel central das vítimas como suxeitos de dereito e actuaremos de forma coordinada (entre as autoridades estatais, autonómicas e locais) para a protección, identificación e detección das persoas vítimas de trata.

- Reforzar a protección, con períodos de restablecemento e reflexión garantida, e prohibir a deportación ou o encerro nun Centro de Internamento de Estranxeiros (CIE). Eliminar a responsabilidade penal das vítimas de trata que se encontran en situación irregular por non colaborar coas autoridades.
- Formar profesionais do ámbito xurídico, implicados na tramitación de visados e solicitudes de asilo, membros dos Corpos e Forzas de Seguridade do Estado e inspectores de traballo cunha perspectiva psicosocial.

- Crear mecanismos de atención integral ás vítimas cun enfoque integrador, transcultural, de protección efectiva no caso da denuncia e máis alá do xuízo. Garantir o dereito ao asilo polos diversos tipos de trata, así como a concesión automática dos permisos de residencias temporais.

191 **Elaboración da nova Lei de Identidade de Xénero**

Elaboraremos unha nova Lei de Identidade de Xénero e incluiremos nela medidas para asegurar a protección dos dereitos das persoas intersexuais. Garantiremos o cambio de nome e sexo nos documentos outorgados a todas as persoas que así o desexen, e prestaremos unha atención especial aos casos de nenos e nenas transexuais, así como ás persoas migrantes, co fin de instar a toda a Administración Pública a que se formalicen protocolos para isto.

Garantiremos tamén o acceso voluntario das persoas transexuais a un acompañamento sanitario profesional baixo criterios non patoloxizantes. Incluiremos na carteira xeral de prestacións do Sistema Nacional de Saúde a atención sanitaria de proximidade ás persoas transexuais, incluídas as cirurxías necesarias e a atención aos menores transexuais, para que poidan acceder desde calquera punto de España a unha atención igualitaria e non patoloxizante. Para isto, implantaremos a formación clínica e psicosocial necesaria para os e as profesionais. Crearemos plans de emprego para persoas transexuais, así como cotas de emprego público.

Garantiremos o recoñecemento dos dereitos reprodutivos das persoas transexuais.

192 **Plano Estratéxico para a Conciliación da Vida Laboral e Familiar**

Elaboraremos un plano Estratéxico para a Conciliación da Vida Laboral e Familiar que incorpore todos os actores implicados e avalíe as políticas públicas implantadas neste ámbito durante os últimos dez anos. Este plano estratéxico terá como obxectivo fundamental favorecer a crianza e a atención de nenos, nenas, adolescentes e adultos dependentes no ámbito familiar.

- Promoveremos medidas destinadas á adecuación dos horarios laborais dos coidadores, como unha maior flexibilización horaria, o teletraballo, ou os permisos para o coidado de nenos, nenas, adolescentes e persoas dependentes.
- Declararemos o dereito universal á educación infantil pública e gratuíta desde os 0 anos, e instauraremos un plano de implantación progresiva.
- Impulsaremos as fórmulas contractuais que promovan xornadas laborais curtas a tempo completo, así como a adaptación entre os horarios laborais e os escolares.
- Reformaremos o sistema de permisos por nacemento ou adopción establecendo un calendario de aumento do actual permiso de paternidade ata igualalo co de maternidade. Para garantir a igualdade efectiva dos dereitos, o permiso debe ser igual para cada persoa proxenitora, intransferible, abonado co 100 % do salario e con igual protección do posto de traballo durante o exercicio dos dereitos de maternidade e paternidade.
- Estenderemos os plans de «respiro» familiar ás coidadoras e coidadores de nenos, nenas, adolescen-

tes e persoas dependentes, prestando unha especial atención ás familias monoparentais.

193 **Protección ás familias monoparentais**

Implantaremos unhas medidas específicas de protección ás familias monoparentais para compensar a súa situación de especial vulnerabilidade.

- Elaboración dunha definición precisa de familia monoparental os niveis da Administración. Creación dun carné de familia monoparental que acredite esta condición.
- Creación dunha prestación de maternidade non contributiva para nais e pais sós e sen recursos que estean en activo con demanda de emprego.
- Inclusión da categoría «familia monoparental» como grupo especial para facilitar o acceso a bolsas destinadas aos comedores e á compra de materiais do ámbito educativo.
- Consideración específica das familias monoparentais como colectivos beneficiarios de axudas ao aluguer con prioridade no acceso a vivendas protexidas.
- Favorecer a prioridade na asignación de praza na educación infantil de 0 a 3 anos para os fillos e fillas de familias monoparentais.

194 **Plano de apoio destinado ás nais e aos pais novos**

Prestaremos unha atención especial ás nais e aos pais novos para garantir que o coidado dos seus fillos e fillas sexa compatible coa súa carreira profesional e co comezo e continuación dos seus estudos.

- Establecer axudas para fomentar a contratación das nais e os pais novos.
- Favorecer a flexibilidade horaria tanto laboral como nos centros educativos, así como a prioridade na elección de horarios dos pais e das nais novas.
- Proporcionar axudas económicas en forma de bolsas ás nais novas soas.
- Habilitar escolas infantís, dependentes da rede pública, nas universidades e centros de formación profesional para as nais e os pais que queiran acceder á formación superior e para aqueles que traballen nestes centros, polo que se potenciará o aproveitamento dos espazos e do persoal existentes.
- Primar o acceso ao aluguer das vivendas protexidas.

195 **Recoñecemento de todas as realidades familiares**

- Apoiaremos a adopción nas familias LGTBI.
- Modificaremos as leis, a documentación oficial e os formularios das administracións públicas para que se inclúan todas as realidades familiares e non se exclúa ningunha.
- Asegurarémonos de que as parellas de mulleres lesbianas non teñan que realizar un expediente de paternidade para ser nais.
- Garantiremos o recoñecemento de filiación das parellas de mulleres lesbianas para que poidan acceder á maternidade en igualdade de condicións que as parellas heterosexuais. Así pois, eliminaremos os requisitos extra actualmente requiridos para o rexistro dos novos nacementos nestes casos.

196 Dereito á maternidade libre e decidida

Instauraremos as seguintes medidas para garantir a liberdade de decisión das mulleres para ser ou non ser nais:

- Garantiremos o acceso á reprodución asistida de todas as mulleres no Sistema Público de Saúde.
- Aseguraremos a información e o acceso aos distintos métodos anticonceptivos (hormonais, de barreira, cirúrxicos), incluídos os de última xeración, a todas as mulleres que os soliciten. Todos eles incluíranse na Carteira de Servizos do Sistema Nacional de Saúde. Así mesmo, garantirase a dispensa da anticoncepción de urxencia (píldora do día despois) en todos os centros de atención primaria e servizos de urxencia.
- Aseguraremos a cobertura da interrupción voluntaria do embarazo no Sistema Público de Saúde para todas as mulleres, incluídas as novas.

197 Respetto á determinación sobre o propio embarazo, parto e posparto

Fomentaremos (no sistema sanitario) un trato da maternidade que respecte e acepte as necesidades e decisións das mulleres a través das seguintes medidas:

- Facilitar o acceso de todas as mulleres a unha información clara e completa durante todo o proceso de embarazo e parto.
- Potenciar a liberdade de decisión sobre os tratamentos médicos do embarazo e o parto, e reforzar as prácticas que promovan o protagonismo e a capacidade de decisión responsable das mulleres durante o embara-

zo e o puerperio. Promover tamén a figura das matronas durante a fase de preparación e do parto.

- Reducir o número de cesáreas e de partos inducidos ás cifras recomendadas polos protocolos da Organización Mundial da Saúde (15%) e adaptar a preparación ao parto aos horarios das traballadoras.
- Ofrecer facilidades ás mulleres que desexen unha lactancia prolongada.
- Facilitar e garantir o exercicio da lactancia e outras tarefas de coidados máis aló dos catro meses de permiso. Potenciar a formación do persoal sociosanitario de atención primaria en materia de lactancia.

198 Plano de loita contra o VIH: información, prevención e atención

- Potenciaremos os programas de ITS / VIH abordando as desigualdades de xénero.
- Facilitaremos o acceso á proba rápida do VIH nos contornos non clínicas e apoiaremos as entidades sociais que realizan cribados, ademais de instauralos nos centros de saúde.
- Incluiremos nos centros educativos programas educativos integrais sobre o VIH con perspectiva de xénero.
- Garantiremos o acceso universal de todas as persoas ás carteiras de servizos asistenciais da sanidade pública, independentemente da súa condición laboral ou situación administrativa.
- Garantiremos a continuidade das vivendas de apoio ao tratamento e as vivendas de apoio aos enfermos de sida como ferramentas indispensables no tratamento integral das persoas con VIH que se atopan en situación de

urxencia social, así como o reforzo dos programas de apoio psicosocial.

- Unificaremos os protocolos entre hospitais para evitar a disparidade de criterios.
- Homoxeneizaremos e melloraremos a calidade da asistencia nos centros de ITS desde unha perspectiva de xénero.
- Impulsaremos medidas que garantan o tratamento ás persoas con VIH privadas de liberdade.

199 **Garantía habitacional para as vítimas de violencia machista**

Garantiremos unha alternativa habitacional inmediata, nun prazo de trinta días, para as mulleres e os menores que sexan vítimas da violencia machista. Así mesmo, estableceremos o seu acceso prioritario ás prestacións (adequadas e suficientes), incluídas no Procedemento de Urxencia Cidadá sen necesidade dunha denuncia previa e tras un informe dos profesionais cualificados que están capacitados para atender ás mulleres vítimas da violencia machista.

200 **Protexer o dereito a decidir de todas as mulleres**

Derrogaremos a reforma da Lei de Interrupción Voluntaria do Embarazo para permitir que as menores de idade que sofren abusos e se atopan nunha situación de vulnerabilidade nos seus contornos familiares poidan interromper o seu embarazo sen o consentimento paterno.

201 **Ratificación urxente do Convenio 189 da Organización Internacional do Traballo**

Adoptaremos medidas para asegurar a promoción e a protección efectivas dos dereitos humanos de todos os traballadores domésticos seguindo as disposicións do Convenio 189 da Organización Internacional do Traballo (OIT).

202 **Familias monomarentais: por unha maternidade independente e segura**

Poñeremos en marcha medidas que garantan a protección das familias de nais solteiras con fillos ou fillas ao seu cargo:

- Incrementaremos para os beneficiarios actuais o importe da prestación da Seguridade Social por fillo ou filla a cargo, ata 150 euros mensuais, no caso das familias monoparentais.
- Crearemos unha prestación de maternidade non contributiva para as nais sen recursos que se atopen en activo con demanda de emprego.
- Garantiremos a protección dos nenos e das nenas fronte aos desafiuzamentos e lanzamentos.
- Consideraremos a unidade familiar monoparental a partir dun fillo como unha circunstancia familiar de especial vulnerabilidade. Por iso, incrementaremos a súa protección fronte aos desafiuzamentos; facilitarémolles a posibilidade de que poidan reestruturar a súa débeda hipotecaria prioritariamente, e ampliaremos a protección dos nenos vulnerables en términos de realoxamento, para asegurarlles unha alternativa habitacional digna antes de proceder ao desaloxamento.

CULTURA**203 Ministerio de Cultura e Comunicación**

A cultura é un dereito básico, un ben común e un sector produtivo estratéxico que require un ministerio que atenda as súas especificidades. Por iso, crearemos un Ministerio de Cultura e Comunicación cun organigrama que se axustará ás particularidades do ámbito cultural. A complexa integración contemporánea entre a comunicación e a cultura, determinada pola era dixital, esixe unha formulación onde se contemplen os dous sistemas nunha mesma política pública. A creación dun ministerio que articule esa relación permitirá establecer políticas coordinadas capaces de dinamizar a circulación, a produción, a transmisión e a creación de sensores. Neste novo marco, o Ministerio de Cultura e Comunicación levará a cabo as seguintes actuacións:

- Desenvolver planos operativos que, a diferenza dos actuais planos xerais ou planos estratéxicos (limitados e sen efectos), articularán as políticas culturais; aseguraran os medios para a súa aplicación, e establecerán procedementos de supervisión, revisión, avaliación e rendición de contas.
- Reformar o organigrama para responder á realidade actual do mundo artístico e cultural, incluír novidades como a Dirección Xeral de Cultura Dixital, dotar de autonomía e reformular a estrutura e a forma do funcionamento dalgúns dos seus organismos dependentes, tales como o Instituto da Cinematografía e das Artes Audiovisuais (ICAA) ou o Instituto Nacional das Artes Escénicas e a Música (INAEM), para superar a actual excesiva burocratización, o inmovilismo e os modelos

obsoletos de actuación, acabar coa súa limitada apertura ás propostas externas e adecualos ás necesidades actuais e futuras.

204 Pacto pola Cultura e leis específicas para o sector cultural

Co acordo de todos os axentes do sector e do resto de formacións parlamentarias, desenvolveremos un Pacto pola Cultura co obxectivo de velar pola independencia do sector cultural e garantir o coñecemento; a produción; a creación; a diversidade; o acceso; as boas prácticas e a xestión responsable, democrática e transparente; a sostenibilidade; a promoción; a conservación; e a difusión da cultura, á marxe das continxencias e os cambios políticos. Ao amparo deste Pacto pola Cultura, elaboraranse leis específicas, como a Lei do Cine, a Lei de Artes Escénicas, a Lei da Música ou unha nova Lei da Lectura, que servirán para abordar de modo específico as necesidades estruturais e as particularidades de cada sector.

205 Lei de Ensinos Artísticos Superiores

En coordinación co Consello Superior de Ensinos Artísticos e en sintonía coas reclamacións da comunidade educativa, actuaremos a nivel estatal para redactar e aprobar unha Lei de Ensinos Artísticos Superiores, e para modificar as leis educativas correspondentes. Grazas a isto, desenvolverase plenamente o ámbito específico de devanditos ensinados e lograrase, á vez que se respecta a súa idiosincrasia, superar o marco actual de equivalencia, para alcanzar a súa plena equiparación aos ensinados universitarios na súa normativa no tocante ás estruturas de funcionamento, á categoría, á independencia, á autonomía, á tipoloxía e á denominación dos títulos ofrecidos

(grado, máster e doutorado), ao estatuto do alumnado e ao nivel do corpo e ao réxime retributivo do profesorado. Así mesmo, instauraremos procedementos de formación continua do profesorado que se adecúen ao ámbito de competencias e ao nivel superior destes ensinos, e favoreceremos o desenvolvemento de liñas de investigación vinculadas ao Sistema Español de Ciencia, Tecnoloxía e Innovación (SECTI) que permitan a creación, no seo dos centros superiores de ensinos artísticos, de grupos de investigación para o desenvolvemento de proxectos orientados a integrar a investigación, innovación e creación. Eliminaremos as incompatibilidades e impulsaremos fórmulas que estimulen o desenvolvemento da actividade artística por parte dos docentes e das docentes dos centros superiores. Actualizaremos os planos de estudo para adaptalos ás necesidades do ámbito artístico actual contemplado nas disciplinas que nunca formaron parte do ámbito académico e que son esenciais á hora de entender o panorama artístico contemporáneo.

O novo marco lexislativo favorecerá a creación de Universidades das Artes, onde se poderán integrar os actuais conservatorios e as escolas superiores. Estas equipararanse plenamente ao espazo universitario e respectarán o seu ámbito específico dentro do espazo europeo da educación superior, para o que se terán en conta as particularidades e os requirimentos da formación artística.

206 Reforma da Lei Xeral da Comunicación Audiovisual

Para actualizar o espazo mediático español aos estándares europeos, levaremos a cabo unha reforma da Lei Xeral da Comunicación Audiovisual (LGCA) centrada en catro aspectos:

- Desgubernamentalizar os medios públicos (RTVE, Axencia EFE, etcétera), e así garantir a súa independencia e pluralismo, a calidade dos seus contidos e o cumprimento do dereito de acceso. Para iso, fomentaremos as competencias e a participación dos Consellos de Informativos, un Consello Social, o Defensor do Espectador e as áreas de medios interactivos. A súa presidencia será elixida a través de concurso público que requirirá a presentación dun proxecto.
- Levar a cabo unha revisión dos criterios de xestión do espectro radioeléctrico para garantir un reparto máis equilibrado entre os tres sectores da comunicación (público, comercial e terceiro sector), e conseguir un mellor aproveitamento deste espectro (de acordo cos estándares europeos) que garanta o dereito á libre competencia e permita mellorar os indicadores do pluralismo.
- Recoñecer e protexer os medios sociais e comunitarios sen ánimo de lucro (seguindo as recomendacións da Unesco). Isto complementarase coa creación de dúas Open Channels de televisión dixital terrestre (TDT) e radio con desconexións locais, xestionados en colaboración con devanditos medios como ocorre en Alemaña, Noruega ou Finlandia.
- Crear un Consello do Audiovisual, independente e integrado na Plataforma Europea de Autoridades Reguladoras (EPRA), similar aos que existen nalgúns países do noso contorno.

207 **Asemblea de Profesionais da Cultura e Observatorio Cidadán da Cultura**

Profesionais da Cultura e o Observatorio Cidadán da Cultura, onde todo o sector estará representado na súa pluralidade e complexidade e participará da gobernanza cultural. Ambos organismos perseguen neutralizar as inxerencias políticas e evitar un uso partidista da xestión dos asuntos culturais. A Asemblea de Profesionais da Cultura participará na gobernanza dos asuntos culturais con capacidade de decisión e establecerá pontes de diálogo entre a Administración e o sector cultural. Neste sentido, a Asemblea asegurará unhas canles directas, eficaces e transparentes, co obxectivo de favorecer a participación dos profesionais e as profesionais no deseño, a supervisión e o desenvolvemento das políticas culturais. Terá un estatuto que especificará os seus atribucións, obxectivos, responsabilidades, estrutura organizativa, funcionamento, e os dereitos e as obrigas dos seus membros. Contará con comisións sectoriais específicas (música, artes visuais, artes escénicas, libro, patrimonio, audiovisuais, comunicación, etcétera) para atender ás particularidades de devanditos ámbitos.

No tocante ao Observatorio Cidadán da Cultura, analizará e supervisará, a través de indicadores de retorno social, a marcha dos diferentes proxectos, velará polo seu correcto funcionamento, pola xestión dos recursos culturais e servirá para que a cidadanía participe no deseño e a avaliación das políticas culturais.

208 **Medidas para o exercicio responsable e eficaz da Administración Cultural Pública**

Aplicaremos a transparencia a todas as actuacións do Ministerio de Cultura e Comunicación e de todos aqueles organismos dependentes, co fin de garantir a claridade

informativa na xestión e a adxudicación dos recursos, así como un acceso inmediato e sinxelo a toda a información que teña que ver co Ministerio ou estea supervisada por el. O Ministerio regulará o acceso aos cargos de responsabilidade en materia cultural establecendo procesos transparentes e democráticos (mediante concurso público que requirirá a presentación dun proxecto), co propósito de configurar un equipo de xestores que comprenda as complexidades do sector e actúe con competencia, capacidade de diálogo e eficiencia. De igual maneira, aplicaranse a racionalidade, a proporción e unhas medidas de control para regular o gasto da Administración á hora de establecer as retribucións dos altos cargos (como os directores ou directoras das institucións públicas ou os organismos financiados maioritariamente con fondos públicos), así como do conxunto do persoal contratado polo Ministerio e das institucións ou organismos dependentes que se adiquen ao asesoramento ou as actividades artísticas e culturais. Cando os servizos deban ser externalizados, adoptaranse todos os mecanismos de transparencia e favorecerase a contratación de profesionais cualificados e eliminárase a aplicación de criterios estritamente económicos na concesión. Así mesmo, desenvolveranse e ampliaranse os códigos das boas prácticas existentes, crearanse novos códigos nos sectores que carezan deles e velárase pola súa implantación efectiva, tanto en materia de actuacións como de nomeamento de cargos e funcionamento xeral das institucións públicas, mixtas ou financiadas maioritariamente con fondos públicos.

209 **Dirección Xeral da Cultura Dixital e Plataforma Pública de Cultura Aberta**

Incorporaremos a nova Dirección Xeral da Cultura Dixital ao organigrama do Ministerio de Cultura e Comunicación. Esta actuará de modo transversal ao resto de direccións xerais e terá como finalidade desenvolver políticas públicas culturais adaptadas ao contorno dixital. Desde esta nova dirección xeral, entre outros proxectos, poñeremos en marcha a Plataforma Pública de Cultura Aberta (PLACA), co obxectivo de poñer a disposición de todas as persoas contidos libres de dereitos, fomentar a distribución de creacións dixitais en xeral, divulgar os fondos culturais públicos e aumentar a difusión da creación artística e do patrimonio cultural na contorna dixital. Entre outras, a través de PLACA levaranse a cabo as seguintes actuacións:

- Fomentar o uso e o coñecemento de contidos e ferramentas dixitais libres de dereitos.
- Poñer a disposición do público de modo gratuíto (en *streaming*) as creacións musicais, literarias, audiovisuais ou de calquera natureza dixital, daqueles creadores e produtores independentes que o soliciten.
- Dixitalizar os fondos artísticos dos museos públicos para poñelos a disposición da cidadanía, así como desenvolver contidos de realidade aumentada para a musealización de espazos patrimoniais, con fins educativos e de investigación.
- Fomentar a difusión no terreo dixital, o desenvolvemento de novos contidos dixitais e a dixitalización dos fondos dos centros de documentación e difusión públicos, tales como a Filмотeca Española, o Centro de Documentación Teatral, o Centro de Documentación de Música e Danza ou a Biblioteca Nacional. Por ou-

tra banda, a Dirección Xeral da Cultura Dixital tamén fomentará o proceso de dixitalización do fondo editorial a través da compra para bibliotecas dos títulos dixitalizados, e colaborará na xestión do préstamo de libros electrónicos coas bibliotecas públicas locais, autonómicas e estatais.

210 **IVE cultural reducido**

No marco dun conxunto de medidas dunha reforma da fiscalidade da cultura encamiñada a dinamizar e estimular a creación, a produción, a distribución e o acceso, diminuiremos ao tipo reducido o imposto sobre o valor engadido (IVE) dos servizos e produtos culturais actualmente suxeitos ao tipo normal. Esta reforma implicará unha modificación da Lei 37/1992 do IVE e terá como obxecto a súa harmonización coa normativa e xurisprudencia comunitaria, aínda que se buscará, en consonancia con outros estados europeos, modificar a rixidez propia da diferenciación entre o produto e o servizo, a efectos de determinar os tipos impositivos correspondentes.

211 **Nova Lei de Mecenado e Patrocinio e Fondo Social da Cultura**

Promoveremos unha nova Lei de Mecenado e Patrocinio que fomente tanto o macromecenado coma o micromecenado e a participación no financiamento da cultura de particulares e empresas. Esta lei renovará o ámbito de colaboración entre o público e o privado e relacionarase coa creación dun Fondo Social da Cultura, cuxa xestión realizar a través do concurso do Ministerio de Cultura e Comunicación, a Asemblea de Profesionais da Cultura e o Observatorio Cidadán da Cultura, co fin de que os profesionais do sector e a sociedade

civil en xeral se impliquen na Administración. Este fondo contará cunha fiestra de proxectos aberta todo o ano e a súa xestión concentrarase no mapeo; o financiamento; a mediación; e a promoción de proxectos, institucións, iniciativas, empresas e particulares que desenvolvan labores de creación, educación, investigación, difusión, distribución, conservación, produción e desenvolvemento de proxectos relacionados coa arte e a cultura nun senso amplo. Financiarase cos seguintes resortes:

- O 18% dos impostos derivados das transmisións culturais entre particulares ou sociedades.
- Unha nova cuadrícula específica destinada a fins culturais («Cuadrícula Cultural»), que se introducirá no modelo 100 da declaración do imposto sobre a renda das persoas físicas.
- O 1,5% cultural reflectido na Lei de Patrimonio Histórico e que establece a obriga de destinar esta porcentaxe desde os orzamentos dos convenios de contratos de obras públicas aos traballos de conservación ou protección do patrimonio e o fomento da creatividade artística. Esta competencia, ata agora compartida co Ministerio de Fomento, corresponderalle exclusivamente ao Ministerio de Cultura e Comunicación.
- Achegas voluntarias de particulares e empresas (que optarían con iso a desgravacións fiscais variables).
- Achegas da Administración central e outras administracións europeas, autonómicas e locais que queiran implicarse na xestión e colaborar solidariamente do fondo.

O financiamento de proxectos a través do Fondo Social da Cultura vincularase co desenvolvemento dunhas boas prácticas; garantirá a pluralidade e diversidade das manifestacións artísticas e culturais; fomentará o desenvolvemento do terceiro sector (asociacións e emprendedores sen ánimo de lucro); valorará e garantirá o retorno artístico, cultural e social; rexeráse por principios que aseguren o control do gasto dos fondos públicos e o seguimento dos proxectos; contemplará un maior abano de modalidades; estará dirixido a unha diversidade máis ampla de axentes, proxectos, actividades e iniciativas receptoras que as actuais subvencións e axudas públicas, e facilitará o acceso e a programación de artistas e produtores independentes. O Fondo Social da Cultura permitirá desligar o financiamento das actividades culturais dos intereses privados, particulares ou corporativos, como sucede na actualidade, en aras dunha cultura máis diversa e sostible. En colaboración coas administracións autonómicas e locais, tamén se implicará na rehabilitación, reforma e recuperación de espazos inadecuados, infrautilizados ou en desuso para levar a cabo actividades culturais.

212 Estatuto do Artista e do Profesional da Cultura

Como medida de estímulo á actividade e para acabar coa precariedade, desenvolveremos e implantaremos un Estatuto do Artista e do Profesional da Cultura, adaptado ás características de intermitencia do sector cultural e que comprenda tanto a actividade desenvolvida por aqueles que realizan o seu traballo por conta allea ou por conta propia. Devandito estatuto contemplará a especificidade dos ingresos de corte irregular dos profesionais da cultura e creará unha fiscalidade que se adapte ás súas necesi-

dades e que desemboque nunha tributación xusta tanto para a Facenda Pública como para os interesados.

Entre outras medidas fiscais, vincularemos para todo tipo de autónomos a liquidación dos impostos trimestrais coa data de pago do servizo prestado e non coa emisión da correspondente factura. No caso dos traballadores intermitentes, cuxas rendas sexan elevadas pero irregulares no tempo, establecerase un criterio de rateo a efectos da aplicación do tipo fiscal correspondente, co obxectivo de garantir sobre estas rendas a progresividade contemplada na Lei do Imposto sobre a Renda das Persoas Físicas (LIRPF). Así mesmo, modificarase o grupo específico de epígrafes no imposto sobre actividades económicas (IAE) para adaptalo ás novas necesidades dos profesionais culturais por conta propia, coa idea de unificar o sector e vincular as medidas expostas ás súas características concretas.

No terreo da Seguridade Social, incluiremos un réxime específico de intermitentes culturais, enmarcado tanto no Réxime Xeral (para traballadores por conta allea) como no de Autónomos (para traballadores por conta propia), co fin de contemplar todas as posibles situacións profesionais onde os artistas e os traballadores da cultura poden atoparse. Fomentaremos a contratación laboral e eliminaremos o sistema de falsos autónomos incorporando o sistema de intermitencia no réxime xeral cando as características específicas da prestación do servizo así o determinen. No caso dos traballadores autónomos, modificaremos o sistema para que desenvolvan a súa profesión sen necesidade de altas e baixas constantes, recoñézase en materia de prestacións as especificidades do emprego intermitente e garántase un pago de cotas acorde e proporcional aos ingresos que perciban.

Dentro do réxime da Seguridade Social contemplaranse as enfermidades e lesións provenientes do desempeño do labor artístico e técnico para crear un réxime de baixa laboral que respecte a especificidade da situación destes traballadores. Con respecto aos traballadores da cultura intermitentes, recolleremos no Estatuto a xurisprudencia establecida polas Sentenzas do Tribunal Supremo de 29/10/97 e 23/09/02, segundo as cales non requirirase a alta na Seguridade Social, a condición de que a actividade profesional desenvolvida non sexa a habitual e o réxime de ingresos derivado atópanse por debaixo do Indicador Público de Renda de Efectos Múltiples (IPREM). Igualmente, modificaremos o réxime de pluriemprego na Seguridade Social para garantir unha maior redución das cotas na compensación.

O Estatuto do Artista e do Profesional da Cultura contemplará efectuar modificacións no Estatuto dos Traballadores e a Lei Orgánica de Liberdade Sindical, co fin de garantir o efectivo dereito dos traballadores intermitentes a estar debidamente representados por sindicatos territorial e profesionalmente.

No marco deste Estatuto e para fomentar a actividade artística sen ánimo de lucro, modificarase a Lei de Cooperativas co propósito de permitir a creación de cooperativas de traballo asociado aos traballadores intermitentes, e vincular estes sectores aos hábitos e formas da economía social e solidaria.

213 Estatuto da Información

Para atender á histórica reivindicación do sector, aprobaremos en colaboración coas organizacións profesionais un Estatuto que protexa o dereito á información da cidadanía e recolla os deberes e dereitos dos medios

e xornalistas para garantir a súa independencia fronte ás presións, a súa seguridade e liberdade de expresión, unhas condicións laborais dignas e uns dereitos profesionais específicos, como a Cláusula de Conciencia ou o dereito a formar Consellos de Redacción, de acordo ao Código Deontolóxico aprobado pola Comisión Europea.

214 Nova Lei de Propiedade Intelectual

Convocaremos a representantes da cidadanía, titulares de dereitos de propiedade intelectual, industrias culturais e empresas tecnolóxicas para acadar e promover un novo pacto social que achegue a creadores, intermediarios e cidadáns, equilibre os seus intereses sociais e configure un sistema de propiedade intelectual máis equitativo, sostible e xusto. É necesario abandonar a actual vía, fundamentalmente punitiva, que se revelou ineficaz, para construír un marco capaz de fomentar o acceso da cidadanía á cultura, revalorizar a cultura como ben común, promover a pluralidade de modelos de difusión cultural e garantir a sostenibilidade do sector, así como, no marco da normativa europea vixente, axustarse á nosa realidade cultural e tecnolóxica.

Poñerase en valor aos autores, aos intérpretes e ao resto de titulares de dereitos de propiedade intelectual como xeradores de obras e contidos culturais, e fomentarase a flexibilidade nos modelos de difusión da cultura e a autonomía dos creadores.

Para rematar, devolveremos ao poder xudicial a competencia exclusiva de decidir que páxinas webs e servizos da sociedade da información infrinxen a normativa sobre propiedade intelectual e as súas consecuencias, e desfaremos a atribución que a denominada lei Sinde-Wert

realizou a unha comisión dependente do actual Ministerio de Educación, Cultura e Deporte.

A partir destes principios, impulsárase unha Lei de Propiedade Intelectual para:

- Posibilitar novos usos legais e gratuítos de obras protexidas no ámbito do ensino e a investigación, coa ampliación do límite de ilustración con fins educativos disposto na norma.
- Ampliar o concepto de cita para adaptalo ao contexto e a realidade actuais.
- Posibilitar novos usos legais e gratuítos para a creación de obras derivadas de obras protexidas cando non haxa un ánimo de lucro.
- Ampliación do concepto de copia privada, sen prexuízo do establecemento dun modelo adecuado de remuneración compensatoria para os autores e demais titulares de dereitos, tal como obrigan as directivas europeas.
- Eliminar o canon da Asociación de Editores de Diarios Españóis (AEDE) ou «taxa Google».
- Impulsar a difusión sen ánimo de lucro e o acceso legal e gratuito a obras novas financiadas con diñeiro público, por un tempo, medio ou formato determinado e pasado o prazo suficiente desde a primeira divulgación para asegurar a súa amortización e explotación, en consonancia coa actividade da nova Plataforma de Cultura Aberta (PLACA).
- Primar o software libre sobre o privativo nas administracións públicas cando existan ferramentas libres equivalentes.

- Promover que as entidades de xestión de dereitos existentes ou de nova creación garantan o exercicio dos dereitos de xestión colectiva obrigatoria que a norma considera irrenunciabes a todos aqueles titulares que queiran ofrecer as súas obras mediante licenzas abertas ou libres. Así mesmo, apostamos por dinamizar o ámbito de actuación das entidades de xestión de dereitos e relaxar os requisitos legais para a súa creación. Tamén apostamos por introducir mecanismos que aseguren a súa xestión responsable, a transparencia e a democracia interna, ademais de controis nas súas tarifas para implantar progresivamente a obrigatoriedade de que os seus repertorios sexan públicos.
- Contemplan como autores aos xornalistas, os directores de escena e os deseñadores escénicos e audiovisuais, entre outros.

215 Plano Operativo do Fomento da Difusión e o Acceso á Cultura Dixital

O obxectivo é garantir o dereito da cidadanía ao acceso á cultura, a protección aos creadores, a sostenibilidade e a pluralidade de modelos de difusión cultural no contorno dixital:

- Apoiaremos e fomentaremos as plataformas de acceso legal a obras e contidos culturais, impulsando novos modelos de negocio que ofrezan alternativas legais e atractivas aos cidadáns. Non nos limitaremos a fomentar estas plataformas no plano económico, senón que estableceremos un marco de mediación entre os

titulares de dereitos sobre as distintas fiestras de explotación das obras e as plataformas de acceso legal.

- Crearemos unha comisión experta con vistas a superar un modelo ineficaz, baseado na represión de descarga de contidos sen ánimo de lucro, e acadar o indispensable equilibrio entre o libre acceso da cidadanía á cultura e o sostemento dos autores, titulares de dereitos, industrias culturais e empresas tecnológicas. Nesta comisión experta terán representación todos os axentes implicados co compromiso de avaliar e sopesar devanditos modelos, así como de buscar alternativas de remuneración ou compensación para os creadores e outros titulares de dereitos polos novos usos que se fan das súas obras en Internet.

216 Plano Operativo de Acceso e Goce da Cultura

Despregaremos un conxunto de actuacións que permitan fomentar o dereito da cidadanía a participar da vida cultural (artigos 9.2 e 44.1 da Constitución española) mediante o impulso de instrumentos para o seu coñecemento, difusión, participación e acceso. Ao fomentar o acceso á cultura, esta convértese nun factor real de goce e crítica. No caso do patrimonio, a súa conservación, a súa investigación e a súa difusión son a garantía de que ese coñecemento perviva. A creación de novos públicos e lectores, o fortalecemento dos habituais e o aumento da participación nas propostas culturais son desafíos que conectan coa existencia dunha cidadanía democrática e activa. Para a consolidación dun tecido cultural estable e sostible tamén é clave un público máis amplo, máis implicado e máis fiel. Entre outras medidas, e en coordinación co plano Operativo para unha Cidadanía Lectora e coa Escola de Espectadores, este plano contemplará:

- O apoio ás bibliotecas desde a perspectiva social (públicas e escolares) e científica (universitarias e patrimoniais), coa estimulación da compra de novos fondos, coa creación dunha plataforma pública de préstamo de libros electrónicos e coa modernización das súas equipamentos.
- O aumento da presenza de contidos culturais en todas as canles de difusión da RTVE, cun enfoque pluralista que promova o coñecemento da riqueza cultural e lingüística de todos os territorios. Dotarase á 2 de RTVE dun carácter decididamente cultural que dinamice o coñecemento da creación artística e inclúa contidos específicos e adaptados aos diferentes territorios. Nesta mesma liña, fomentaremos os vínculos e a colaboración coa canle cultural europea Arte, así como con outras canles de difusión e produción internacionais.
- O impulso da distribución de producións escénicas plurais a través da dinamización, adecuación e actualización das redes e espazos de exhibición do noso territorio.
- A actualización e optimización dos recursos e iniciativas de, entre outros, o Centro Nacional de Difusión Musical e o Centro de Documentación Teatral.
- En diálogo coa comunidade educativa, o aumento de materias relacionadas coa cultura e a variedade de prácticas artísticas, a creatividade e o coñecemento e as destrezas de orde visual, audiovisual, musical e escénico para incluílas na formación regulada (infantil, primaria, secundaria e bacharelato).
- O desenvolvemento de iniciativas encamiñadas ao fomento das asociacións e grupos afeccionados ás diversas disciplinas artísticas.

217 Plano Operativo para unha Cidadanía Lectora

O plano Operativo para unha Cidadanía Lectora, destinado a aumentar os índices de lectura en todas as idades, con especial atención á infancia e á mocidade, coordinará as distintas iniciativas existentes para encaixalas con outras novas nun modelo específico. Compoñerase dunha rede de proxectos, en colaboración coas administracións autonómicas e locais, de participación, valoración e análise, tanto no ámbito das escolas, institutos, colexios, universidades e centros artísticos superiores como entre o público en xeral. Desenvolverá ferramentas para impulsar e profesionalizar as bibliotecas escolares, crear mediadores a través de centros de formación ao profesorado e dos graos de Maxisterio e Pedagogía, implicar a autores, ilustradores e editores nas actividades dos centros de ensino, lanzar políticas comunicativas de sensibilización coa lectura en televisións e radios públicas e xerar dispositivos de rescate e modernización do tecido libreiro.

218 Escola de Espectadores

A Escola de Espectadores funcionará como un sistema específico de mediación cultural e formación do público en calquera tipo de manifestación artística e cultural. A Escola de Espectadores será un proxecto público no que estarán chamados a colaborar institucións públicas e privadas, fundacións, asociacións profesionais, redes comunitarias e cidadáns particulares. Integrará e coordinará o desenvolvemento de todas as iniciativas públicas e privadas sen ánimo de lucro pensadas para impulsar e poñer en marcha servizos e departamentos educativos específicos e interdisciplinares en salas de teatro, danza, cine e música, museos, centros culturais, fundacións e calquera outra entidade ou espazo cultural. Á súa vez, a través dos seus

especialistas, difundirá contidos de apreciación artística co desenvolvemento de sesións de análises e valoración centradas nas propostas culturais concretas que se oferten na carteleira ou en mostras e festivais.

219 Campaña para unha Audiencia Activa

Promoveremos campañas de coñecemento da realidade mediática para concienciar ao conxunto da cidadanía achega da importancia dos medios de comunicación no funcionamento democrático da nosa sociedade. Fomentaremos a implicación e a participación directa da cidadanía nos medios sen ánimo de lucro e de titularidade pública, tanto na xestión como na elaboración de contidos, a través de plataformas dixitais interactivas, o Observatorio da Cultura, o Consello Social, o Defensor do Usuario, proxectos educativos, etcétera. Neste senso, abriranse liñas de colaboración coa sociedade civil para superar a concepción dunha audiencia pasiva cara un rol activo na conformación dun debate plural e unha información de calidade.

220 Plano Operativo de Fomento da Diversidade Cultural

Poñeremos en marcha un conxunto de iniciativas encamiñadas a promover a diversidade nas formas de expresión artística, a riqueza das nosas linguas e culturas, a conservación das manifestacións en perigo de desaparición e o desenvolvemento de proxectos de carácter exploratorio e de investigación, co obxectivo de achegar ao público a enorme variedade cultural que se produce actualmente e, á vez, apoiar aos nosos creadores desde a defensa da pluralidade.

221 Plano Operativo de Cultura pola Igualdade e Igualdade na Cultura

Crearemos unha unidade de coordinación entre a Secretaría de Estado de Igualdade e o Ministerio de Cultura para o sector cultural, cuxas funcións serán:

- Promover a igualdade de xénero a través da presenza das mulleres tanto na cara visible como na non visible da xestión e prácticas culturais.
- Evitar que as administracións públicas contribúan ao financiamento e difusión dos estereotipos sexuais e imaxes sexistas, discriminatorias e que consideren á muller como un obxecto.
- Impulsar actividades culturais centradas na participación e iniciativa de mulleres migrantes, xitanas e con diversidade funcional, para facilitar o seu acceso á participación na vida pública.
- Fomentar a creación cultural con perspectiva de xénero e por parte de mulleres artistas, así como o recoñecemento e a visibilidade da arte feita por mulleres e a súa adquisición en museos e outros centros similares.
- Contribuír a unha representación igualitaria e non sexista de homes e mulleres nos medios de comunicación, así como a unha maior e máis diversa presenza de mulleres, máis aló dos estereotipos mediáticos femininos.

222 Plano Operativo de Inclusión Social en Materia Cultural

Co obxectivo de facer visible e poñer en valor todas as formas e prácticas culturais, impulsaremos as diferentes escenas culturais da migración, as manifestacións

artísticas da infancia, a mocidade e a terceira idade e o acceso, o goce e a creatividade en persoas con diversidade funcional ou con distintas discapacidades.

223 **Plano Operativo de Internacionalización da Cultura Producida en España**

A internacionalización da cultura será un eixo de acción relevante dentro da estratexia para facer da cultura unha ferramenta de cohesión social e de cooperación internacional e un motor económico, que comprenda as diferentes áreas xeográficas non só como nichos de mercado, senón tamén como espazos culturais de alto interese social. Se damos a coñecer no exterior a cultura producida en España conseguiremos distintos obxectivos:

- Trasladar a realidade de que España é un importante polo de creación cultural.
- Incrementar o intercambio de coñecemento e experiencias entre axentes culturais.
- Aumentar a visibilidade e influencia da nosa cultura no estranxeiro e incentivar o seu acceso e consumo.
- Atraer investimentos estranxeiros a proxectos culturais que xorden e desenvólvense en España.

Para apoiar aos profesionais da cultura, ás asociacións, ás cooperativas e ás empresas no seu labor de internacionalización e difundir esa realidade de polo cultural, poñeremos en marcha unha oficina de mediación que operará co selo «EsCultura». Ao amparo deste selo, a oficina establecerá unha acción coordinada e común para asistir aos axentes culturais de todas as expresións artísticas e para facilitar-lles o acceso a fondos e subvencións estranxeiras, co que se intentaría garantir unha presenza continuada nos foros culturais internacionais. Favoreceremos a difusión no estranxeiro de proxectos de pequena, mediana e gran esca-

la, representativos do tecido cultural rico e diverso do noso país, a través de intercambios, bolsas, viras, produción de eventos, festivais, exposicións, encontros, pitchings (presentacións) e clústeres tecnolóxicos.

Como oficina de mediación, Escultura favorecerá a coordinación das accións culturais que na actualidade levan a cabo moi diferentes organismos: Instituto Cervantes, Axencia Española de Cooperación Internacional para o Desenvolvemento (AECID), Acción Cultural Española, Institut Ramon Llull, Institut d'Estudis Balearics, Ministerio de Industria, Instituto Español de Comercio Exterior, centros culturais de España, embaixadas españolas no estranxeiro e Fundación Carolina.

224 **Rede de Destinos Patrimoniais**

Impulsaremos os valores da cultura e do patrimonio, material e inmaterial, coa creación dunha Rede de Destinos Patrimoniais que reúna todos os recursos españois incluídos na Lista do Patrimonio Mundial da Unesco.

Así mesmo, desenvolveremos medidas encamiñadas á protección activa e pasiva dos bens patrimoniais, culturais e ambientais, para o que estableceremos planos de uso e xestión de devanditos bens acordes coas esixencias derivadas da súa preservación.

DEMOCRACIA POLÍTICA

DEMOCRACIA, TRANSPARENCIA E LOITA CONTRA A CORRUPCIÓN

225 Revogatorios por incumprimento do programa electoral

Os programas electorais teñen que ser entendidos coma contratos coa cidadanía. Por iso, Podemos establece uns compromisos mínimos contractuais e, no caso de incumprimento, suscitárase unha convocatoria de eleccións. Así, aos dous anos de mandato poñerase en marcha no Congreso dos Deputados unha comisión non permanente na que se analizará o grado de cumprimento do programa electoral. A actividade desa comisión desenvólvese durante un máximo de seis meses, e as conclusións dos seus traballos elevaranse ao Pleno da Cámara.

De producirse un incumprimento substancial e manifesto do programa electoral, poderase poñer en marcha un proceso revogatorio. Para iso, a iniciativa debe contar co respaldo de 158 deputados e das firmas debidamente auditadas do 15% do censo electoral estatal.

Se se cumpren ambos requisitos, levarase a cabo un referendo no que se lle preguntará á cidadanía se deben celebrarse novas eleccións por incumprimento do programa. E se o resultado do referendo é si, o presidente do Goberno convocará eleccións nun prazo máximo de trinta días.

226 Revogación de cargos públicos, Iniciativa Lexislativa Popular, Iniciativa de Veto Popular e Iniciativa de Procesos Deliberativos Populares: a democracia de todas e de todos

Desenvolveremos un marco normativo que facilite as iniciativas da xente para que a súa voz irrompa nas institucións, e incorporaremos saberes e sentires populares aos

debates parlamentarios a través de instrumentos de participación diversos e inclusivos:

- Iniciativa Legislativa Popular (ILP). Eliminaremos as trabas actuais: desde os estritos requisitos para a súa presentación ata a falta de debate parlamentario.
- Iniciativa de Procesos Deliberativos Populares. Serve para abrir un proceso de deliberación cidadá (orxamentos participativos, uso de espazos públicos, etcétera) a instancia dunha iniciativa popular.
- Iniciativa de Veto Popular. É un instrumento de democracia directa que pon de manifesto a oposición cidadá a determinadas normas que lle afectan directamente.
- Iniciativa de Consulta Popular. Permite á xente impulsar o inicio dunha consulta no ámbito competencial correspondente.
- Revogatorio Popular. Póñense en marcha ante determinadas situacións de perda de lexitimidade das persoas que nos representan.

227 Regulamentos parlamentarios para o debate democrático

Converteremos os regulamentos parlamentarios das cámaras xerais do Estado nunha ferramenta para a transparencia, a participación cidadá e a rendición de contas de ditas institucións. A reforma dos regulamentos incide en tres aspectos fundamentais:

- Maior forza da cidadanía: participación da sociedade civil no proceso lexislativo. Crearemos espazos mixtos de deliberación durante a tramitación lexislativa onde participen representantes políticos, persoal técnico e cidadanía. Incluiremos o escano cidadán.

- Todas as actividades parlamentarias estarán rexidas polos principios de transparencia e control político.
- Desenvolveremos ferramentas web accesibles que fagan transparente a actividade nas cámaras.
- Capacidade de actuación e dereitos básicos igualitarios para todos os grupos parlamentarios nos órganos das cámaras. A pluralidade política é o fiel reflexo da diversidade e da pluralidade da sociedade.

228 Igualdade política: reforma do sistema electoral

Reformaremos o sistema electoral para o Congreso dos Deputados. Para iso, estableceremos a circunscrición autonómica como única base territorial para a asignación de deputados, e utilizaremos fórmulas da media maior que garantan a igualdade do peso do voto de todos os cidadáns. A distribución de deputados entre as distintas comunidades autónomas levarase a cabo acordo ao peso demográfico de cada unha delas.

Abriremos un amplo debate cidadán sobre o resto dos compoñentes do sistema electoral.

229 Novo modelo territorial baseado en cinco eixos conceptuais

Implantaremos un novo modelo territorial baseado nos seguintes eixos conceptuais:

- Construción dunha nova gobernanza democrática e inclusiva.
- Principios de autonomía, subsidiariedade, eficiencia, responsabilidade e control democrático.
- Ámbito local clave na proximidade do Estado de benestar.
- Redución de niveles institucionais ineficientes.

- Sistema de financiamento equitativo e suficiente para garantir os servizos públicos esenciais.
- Nas deputacións provinciais (e equivalentes):
- Progresiva asunción das competencias e recursos das deputacións provinciais ata a súa supresión constitucional.
- Coordinación autonómica das actuais funcións das deputacións provinciais.

Nos municipios:

- Devolución das competencias en materia de benestar social aos municipios.
- Revisión do sistema de financiamento.
- Supresión da autorización do Consello de Ministros para a celebración de consultas populares locais.
- Nas áreas metropolitanas e comarcas:
- Recoñecemento e articulación do feito metropolitano para a xestión compartida de servizos comúns derivados das súas relacións de proximidade e control democrático da súa xestión.
- Asignación de recursos por municipios con garantía de contribución estatal suficiente.

230 Obriga legal de presentarse a primarias por parte de todos aqueles candidatos a presidir órganos executivos dos partidos políticos

Os partidos políticos estarán obrigados legalmente a presentar a primarias a todos aqueles candidatos a presidir os seus órganos executivos.

A Xunta Electoral Central organizará un sistema telemático e presencial de participación para que durante un

período determinado a xente poida votar ao precandidato dentro do partido que elixa.

231 Derrogación do voto rogado e creación dunha lei electoral que facilite o exercicio do dereito ao sufraxio dos españois no estranxeiro

Ampliaremos o proceso electoral de dous a catro semanas, polo que se disporá dunha maior marxe para o envío de papeletas. Eliminaremos o voto rogado e a actualización automática e periódica do Censo Electoral dos Residentes Ausentes (CERA) mediante renovación da inscrición electoral cada cinco anos. Crearemos una circunscripción exterior que de voz aos emigrantes e canalice as súas demandas. Cambiaremos o procedemento único de voto por correo a un mixto. Estenderemos a posibilidade aos residentes desprazados no estranxeiro de inscribirse no rexistro dos Electores Residentes Temporalmente Ausentes (ERTA). Ampliaremos o dereito ao voto municipal aos residentes que leven menos de cinco anos fóra do municipio. Facilitaremos o acceso aos trámites consulares por medios telemáticos e de cambio de horarios consulares. Melloraremos a información electoral proporcionada polo Estado. Regularemos as campañas no estranxeiro.

232 Despolitización do Tribunal Constitucional

Despolitizaremos o Tribunal Constitucional a través de dúas reformas:

- Estableceremos un novo sistema de nomeamentos por «cota de rexeitamento»: a negociación dos nomeamentos partirá da conformación dun amplo listado de todas as persoas tecnicamente cualificadas para acceder a el. A partir desta proposta, cada un dos partidos solo poderá ir se descarta desa lista un número

proporcional á cota que lle corresponde en función da súa entidade parlamentaria. Tras sucesivos procesos de descarte, acabarán quedando so os que menos rexeitamento xeran. Non estarán designados por ninguén, nin en débeda con ninguén.

- Derrogaremos a «reforma exprés» da Proposición de Lei Orgánica de reforma da Lei Orgánica 2/1979, do 3 de outubro, do Tribunal Constitucional, de forma que o Tribunal Constitucional non asuma competencias coma a suspensión das súas funcións a unha autoridade.

233 Eliminación de privilexios dos cargos electos

Acabaremos cos privilexios dos cargos electos (deputadas, deputados, senadoras e senadores), tanto de aqueles dos que gozan durante o exercicio das súas funcións como dos que lles son atribuídos unha vez que concluíron os seus respectivos mandatos:

- Rebaixaremos as retribucións dos membros electos das Cortes, de maneira que en ningún caso sexa superior á dos corpos de funcionarios do Estado.
- Revisaremos os complementos económicos: gastos de representación, libre disposición, indemnizacións, etcétera.
- Estableceremos mecanismos de control das dietas e desprazamentos imprescindibles.
- Eliminaremos as indemnizacións por cese, derrogaremos as chamadas «pensións de ouro» dos ex parlamentarios, e equipararemos os seus dereitos e deberes laborais ao do resto das persoas traballadoras.

234 Lei de Profesionalización da Administración Pública

Fortaleceremos a profesionalización das administracións públicas a través da aprobación dunha lei que regule os seguintes aspectos:

- Garantiremos a independencia das persoas que traballen nas administracións públicas a través do xusto acceso, promoción e provisión de postos de traballo mediante a aplicación dos principios constitucionais de igualdade, mérito e capacidade.
- Acabaremos coa inflación de postos de traballo designados directamente por cargos políticos, coñecidos como postos de libre designación (PLD).
- Fomentaremos a promoción profesional vertical e horizontal que permita combinar a libre elección de cambio do posto de traballo co coidado da riqueza técnica dos equipos estables. Os equipos estarán compostos por persoas formadas e con ampla experiencia profesional e non será necesario que abandonen o posto que ocupan para promocionar.
- Fomentaremos a promoción interna horizontal. Así, ofreceremos ao persoal funcionario de distintos corpos e categoría idéntica a posibilidade de elixir este cambio na súa carreira profesional.

235 Redución do número de altos cargos

Reduciremos drasticamente o número de altos cargos políticos tanto de organismos coma de empresas públicas, de maneira que unicamente sexan altos cargos as persoas titulares dos ministerios ou asimilados e dos viceministerios ou asimilados. As unidades administrativas con rango de dirección xeral ou de secretaría xeral

deben estar lideradas por equipos técnicos, establecéndose unha relación de postos de traballo de carácter directivo. Débense seleccionar ás persoas máis adecuadas para ocupar os postos de traballo de maior responsabilidade e isto require un sistema de provisión que garanta a independencia mediante o acceso por igualdade, mérito e capacidade.

236 Recuperación dos dereitos laborais no sector público

- Garantiremos aos empregados e as empregadas públicas a recuperación do poder adquisitivo e dos dereitos furtados nos últimos anos en nome da austeridade.
- Recuperaremos os dereitos laborais directamente relacionados coa conciliación da vida familiar, coma o réxime de permisos, vacacións e os dereitos da xubilación.
- Revisaremos as pensións do sector público contraídas nos últimos catro anos, cunhas bases de cotización minguadas.

237 Ampliación da Lei de Transparencia

Superaremos a lei actual para que se adecúe aos estándares internacionais, a través das seguintes modificacións:

- Recoñecer o dereito á información como dereito fundamental.
- Mellorar a accesibilidade do Portal da Transparencia e axilizar as solicitudes e as peticións de información.
- Eliminar a obrigatoriedade do DNI electrónico para poder realizar consultas.

- Minorar límites de resposta de peticións sen deixar marxe á discrecionalidade e establecer un réxime de sancións se se incumpren as marxes de resposta.
- Asegurar a información pública por defecto. A transparencia activa e os formatos abertos serán principios reitores da acción de goberno.
- Garantir a independencia do Consello de Transparencia.
- Establecer a obrigatoriedade legal de render contas e de publicar os resultados na web para todas as institucións con titularidade ou financiamento público: a Casa Real, o Consello Xeral do Poder Xudicial, os partidos políticos, os sindicatos e as organizacións empresariais.

238 Regulación das incompatibilidades nos cargos públicos

- Estender e clarificar as incompatibilidades de cargos políticos, altos cargos da Administración Pública central e autonómica, e directivos de empresas públicas unha vez finalizada a súa prestación como tales.
- Establecer un mínimo de dez anos ata que un ex alto cargo poida intervir nun ámbito afectado directamente por unha decisión adoptada por el durante o exercicio da súa responsabilidade pública.
- Impedir que calquera ex cargo electo participe en consellos de administración de empresas que operan en sectores estratéxicos do Estado.
- Prohibir que dende os lobbies se contrate aos deputados ou aos seus asistentes.

- Obrigar a que, se dende los lobbies se emprega a antigos membros do Goberno, estes lobbies informen sobre quen son seus clientes, a que representantes políticos contactan, que temas tratan e en que gastos incorren durante o seu traballo.
- Crear, a nivel estatal e en cada Comunidade Autónoma, unha oficina de rexistro de conflitos de interese e incompatibilidades, que vele polo cumprimento de estas normas e que estea dotada de independencia e capacidade inspectora.

239 Lei de Paredes de Cristal

Aprobaremos unha lei integral para la rexeneración democrática das nosas institucións públicas, que sirva de marco para abrir os parlamentos á cidadanía. Para iso, adoptaremos as seguintes medidas:

- Publicar en portais web parlamentarios a información relativa á xestión da institución, o seu persoal e o seu orzamento.
- Facilitar o acceso á información relativa aos procesos lexislativos, en curso ou finalizados, mediante observación directa, a través da prensa escrita ou das retransmisións por radio e televisión en directo.
- Garantir o acceso, tanto ás sesións de comisións parlamentarias coma aos plenos, a medios de comunicación, a observadores e a cidadáns en xeral, sen trabas administrativas e sen ningún tipo de discriminación.
- Habilitar un escano cidadán dende o que se poidan facer chegar peticións cidadáns ao Parlamento, tanto de forma individual como colectiva.

240 Reformulación da Lei de Contratos do Sector Público

Reformularemos a Lei de Contratos do Sector Público para:

- Implantar unha rede de oficinas centrais de compra para a unificación do procedemento nas mesas de contratación.
- Implantar unha plataforma única de información sobre contratación pública.
- Crear os Tribunais Administrativos Centrais, coma os órganos competentes para a resolución centralizada de recursos contractuais.
- Eliminar os procedementos negociados sen publicidade e limitar o importe que permite a utilización do contrato menor.
- Reformar a web do rexistro mercantil para poder consultar de forma sinxela e gratuíta a información básica de sociedades.
- Materializar os criterios sociais, medioambientais e de fomento da economía local nos pregos de condicións, así como a participación cidadá.

241 Seguimento da execución orzamentaría

A información que xera a Administración Pública non pertence ás institucións, pertence á xente. Por iso, instauraremos paredes e petos de cristal nas institucións, pois aquilo que non se pode publicar non se debería facer. Para conseguilo, implantaremos medidas de transparencia da xestión pública con información veraz e actualizada de todos os orzamentos, gastos e balances anuais, protocolos e informes. Os orzamentos deben vincular a acción de goberno. Para avaliar correctamente se os compromisos adquiridos se cumpriron, cales foron as desviacións e se están sustentados ou non por unhas causas lexítimas e xustificables é

imprescindible facer públicos os datos da execución orzamentaria co máximo nivel de detalle. Para iso, o Portal da Transparencia e a rede de oficinas cidadáns poñerán a disposición da cidadanía, dunha forma sinxela e directa, os datos básicos do destino final dos cartos públicos.

242 Observatorio Cidadán de Avaliación de Políticas Públicas e Rendición de Contas

Implantaremos o Observatorio Cidadán de Avaliación de Políticas Públicas e Rendición de Contas con dous obxectivos fundamentais:

- Lograr un uso adecuado da avaliación, ao servizo dos intereses xerais.
- Vincular a avaliación ao ciclo orzamentario, de tal sorte que se converta nun instrumento de difusión da cultura de avaliación e a rendición de contas.

Facilitaremos que calquera persoa ou colectivo cidadán afectado por unha lexislación ou xestión pública poida intervir ou formar parte do Observatorio Cidadán de Avaliación de Políticas Públicas e Rendición de Contas. Con carácter previo ao debate orzamentario anual, os responsables públicos de cada política sectorial deberán presentar ante o observatorio un informe sobre o grado de implantación e execución da política da que responde. Os debates orzamentarios se nutrirán do coñecemento colectivo xerado no seo do observatorio, e ofrecerase á maioría dos membros do Parlamento un nivel de información e uns criterios moi superiores aos dispoñibles actualmente.

243 Contratos administrativos abertos e accesibles

Aseguraremos a apertura de toda a información relativa aos procesos de contratación pública para facilitar a transparencia e a rendición de contas a través das seguintes medidas:

- Crearemos unha base de datos de contratacións e licitacións. Todas as empresas enviarán a documentación relacionada coas contratacións en formatos abertos para facilitar a súa publicación na rede.
- Aseguraremos o acceso á documentación dos contratos subscritos como mínimo nos últimos cinco anos. Nela indicarse a seguinte información: obxecto, importe da licitación e de adxudicación, procedemento utilizado para contratar, identidade do adxudicatario, duración, número de licitadores, criterios de adxudicación, cadro comparativo de ofertas e as súas respectivas puntuacións, acordos e informes técnicos do proceso de contratación, modificacións contractuais, prórrogas dos contratos, licitacións anuladas, resolucións anticipadas, datos do rexistro público de contratos, datos do rexistro oficial de licitadores e empresas clasificadas, e acordos e criterios interpretativos dos órganos consultivos de contratación.

244 Plan Nacional contra a Corrupción e para a Transparencia Institucional

Desenvolveremos un Plan Nacional contra a Corrupción e para a Transparencia Institucional, que se coordinará a través dun organismo independente do poder gobernamental.

Dito organismo estará integrado pola Administración, organizacións non gobernamentais (ONG) e actores relevantes da sociedade civil; e o seu ámbito de actuación

abarcará as diferentes administracións territoriais do Estado. Os seus principais obxectivos serán os seguintes:

- Promover unha maior implicación da sociedade civil, así como de expertos, no compromiso contra a corrupción.
- Implantar e perfeccionar mecanismos preventivos que se adapten á dinámica realidade delituosa.
- Dotar de recursos e adaptar as técnicas adecuadas para lograr unha persecución eficaz e sostible.
- Asegurar unha constante formación dos axentes especializados e unha maior coordinación entre eles.
- Facilitar a formación entre os funcionarios para a detección e denuncia deste tipo de condutas.
- Dotar de mecanismos reais de protección aos denunciantes de feitos delituosos.

245 **Policía xudicial e peritos para a súa adscrición funcional aos xulgados**

Traballaremos para que estes funcionarios, a policía xudicial e os peritos, sexan dependentes funcionalmente dos xulgados e a Fiscalía, e para que teñan control de todas as investigacións policiais de cada instrución ou procedemento penal que dirixan. Deste modo, evitaremos tanto as dilacións indebidas coma o feito de que os axentes considerados «incómodos» poidan ser destituídos.

Estas unidades policiais deberán cumprir os seguintes requisitos:

- Estar adscritas funcional e temporalmente aos xulgados ou tribunais.
- Contar cunha estrutura independente e un número moi reducido de postos de libre designación.

- Estar integrado por funcionarios con acreditada experiencia na Policía Xudicial, e con acceso exclusivo mediante concurso específico de méritos.
- Promover e dirixir as investigacións xa xudicializadas.
  - Actuarán por delegación do xuíz ou fiscal no seo do corpo xudicial.
  - Poderán requirir dos mandos policiais todos os medios persoais e materiais precisos para levar a bo fin a investigación.
  - Estarán exentos de informar sobre a evolución das investigacións ou dos resultados obtidos.

246 **Introdución da figura delituosa de enriquecemento inxusto ou ilícito**

O delito de enriquecemento inxusto refírese á actuación de aqueles altos cargos que, no marco da actuación política, sen intervir directamente na comisión de delitos de corrupción, obtiveron beneficio derivado da comisión destas condutas. Ademais, e como medidas complementarias, incorporaremos o delito agravado de prevaricación administrativa nas contratacións públicas e os delitos agravados de suborno, tráfico de influencias e fraudes á Administración cometidos a través de partidos políticos.

Implantada internacionalmente, esta medida penal mostrarase como unha das máis eficaces contra o enriquecemento de quen dirixe organizacións criminais, pero que non interveñen directamente na comisión de ningún dos delitos ou de corrupcións realizadas no marco da actuación política polos altos cargos da Administración.

247 Nova Lei de Financiamento de Partidos Políticos

Elaboraremos un plan de prevención do delito específico para os partidos políticos coas seguintes propostas relativas ao control do financiamento:

- Equiparar a fiscalización das fundacións políticas á dos partidos políticos.
- Prohibir doazóns de bens inmobles cuxo valor exceda do límite legalmente establecido para as doazóns monetarias.
- Prohibir o endebedamento bancario por parte dos partidos políticos ou limitar severamente dito endebedamento.
- Publicar a identidade de todo aquel dóante que achegue máis de 5000 euros ao ano.
- Establecer sistemas de tratamento e publicación de datos en formatos reempregables, que permitan identificar posibles relacións entre doazóns políticas e contratos públicos, ou entre partidos políticos e paraísos fiscais.
- Elaborar un plan estratéxico sobre o modelo de financiamento dos partidos políticos en España, e reformar os sistemas de financiamento lectoral e ordinaria dos partidos conforme a principios máis democráticos e inclusivos.

Con respecto ao tratamento penal, as nosas propostas son:

- Aumentar el prazo de prescrición das sancións previstas na Lei Orgánica de Financiamento de Partidos Políticos a aclarar os casos de duplicidade de sancións.

- Desenvolver de maneira específica, e adaptándoa ás formacións políticas, a norma expresada no artigo 31 bis do Código Penal, destinada a regular a responsabilidade penal das persoas xurídicas en xeral.

248 Creación do Departamento de Recuperación de Activos

Crearemos un departamento específico dentro da Administración Pública dedicado á recuperación de activos envolvidos en casos de corrupción.

Estará formado por funcionarios especializados, e potenciará os actuais instrumentos de cooperación internacional en materia de información, auxilio xudicial e recuperación de activos, que son parte da normativa europea.

249 Redefinición do delito fiscal

Non existe ningunha xustificación xurídica para aplicar tipos penais diferentes ao delito fiscal e aos casos de fraude nas subvencións recibidas da Unión Europea, máxime cando a cota para considerar un delito como «delito fiscal» é excesivamente alta: 120 000 euros.

Por iso, estableceremos un único límite para os delitos fiscais: 50000 euros, que é a cantidade fixada para as subvenciones en materia europea.

250 Fortalecemento dos sistemas de avaliación lexislativa en materia de corrupción e política criminal

Para fortalecer os sistemas de avaliación lexislativa en materia de corrupción e política criminal, implantaremos as seguintes medidas:

- Crearemos un Centro Nacional para a Prevención do Delito, encargado de realizar avaliacións de impacto

tanto da lexislación en vigor como de propostas de reforma.

- Poremos en marcha programas de información e concienciación pública en materia penal.
- Melloraremos os sistemas estatísticos.
- Crearemos unha oficina de información pública sobre problemas relacionados coa política criminal, que podería ser parte das funcións do citado Centro Nacional para a Prevención do Delito.

251 Participación cidadá na xestión pública

Estableceremos mecanismos de participación na actuación administrativa co fin de integrar no ámbito público formas de xestión participadas, baseadas na lóxica de valor e do ben común, de forma que a cidadanía poida contribuír a mellorar os servizos públicos.

Impulsaremos as seguintes medidas transversais nas administracións públicas:

- Crearemos un observatorio de inclusividade na xestión pública para investigar indicadores de inclusividade, e poder avaliar e deseñar accións institucionais dirixidas a atender as necesidades de acceso ás administracións públicas dunha sociedade diversa.
- Desenvolveremos un Plan de Formación para a Participación, que estará dirixido tanto ao persoal da Administración Pública coma aos axentes sociais.
- Instauraremos órganos cidadáns de interlocución co persoal técnico e político, e dotaremos dun carácter decisorio a estes espazos de encontro que, ademais, se complementarán a través de ferramentas de participación virtual.

XUSTIZA E DEREITOS HUMANOS

252 Xustiza gratuíta real

Propoñemos a creación dun texto normativo que estea acordado cos órganos colexiais e asociacións de letrados da quenda de oficio, quen desenvolve o servizo con elevados estándares de rendemento e recoñecemento europeo e internacional. Neste texto contemplarase a mellora do servizo público de asistencia xurídica gratuíta e a dignificación da quenda de oficio, e conterá unha reflexión sobre as atribucións delegadas ás comunidades autónomas nesta materia.

253 Elección directa do Consello Xeral do Poder Xudicial

Consideramos que, aínda o Consello Xeral do Poder Xudicial (CGPX) manteña as súas actuais competencias xerais, debe asumir directamente a súa principal función: velar pola independencia do Poder Xudicial como servizo público. E, para iso, propoñemos as seguintes medidas:

- Establecer a elección directa por parte da cidadanía dos quince membros do CGPX, os cales serán elixidos entre xuíces e maxistrados, fiscais, secretarios xudiciais e xuristas de recoñecido prestixio con ao menos dez anos de experiencia profesional que, así mesmo, foran avalados por asociacións, sindicatos ou plataformas cidadás.
- Regular e promover institucionalmente ditas eleccións por un órgano colexiado creado a tal efecto polo Congreso.
- Establecer limitacións de gasto nas campañas que poidan ser promovidas para estas eleccións.

254 Auditoría pública do sistema xudicial

Promoveremos unha auditoría pública e externa do sistema xudicial sobre criterios e parámetros baseados na súa eficiencia, eficacia e substentabilidade, co fin de buscar unha fotografía construtiva e avaliar unha necesaria reorganización naqueles ámbitos que precisen reforzo, de maneira que se establezan criterios de optimización dos recursos.

Así mesmo, crearemos unha oficina xudicial dotada dos medios necesarios para desenvolver unha actuación máis eficaz e próxima á cidadanía, que materialice un verdadeiro servizo ao cidadán. Esta oficina terá financiamento directo do Estado (o Goberno central asumirá as competencias periféricas neste ámbito), será competencia do Ministerio de Xustiza e terá capacidade de cesión de edificios de titularidade pública. Dende ela se impulsará o expediente electrónico e se informatizará todo o procedemento xudicial.

255 Reforma integral da Fiscalía

Poñeremos en marcha unha reforma integral da Fiscalía a partir das seguintes propostas:

- Revisar o sistema de nomeamento do Fiscal Xeral do Estado.
- Reformar o Estatuto Orgánico do Ministerio Fiscal para introducir mecanismos que doten á Fiscalía de autonomía (orgánica e funcional) con relación ao poder executivo.
- Dotar a esta institución de mecanismos de transparencia que permitan coñecer, entre outros, os actos que se realicen, os criterios utilizados para a toma de decisións, a axenda do Fiscal Xeral do Estado e dos demais órganos de dirección, e as retribucións ou os indicadores da súa actividade.

- Asegurar a autonomía orzamentaria do Ministerio Fiscal, con partida específica nos Orzamentos Xerais do Estado.
- Abordar de maneira integral a reorganización e o novo deseño das funcións dos órganos centrais (Inspección Fiscal, Unidade de Apoio e Secretaría Técnica).
- Democratizar os nomeamentos na carteira fiscal baixo estritos criterios de mérito e capacidade.

256 Eliminación de privilexios procesuais

Se ben é certa a necesidade de protección e amparo da actividade parlamentaria e das actuacións de xuíces e maxistrados, pois de outra maneira poderían ver limitado o exercicio das súas funcións, esta protección so se manterá no ámbito de actuación pública destes cargos, porque se considera que os privilexios procesuais non rexen máis alá de ditas actividades públicas; deste modo, calquera outra actuación estará suxeita ao procedemento xeral, aínda que se realice durante o exercicio do cargo.

257 Derrogación da Lei Orgánica de modificación da Lei de Enxuízamento Criminal

Derrogaremos a Lei 13/2015, do 5 de outubro, de modificación da Lei de Enxuízamento Criminal para o fortalecemento das garantías procesuais e a regulación das medidas de investigación tecnolóxica, co fin de deixar sen efecto a disposición transitoria única sobre a revisión dos procesos iniciados con anterioridade a súa entrada en vigor e os prazos de duración máxima dos procesos penais.

258 Multas e sancións administrativas proporcionais á renda das persoas

Crearemos un sistema de pago de sancións administrativas e multas económicas proporcionais á renda da persoa sancionada, para modificar o actual sistema por un máis xusto, proporcional e funcional. Para iso, basearémonos nos seguintes principios:

- Rendición de contas da persoa ofensora.
- Cumprimento da función de disuasión. Para que as multas cumpran esta función, as persoas con menos ingresos deben poder pagalas, pero o seu impacto debe ser equivalente ao das persoas con maiores rendas.
- Obriga de ser equitativas. As multas proporcionais son inherentemente máis xustas, pois as cantidades non son nin demasiado baixas para determinados sancionados nin tan altas como para exceder a capacidade de outros.
- Establecemento dun sistema de cálculo áxil e limitado partindo dun tipo básico e establecendo diferentes umbrais, similares aos que se fixan para o pago do IRPF en funcións dos ingresos do sancionado.

259 Derrogación da lei mordaza

Derrogaremos de maneira inmediata a Lei Orgánica 4/2015, do 30 de marzo, de protección da seguridade cidadá, coñecida como lei mordaza, e estableceremos unha nova lexislación de seguridade cidadá que facilite o libre exercicio dos dereitos fundamentais de expresión, reunión e manifestación. Eliminaremos as sancións administrativas, sen máis restrición que os actos ilícitos cuxa

gravidade os converta en obxecto de sanción nos supostos sancionados polo Código Penal.

260 Creación da Oficina de Dereitos Humanos do Goberno

Crearemos a Oficina de Dereitos Humanos do Goberno, que terá as seguintes características e funcións:

- Dependerá da Presidencia do Goberno.
- O seu responsable terá rango de Secretario de Estado.
- Coordinará a acción do Goberno no desenvolvemento e protección dos dereitos humanos.
- Desempeñará funcións executivas para velar polo cumprimento dos compromisos internacionais adquiridos por España en materia de dereitos humanos, xa sexan dereitos civís e políticos, dereitos económicos e sociais, ou dereitos relativos á infancia e á equidade de xénero.
- Coordinará o labor de todos os ministerios a través dunha comisión interministerial.
- Actuará en coordinación co Defensor do Pobo.
- Renderá contas da súa actividade e xestión mensualmente perante as Cortes.
- Albergará no seu seo unha Comisión Estatal de Dereitos Humanos con representantes das ONGs, de organizacións civís e sociais de defensa dos dereitos humanos e de organizacións profesionais (coma o Consello Xeral da Avogacía), que terá funcións asesoras e consultivas, pero tamén de avaliación e rendición de contas.
- Coordinará o desenvolvemento e posta en práctica do Plan Nacional de Dereitos Humanos e Equidade de Xénero.

Así mesmo, crearemos unha unidade de xénero no Ministerio de Asuntos Exteriores e de Cooperación (MAEC) para realizar unha avaliación de xénero en torno ás iniciativas e actuacións da política exterior española.

261 Memoria, verdade e xustiza: piares da cultura dos dereitos humanos

Partindo da dobre premisa de que a memoria é un dereito cidadán e de que en España non se implantou aínda unha verdadeira política pública de memoria, o noso proxecto sobre memoria democrática e cultura dos dereitos humanos se articula, ao igual que o fai o dereito internacional nesta materia, en torno á triada «memoria, verdade e xustiza», de acordo cas recomendacións que o relator especial do Consello de Dereitos Humanos da ONU dirixiu a España en xullo do 2014.

Así, poñeremos en marcha tres tipos de políticas:

- Políticas para o dereito á memoria orientadas a xerar garantías de non repetición:
  - Promover a remoción ou resignificación de símbolos ou monumentos conmemorativos de exaltación da sublevación militar ou do franquismo.
  - Concibir os espazos de memoria como espazos pedagóxicos desde unha perspectiva crítica.
  - Desenvolver iniciativas orientadas á construción dunha cultura dos dereitos humanos e á restitución dunha memoria plural, colectiva e democrática do noso país nos sistemas educativos, no relativo á formación de funcionarios públicos, en (e desde) os medios de comunicación e en outros ámbitos culturais.

- Políticas para o dereito á verdade:
  - Establecer mecanismos institucionais para o esclarecemento e divulgación da verdade.
  - Garantir o acceso aos arquivos (públicos e privados) e á investigación pública e xudicial.
  - Promove a creación de institucións de memoria.
  - Elaborar un mapa integral de fosas comúns que, a súa vez, permita deseñar un futuro plan integral de exhumacións.
- Políticas de acceso á xustiza para as vítimas do franquismo:
  - Crear unha Secretaría de Estado no Ministerio da Presidencia e unha axencia interministerial que funcione como órgano de coordinación.
  - Anular as sentenzas dos tribunais creados durante a guerra civil e a ditadura.
  - Facilitar o acceso á xustiza ás vítimas de crimes de lesa humanidade.
  - Aplicar a xurisdición universal en materia de dereitos humanos contemplada no noso ordenamento xurídico.

262 Creación da Axencia Estatal para a Protección dos Consumidores

Crearemos unha Axencia Estatal para a Protección dos Consumidores, como organismo regulador de carácter autónomo e neutral e con competencias sancionadoras.

Esta axencia contará cun corpo de inspectores dedicado a realizar investigacións de oficio e avaliar as denuncias que cheguen das autoridades autonómicas e as asociacións de

consumidores, ademais de intercambiar información co resto de organismos del Goberno acerca das irregularidades que detecte no mercado.

As organizacións dedicadas á defensa dos consumidores terán a consideración de parte interesada nos procedementos que se abran a raíz das súas denuncias ou nos que se personifiquen en representación dos afectados.

Igualmente, revisaremos o marco sancionador establecido na lexislación que afecta á protección dos consumidores para que as multas sexan realmente proporcionais á gravidade dos abusos, e para que contemple o comiso de ata dez veces o importe dos beneficios que obtiveran as empresas en prácticas fraudulentas.

263 Dereito de indemnización do consumidor vítima dun abuso

Aprobaremos por lei o dereito dos consumidores a ser indemnizados cando sexan obxecto de irregularidades na contratación, facturación ou características de produtos e servizos.

264 Despenalización do cannabis

Despenalizaremos o cultivo e a tenencia do cannabis a nivel persoal e colectivo, e regularemos a actividade dos clubs sociais de cannabis. Para iso, propoñemos convocar unha mesa de traballo sectorial encargada de presentar unha proposta que garanta as liberdades e dereitos fundamentais dos consumidores e que contemple a regulación da produción, distribución e consumo de cannabis.

ADMINISTRACIÓN PÚBLICA

265 Software libre para unha Administración aberta, segura e accesible

Implantaremos un Plan Estratéxico de Migración cara á ferramentas de software libre e dados abertos, co obxectivo de substituír ferramentas propietarias, sempre que sexa posible, e lograr un control real da tecnoloxía utilizada na Administración para o manexo dos datos. Para iso:

- Implantaremos ferramentas de software libre nas administracións públicas, acompañadas dun programa de capacitación dos empregados públicos no manexo de las novas ferramentas.
- Xeneralizaremos o uso de formatos abertos na xestión pública.
- Fomentaremos o tecido social e produtivo do sector, rico en innovación e creación do emprego.
- Apostaremos pola seguridade informática e a privacidade como un dereito integral do século XXI, e ofreceremos cobertura legal a aqueles que denuncien a súa infracción.

266 Simplificación dos procedementos administrativos

Poñeremos en marcha un Plan Estratéxico de Mellora da Administración e do Servizo Público para simplificar os trámites administrativos, minimizar as cargas burocráticas e homoxeneizar os procesos, a través das seguintes accións e medios:

- Simplificar e reducir as cargas administrativas e implantar a homoxeneidade dos procedementos.
- Consolidar unha auténtica administración dixital que permita á cidadanía realizar calquera trámite dunha

maneira máis rápida e áxil, a calquera hora e desde calquera lugar, grazas a unha ventá virtual única. Con iso evitárase o ter que achegar documentación que xa está dixitalizada.

- Incorporar plenamente as novas tecnoloxías nos trámites administrativos.
- Avanzar cara á superación da brecha dixital na sociedade.
- Garantir puntos de asesoramento permanente, tanto online como presenciais, que a súa vez faciliten a tramitación do certificado dixital a solicitude dos interesados.

267 Xestión directa na Administración Pública e optimización do desempeño dos profesionais

Garantiremos o principio de xestión directa dos servizos públicos e que o exercicio de competencias e potestades públicas resida na propia Administración do Estado.

Recuperaremos as competencias que se privatizaron ou externalizaron, e orientaremos as nosas decisións sempre en función dos principios do ben común e do interese xeral.

Con obxecto de potenciar o mellor de cada profesional na xestión dos servizos públicos, apostaremos por adaptar o perfil de cada profesional ao labor que desempeña, para optimizar así o valor da súa función, o que permitirá así mesmo a promoción dende o seu propio posto de traballo.

A motivación é o motor profesional da xestión directa e a recuperamos a partir de tres elementos clave:

- Traballo en equipo, con liderados lexitimados profesionalmente.
- Formación adecuada e de calidade.

- Flexibilización dos requisitos para gozar de excedencias vinculadas á formación e a prácticas profesionais no estranxeiro.

268 Auditorías regulares dos organismos públicos

Poñeremos en marcha a realización de auditorías regulares de todos os organismos e entes públicos cos seguintes obxectivos:

- Revisar os seus estatutos, para eliminar baleiros de contido prestacional público ou duplicados.
- Asegurar que o sector público sexa independente do aparato e dos intereses dos partidos políticos.
- Recuperar aquelas competencias e potestades públicas privatizadas ou externalizadas.
- Revisar as encomendas dos entes instrumentais para reverter los servizos subcontratados, a través dunha dotación adecuada de postos e recursos para a estrutura do sector público.

SEGURIDADE

269 Homologación das xornadas de traballo das Forzas Armadas ás do resto da Administración Pública

Propomos unha regulación regulamentaria do horario e das xornadas laborais dos membros das Forzas Armadas para que sexan similares ás da Administración Xeral do Estado, tendo en conta as necesidades específicas derivadas das misións, manobras, gardas e servizos, que serán retribuídos de maneira xusta.

270 **Redefinición da carreira militar de todos os militares profesionais**

Reformaremos de maneira integral a Lei 39/2007, do 19 de novembro, da carreira militar, e incluiremos nela ao persoal de tropa e mariñeiría e a oficiais temporais; e suprimiremos tamén os actuais compromisos temporais. Estableceremos, con carácter prioritario, un sistema de promoción con criterios exclusivamente obxectivos e baseados nos principios de igualdade, mérito e capacidade. Así, valorarase coma mérito a experiencia profesional, suprimiránse os actuais criterios subxectivos de valoración (como os informes persoais de cualificación) e eliminaranse os actuais límites de idade.

Tras a experiencia obtida das primeiras promocións co novo sistema de ensinanza militar, realizaremos un estudo para terminar de adaptalo ao sistema xeral de ensinanza.

Levaremos a cabo un plan integral de acción social baseado na igualdade, que preste especial atención ás familias e suprima privilexios.

271 **Militares: cidadáns e traballadores**

Reformaremos a Lei Orgánica 9/2011, do 27 de xullo, de dereitos e deberes dos membros das Forzas Armadas, para propiciar unha nova regulación dos dereitos fundamentais de reunión, manifestación, asociación, liberdade de expresión, sindicación e afiliación a partidos políticos.

Igualmente, suprimiremos a privación de liberdade sen tutela xudicial efectiva, e renovaremos os órganos de participación con criterios democráticos e vinculantes para os procesos normativos nos ámbitos profesionais, sociais económicos.

272 **Transparencia e control democrático para Defensa**

Evitaremos as «portas xiratorias» ao regular as relacións entre o Ministerio de Defensa e a industria de defensa para facelas plenamente transparentes; e se auditaran, revisarán e renegociarán as adquisicións cos contratistas para facer viable o orzamento do Ministerio de Defensa. Así mesmo, e en consonancia co anterior, constituirase un grupo de expertos (xunto ao que poderá participar a sociedade civil) co fin de presentar propostas para estudar un deseño das Forzas Armadas máis acorde ás necesidades de España.

273 **Persoal civil a cargo das tarefas administrativas nas Forzas Armadas**

Reorganizaremos o persoal para que sexa persoal civil administrativo quen desempeñe servizos burocráticos nas Forzas Armadas. Poñeremos fin aos servizos que non son propios do corpo: carpinteiros, albaneis, xardiñeiros, mecánicos, etcétera.

274 **Liberdade de sindicación para os membros da Garda Civil**

Recoñeceremos a liberdade de sindicación dentro da Garda Civil e defenderemos que non se aplique o Código Penal Militar aos membros deste corpo, para garantir así os seus dereitos fundamentais e as súas liberdades públicas.

275 **Mellora da coordinación entre a Garda Civil e a Policía Nacional**

Propomos a unificación das bases de datos da Garda Civil e da Policía Nacional, o cal suporía un gran avance en materia de coordinación.

276 Novo sistema de ascenso nas Forzas de Seguridade do Estado

Modificaremos os actuais procesos de ascenso nas Forzas de Seguridade do Estado para que se baseen exclusivamente en probas obxectivas e mensurables.

MODELO TERRITORIAL E DEREITO A DECIDIR

277 Dereito a decidir

Abriremos un amplo debate cidadán sobre o recoñecemento e as formas de exercicio do dereito a decidir no marco de debate acerca do cambio constitucional. Recoñeceremos constitucionalmente a natureza plurinacional de España, como tamén aseguraremos o dereito dos gobernos autonómicos a celebrar consultas á cidadanía sobre o encaixe territorial do país.

É dicir, promoveremos a convocatoria dun referendo con garantía en Cataluña para que os seus cidadáns e cidadás poidan decidir o tipo de relación territorial que desexen establecer co resto de España.

Recuperaremos o respecto como fundamento básico das relacións entre os gobernos e os parlamentos de todos os niveis territoriais do Estado.

Iniciaremos un proceso de cambio constitucional orientando a resolver, entre outros, os problemas de estrutura territorial do Estado e avaliaremos e debateremos sobre as experiencias do Reino Unido e Canadá.

278 Reforma do Senado

Transformaremos o Senado nunha cámara de representación de dereitos e intereses territoriais e eliminaremos unha grande parte das retribucións dos senadores:

- Conformaremos o Senado con representantes dos gobernos rexionais, intercambiabiles e con voto en bloque e reduciremos o número de representantes.
- As funcións do Senado serán:
  - Lexislativa: participación na aprobación de leis que afecten aos intereses territoriais.
  - Participación nos Orzamentos Xerais do Estado para fixar as partidas que se atribúen aos distintos territorios de acordo co sistema de financiamento.
  - Nomeamento dos membros de órganos do Estado e institucións centrais, coma os maxistrados do Tribunal Constitucional.
  - Como peza clave nas relacións verticais e horizontais da distribución territorial do poder, desempeñará un papel importante na relación ca Conferencia de Presidentes.

279 Revisión do modelo de financiamento

Promoveremos un modelo de financiamento baixo os principios de equidade, xustiza territorial e solidariedade interterritorial. Neste senso, aplicaremos un modelo de financiamento que garanta a suficiencia no ámbito da competencia autonómica a través da recadación dos tributos cedidos ás comunidades autónomas e da participación nos tributos do Estado, de modo que o financiamento non poderá ser un obstáculo para o desenvolvemento do marco competencial propio.

DEMOCRACIA
CIDADÁ

MEDIO AMBIENTE

280 Paralización da Lei Montoro

Derrogaremos de forma inmediata a Lei Montoro (Lei 27/2013, de sustentabilidade e racionalización da Administración Local), porque pon en perigo as entidades menores e os servizos e bens comunais.

Promoveremos un novo marco legal que harmonice os tres niveis de goberno (municipal, autonómico e estatal) e amplíe e actualice as súas competencias e presupostos. Fomentaremos un debate urxente que reforce o poder local como o Goberno de proximidade por e para a cidadanía.

281 Plan de Uso Social da Terra

Instauraremos unha Axencia Pública e Autónoma de Goberno Responsable e Sostible da Terra, que regule os terreos rústicos e favoreza un acceso democrático e xusto á terra.

Desenvolveremos un Plan Especial de Uso Social da Terra, en resposta ó inventario de propiedades elaborado polo Ministerio de Facenda e ó plan de alleamento destes bens levado a cabo polo Goberno.

Fomentaremos a coordinación entre a Axencia de Goberno Responsable da Terra e os Bancos de Terras xa existentes para facilitalo acceso prioritario á terra dos xoves e das mulleres de desexen incorporarse ao sector agrogandeiro e forestal, con garantías na xestión e uso das fincas para os seus propietarios e propietarias.

Nova Lei de Augas

Considerámola auga coma un ben común, polo que é preciso que a toma de decisións sobre a súa xestión e distribución sexa participativa.

Elaboraremos unha nova Lei de Augas, en sintonía coa Directiva Marco da Auga, que garanta como un dereito o acceso á auga de calidade e asemade, conserve os caudais ecolóxicos e en bo estado dos ríos, aquíferos e outras masas de auga.

Democratizaremos os organismos de conca ao incorporar ós sectores ata agora excluídos dos órganos de xestión e decisión de ditos organismos, como son os colectivos de defensa do uso sostible da auga e da conservación dos ríos.

Revisarémolos Plans Hidrolóxicos para garantir a súa plena coherencia coa Directiva Marco da Auga e que resulten máis eficaces á hora de acadar e manter o bo estado ecolóxico.

Fomentarémola prevención de inundacións e garantiremos unha correcta xestión dos territorios fluviais e as súas zonas inundables, de acordo coa directiva europea de xestión do risco de inundacións.

282 «Quen contamina paga»

Derrogaremos de forma inmediata a Lei 11/2014 e o Real Decreto 183/2015 que modifica a Lei 26/2007 de Responsabilidade Medioambiental, cuxos piares reitores son a precaución, a prevención e o principio de «quen contamina paga».

Simplificarémola tramitación administrativa a través dunha licenza ambiental única que englobe tódolos impactos ambientais e, deste xeito, facilite aos operadores a comunicación cun único ente administrativo.

Levaremos a cabo unha recolocación das estacións de control e medición da contaminación industrial a aqueles lugares que garantan a meirande protección da poboación, dentro dos parámetros de control obrigatorios.

Fomentarémolo desenvolvemento de I+D+i nas tecnoloxías de prevención da contaminación e para a descontaminación, en especial do chan, e para a recuperación ambiental en caso de desastre ecolóxico.

Impulsaremos a adaptación aos novos coñecementos, especialmente aqueles que versan sobre os efectos dos contaminantes sobre a saúde das persoas.

Implantaremos un Plan de Formación de Técnicos en Riscos Ambientais para dar soporte á actividade industrial e á administración central como principal ente de control.

Darémolles prioridade á aplicación do principio «quen contamina paga» ó promover unha responsabilidade ambiental real entre os principais extractores dos recursos naturais, a través dunha garantía financeira de reparación do medio natural, en función dos posibles danos ocasionados.

283 Protección do medio mariño e o seu entorno

Invalide as modificacións da Lei de Costas e impulsaremos un novo modelo de protección do litoral que teña en conta criterios xeomorfolóxicos e paisaxísticos.

Desenvolveremos unha Planificación Estratéxica Mariña para o conxunto do Estado, que sente as bases para as distintas actividades humanas no medio mariño nas que se primará o desenvolvemento de enerxías renovables e a protección dos nosos ecosistemas.

Continuaremos coa inversión para o desenvolvemento efectivo da Directiva Europea de Estratexias Mariñas.

Engadiremos no Programa Nacional de Investigación Científica un subprograma encamiñado a desenvolver investigacións do medio mariño, co obxectivo de promo-

ver o desenvolvemento de enerxías renovables mariñas e a protección do medio ambiente.

Fomentaremos a divulgación das áreas mariñas protexidas españolas e do seu valor natural, e incluiremos ditas áreas nas estratexias estatais e autonómicas de promoción turística e educación ambiental.

Incrementaremos o impacto positivo de ditas áreas nas poboacións costeiras máis próximas. Neste senso, desenvolveremos un etiquetado específico para o peixe e o marisco obtido mediante artes non destrutivas permitidas no interior da reserva. Traballaremos cos diferentes axentes implicados para reducilos vertidos de lixo no mar.

284 Cidades sostibles

Levaremos a cabo unha política activa que transforme os ecosistemas urbanos en lugares máis sostibles e habitables para a cidadanía.

Abandonaremos o modelo produtivo especulativo baseado na construción desmesurada de vivendas e apostaremos por un modelo sostible orientado á rehabilitación e a eficiencia enerxética dos edificios existentes. Unha medida que, por outra banda, xerará emprego e de maior calidade.

Promoveremos o uso dos instrumentos que a lexislación urbanística pon en mans das administracións públicas para satisfacer a demanda de vivenda accesible, equipamentos e espazos libres, e previremos a especulación para incrementar o patrimonio público ou o chan.

A cidade é un dereito de todos e todas. Por iso, promoveremos a accesibilidade universal e a eliminación de barreiras arquitectónicas e urbanísticas. Asemade, adop-

taremos unha perspectiva de xénero e das necesidades da poboación infantil e das persoas maiores no deseño urbano.

Aproveitaremos as oportunidades que nos brindan as novas tecnoloxías para xestionar de forma eficiente os ecosistemas urbanos e apostaremos polo desenvolvemento de cidades e de comunidades intelixentes.

Garantiremos a transparencia dos procedementos de elaboración de enfoques e convenios urbanísticos, coa fin de fomentar o acceso á cidadanía a toda a información, incluídos os informes técnicos e xurídicos.

Evitaremos a urbanización das áreas con valor medioambiental, especialmente o litoral, e das zonas de risco naturais, como as inundables.

285 Fomento da economía circular: Obxectivo Residuo CERO

Cumpriremos a Directiva Marco de Residuos e revisaremos a transposición de dita directiva ao ordenamento español, comezando polos principios de precaución e prevención. Desenvolveremos a responsabilidade ampliada do produtor, de forma que a partir de estudos rigorosos e independentes, este asume os custos reais da xestión de residuos a todos os niveis e o desenvolvemento de medidas para o cumprimento dos obxectivos marcados na Directiva Marco de Residuos.

Desenvolveremos unha economía circular que garanta unha redución do uso dos recursos naturais na nosa economía. Poremos en marcha políticas efectivas de xestión de residuos que tenda a eliminalos, como a loita contra a obsolescencia, a redución da xeración de residuos mediante o ecodeseño, a separación selectiva de materia orgánica para a compostaxe, etcétera.

Redefinirémola función dos Puntos Limpos e dos Puntos Limpos Móviles para melloral a cantidade e, sobre todo, a calidade dos produtos recollidos, e poremos en marcha sinxelas operacións de preparación para a reciclaxe, co obxectivo de duplicar o reciclado en dez anos.

Fomentarémolo mercado de segunda man e a separación de equipos como mobles e aparellos eléctricos e electrónicos.

286 Rescate ecolóxico: salvar a nosa biodiversidade

Deseñaremos a implantación dun Plan de Rescate Ecolóxico de España, a vinte anos, co obxectivo de recuperar o conxunto de zonas degradadas e conseguir a restauración ambiental. Isto levará consigo a creación de emprego sostible.

Incluiremos un Plan de Conservación da Biodiversidade do noso país. Para iso, dotaremos economicamente ao Fondo para a conservación da Biodiversidade, inventariarémolos sistemas naturais e potenciaremos sistemas de información coma os bancos da natureza. Por outra banda, incorporarémolos ecosistemas non representados na Rede de Parques Nacionais que tamén precisan de protección ambiental.

Deseñaremos sistemas que fagan compatible a supervivencia dos grandes carnívoros (osos, lince e lobos) nos seus ecosistemas naturais e as actividades económicas do ser humano (transporte, ecoturismo, gandería).

Fomentarémola prevención da entrada de especies exóticas invasoras para frear a súa expansión.

Crearemos corredores ecolóxicos e infraestruturas verdes para restablecer o ciclo de humidade e mitigalos efectos do cambio climático.

287 Loita contra o cambio climático

Promulgaremos unha nova Lei de Cambio Climático que terá, entre outros, os seguintes contidos mínimos:

- Potenciar as actuacións autonómicas en materia de política forestal encamiñadas á repoboación con especies autóctonas e o desenvolvemento do efecto sumidoiro.
- Facer unha nova proposta en materia de xestión de emisións de CO₂ para poñer un prezo fixo á tonelada de carbono emitido, acordo coas previsións da Unión Europea.
- Implantar un Plan de Transmisión Enerxética, para que no 2050 o 100% do consumo proceda das enerxías renovables.
- Impulsala denominada «fiscalidade verde» e penalizar a produción de desfeitos ao longo da cadea de valor.
- Levar a cabo un plan de adaptación ao cambio climático de cidades, administracións públicas e sectores estratéxicos.
- Fomentalas actuacións para o aumento da resiliencia das cidades e dos ecosistemas (por exemplo, o abastecemento de auga para as cidades ou a xestión adecuada dos residuos).

288 Estratexia Integral de Participación e Educación Ambiental

Crearemos e implantaremos unha Estratexia Integral de Participación e Educación Ambiental, co fin de facer partícipe á cidadanía dos aspectos ambientais que afectan ao noso benestar. Para que isto sexa posible, impulsaremos distintas formas de participación e colaboración

ciudadán, grazas ás cales será fomentada unha cultura participativa que fortalecerá a identidade colectiva da cidadanía e fará que esta se involucre de maneira activa na construción cooperativa dun modelo de desenvolvemento humano e social ambientalmente responsable. Dita estratexia contempla:

- Garantir a aplicación dos principios de información, transparencia e participación nas actividades do Goberno.
- Fomentala educación ambiental en tódalas etapas educativas e en tódolos ciclos vitais, coa fin de sensibilizar e involucrar activamente á poboación na problemática ambiental.

289 Vicepresidencia de Sostibilidade

Crearemos unha Vicepresidencia de Sostibilidade que vincule as políticas do Goberno relacionadas coa sostibilidade coas políticas de economía e emprego. Desta forma, promoveremos un modelo de desenvolvemento que teña en conta os lindes do noso planeta e asegurémonos de que sempre se apliquen os criterios de sostibilidade nas diferentes políticas de desenvolvemento económico e social do noso país.

290 A auga: un dereito humano

Aplicaremos diferentes medidas para a detección e erradicación da pobreza hídrica e recoñeceremos a auga como un dereito humano. Ao ser a auga un dereito, garantiremos unha dotación mínima para cada cidadán, de modo que se cubran as súas necesidades básicas.

Revisarémolos proxectos de construción de grandes infraestruturas hidráulicas (presas e transvases) e desenvolveremos uns sistemas alternativos de abastecemento para os momentos de escaseza. Nas concas beneficiarias destes transvases, a xestión da demanda agraria, urbana e industrial, e a optimización dos recursos non convencionais (reutilización de augas residuais e desalazón mariño) constitúen pezas claves nesa transición deica horizontes máis sostibles.

Poremos en marcha un ambicioso programa de inversións públicas coa fin de dotar a tódalas poboacións de sistemas de tratamento de augas residuais, e deste modo cumpriremos as obrigas da Directiva 91/271 de Augas Residuais e evitaremos as sancións da Unión Europea derivadas da neglixencia de funcións dos gobernos anteriores.

291 Un medio ambiente seguro como dereito fundamental

Contemplantémolo dereito a un medio ambiente adecuado (actualmente incluído entre os principios da política socioeconómica da Constitución española, concretamente no seu artigo 45) como un dos dereitos fundamentais dos españois (actual capítulo segundo do título primeiro). Asemade, proporemos incorporalo dereito humano á auga como un dereito subxectivo e o dereito de acceso aos recursos enerxéticos como parte dos dereitos de habitabilidade básicos.

LIBERDADE RELIXIOSA E DE CONCIENCIA

292 Anulación do Concordato

Anularémolo Concordato de 1953 e os cinco acordos concordatorios que firmou o Estado español coa Santa Sede en 1976 e 1979, así como os asinados con outras confesións relixiosas. E promoveremos ou levaremos a cabo outras medidas como:

- Aposta pola educación laica, pública e de calidade. Supresión da materia de relixión do currículo, horario escolar e centro educativo.
- Eliminación das capelanías e dos servizos relixiosos nas institucións públicas (hospitais, universidades, prisións, embaixadas, etcétera).
- Inventario e recuperación dos bens inmatriculados pola Igrexa Católica Apostólica Romana (ICAR) ao amparo do xa extinto artigo 206 da Lei Hipotecaria e do 304 do seu regulamento, polo que se outorgaba aos bispos a categoría de notarios públicos.
- Derrogación dos artigos do Código Penal que tipifican como delito a suposta ofensa ós sentimentos relixiosos.
- Supresión dos privilexios fiscais, como o non pagamento do Imposto sobre Bens Inmóveis (IBI) ou a financiamento estatal (xa sexa a través do recadro do IRPF ou das exencións fiscais) para a igrexa católica e outras confesións relixiosas.
- Supresión das celebracións e da simboloxía relixiosa nos actos oficiais, de honras ou homenaxes a imaxes ou advocacións, así como da presenza pública de autoridades en actos confesionais.

293 Nova Lei de Liberdade de Conciencia

Cambiarémola actual Lei de Liberdade Relixiosa, do 5 de xullo de 1980, por unha Lei de Liberdade de Conciencia, que garanta a laicidade do Estado e a súa neutralidade fronte a tódalas confesións relixiosas.

MUNDO RURAL

294 Un mundo rural vivo e sostible

Garantiremos a aplicación da actual Lei de Desenvolvemento Sostible do Medio Rural, do 13 de decembro de 2007, e o Real Decreto 752/2010, para inverter a tendencia ao despoboamento e abandono do medio rural e impulsar o concerto entre as administracións.

Desenvolverémolo Plan Participativo Integral por Comarcas (ata hoxe paralizado polo Goberno) baixo os parámetros de sustentabilidade social e ambiental.

Xeraremos un novo marco institucional que democratice a administración local, recoñeza a súa autonomía e mellore as súas competencias, coa fin de volver equilibrar a precaria lealdade institucional entre os tres niveis de goberno existentes.

295 Coidalos nosos montes

Levaremos a cabo unha adecuación da normativa vixente nun novo marco para impulsar novas actividades produtivas sostibles que contribúan á creación de emprego no mundo rural.

Modificarémola Lei de Montes para recuperar un réxime protector que prohiba recalificar e construír en terreos queimados, e para concibilos recursos forestais como elementos esenciais do patrimonio natural do noso país

e da loita contra o cambio climático. Aplicarémola participación da cidadanía e dos axentes forestais na elaboración de Plans de Ordenación dos Recursos Forestais. Promoveremos o desenvolvemento local dende a xestión pública dos recursos forestais e eliminaremos a subcontratación dos traballos forestais para fomentar a labor das empresas locais.

MOVILIDADE

296 Garantía de acceso ao transporte público

Asegurarémolo acceso ao transporte público e garantiremos o dereito á mobilidade de tódalas persoas mediante unha tarifa especial ou gratuíta para a poboación que se atope en risco de exclusión social, así como para os parados e paradas de longa duración.

297 Vertebralo territorio e impulsar a economía dende o ferrocarril

Melloraremos o aceso do ferrocarril para a cidadanía, por ser o máis seguro e sostible de tódolos modos de transportes colectivos. Así, fomentarémolo seu uso como transporte de pasaxeiros e pasaxeiras na media e longa distancia, e mellorarémolos itinerarios, a accesibilidade, as frecuencias e o material móbil.

Impulsarémolo transporte de mercancías por ferrocarril como alternativa ao transporte por carreteira en distancias superiores aos catrocentos quilómetros. Desta maneira, conseguiremos reduci-lo impacto ambiental.

Transformaremos a rede viaria de AVE, tralos pertinentes análises e estudos de técnicos, e converteremos algúns dos seus tramos en liñas de menor velocidade que teñan unha

maior frecuencia de paso e un maior número de paradas intermedias entre os recorridos. Igualmente, garantiremos un despregue que non sexa exclusivamente radial, coa fin de acadar un maior acceso cidadán ao ferrocarril e vertebrar dunha maneira máis xusta e equilibrada a mobilidade dentro do noso territorio.

298 Obxectivo CERO en accidentes de tráfico

Minimizarémolos riscos de accidente na rede viaria adecuando a sinalización e información, as condicións e o estado das vías. En todo caso, analizaremos no seu conxunto os tres factores que inflúen nos accidentes: o perigo da vía, as características do automóbil e o condutor ou condutora, a fin de deseñar actuacións que reduzan os riscos de accidente.

Asemade, eliminaremos de forma progresiva os chamados «puntos negros» ou «tramos negros», para o cal nun primeiro momento os sinalizaremos e, nun futuro, procederemos á súa eliminación gradual.

COSTAS E SOLO

299 Nova Lei de Usos do Solo

Revisarémola actual Lei do Solo para crear un novo marco legal que garanta unha visión integral do territorio, protexa os bens comúns e públicos, articule a vinculación sectorial e defina as unidades espaciais de planificación dos diferentes niveis administrativos. Consideraremos as cualificacións dos solos urbanizables e non urbanizables, integrarémolos custos ambientais nos custos de urbanización, darémoslles prioridade ás accións estra-

téxicas e programarémola adaptación dos plans sectoriais e municipais ás determinacións da nova lei.

300 Nova Lei de Protección da Paisaxe

Crearemos unha lei de protección da paisaxe que promova valorar e empregar a paisaxe a partires do principio de precaución e non permita as actuacións ou intervencións que teñan un impacto irreversible sobre el.

Unificarémolas políticas de paisaxe e incorporaremos unha planificación e protección deste na ordenación do territorio. Neste senso, fomentarémola planificación participativa segundo o estipulado polo Convenio Europeo da Paisaxe, para que sexa a propia poboación quen defina os obxectivos de calidade da paisaxe que habita.

301 Plan para a protección efectiva do litoral

- Aumentarémola declaración de áreas protexidas no litoral.
- Realizaremos un inventario dos concellos que leven a cabo mellores prácticas sobre o litoral, coa fin de darlles publicidade e recoñecer o seu valor e aposta pola sostibilidade. Deste xeito, servirán de exemplo para os demais.
- Desenvolveremos un Plan de Restauración Ecolóxica do Litoral, Áreas Húmidas, Marismas, Praias e Áreas Degradadas.
- Construiremos novas depuradoras e mellorarémolas existentes co propósito de reducir os vertidos sobre o litoral e melloralas súa calidade. Tamén realizaremos inventarios dos vertidos, intensificaremos a vixilancia sobre os vertidos dos buques e levaremos a cabo mellores protocolos para reducila probabilidade de

que estes se produzan, especialmente nas áreas do litoral español onde o tráfico mariño é máis elevado.

BENESTAR ANIMAL

302 Lei de Benestar Animal

Elaboraremos unha Lei de Benestar Animal que integre as seguintes actuacións:

- Reducilo IVE ós servizos veterinarios, que pasarán de ser considerados servizos de luxo a considerarse servizos de primeira necesidade. Tendo en conta, ademais, que é un aspecto que afecta á saúde pública.
- Crealo Galardón Cidades Amigas dos Animais, mediante un sistema similar ó de bandeiras azuis das praias, que premiará oficialmente a aqueles concellos que activen as medidas e os servizos requiridos para garantir o benestar animal.
- Revisar e regularos zoolóxicos e os acuarios tendo en conta o benestar animal e non concibilos exclusivamente como negocio de ocio.
- Estudar tódolos espectáculos nos que se produza confinamento ou maltrato de animais.
- Subvención cero para os espectáculos con animais que non aseguren o benestar destes. Asemade, modificaremos a Lei 18/2013, do 12 de novembro, para a regularización da tauromaquia como patrimonio cultural.

DEMOCRACIA INTERNACIONAL

MIGRACIÓNS E ASILO

303 Cobertura sanitaria universal

Suprimiremos os grupos de exclusión sanitaria e retomaremos a cobertura sanitaria universal para a aplicar de xeito inmediato ós retornados e para incorporar ós emigrantes ós sistemas de saúde do país receptor, mediante as seguintes medidas:

- Expedición da Tarxeta Sanitaria Europea (TSE) para emigrantes en territorio da Unión Europea, Islandia, Liechtenstein, Noruega e Suíza, sen restricións vinculadas á situación laboral do demandante.
- Supresión da retirada da TSE a parados de longa duración que tivesen que abandonar o país e residir noutro durante máis de noventa días.
- Renovación da TSE a estudantes que prorroguen os seus estudos no estranxeiro.
- Fomento dos convenios bilaterais fóra do territorio da Unión Europea, para garantir a cobertura sanitaria dos emigrantes ata que logren se incorporaren ó sistema de saúde do país de acollida.
- Garantía de atención sanitaria inmediata ós emigrantes españois retornados.

304 Oficina da Emigración

Crearemos unha Oficina da Emigración que terá como obxectivos:

- Centralizar os organismos e recursos existentes nunha única entidade, de xeito que haxa unha coordinación dos diferentes programas de vinculación, retorno e axuda ás persoas emigradas ou que desexan emigrar.

- Establecer unha liña de traballo na que estean implicados os diferentes axentes en España e no estranxeiro.

Ademais, a Oficina da Emigración terá a súa sede en tódalas provincias españolas. Estas oficinas ofrecerán apoio, orientación e información sobre o país de chegada para que os emigrantes poidan facer valer os seus dereitos laborais e sociais e favorecer unha mellor integración.

305 Normativa para o ensino da lingua e a cultura españolas no estranxeiro

Elaboraremos unha normativa para o ensino da lingua e culturas españolas no estranxeiro que consolide lazos sociais e culturais dos descendentes emigrados españois. A normativa se poría en marcha perante o seguinte plan de acción:

- Realización dun estudo da emigración infantil co fin de coñecer a súa realidade social e demográfica.
- Desenvolvemento dun estudo por continentes acerca das Seccións Internacionais, as Aulas de Lingua e Cultura Españolas ou os centros de titularidade española ou mixta xa existentes que permita o mantemento, o reforzo e a apertura de novas aulas alí onde haxa ó menos doce solicitudes.
- Garantía dun ensino presencial de ó menos tres horas semanais que englobe un ensino integral de lingua e cultura españolas.
- Desenvolvemento de sistemas de atención a distancia alí onde non se poida abrir unha aula por motivos demográficos, xeográficos ou políticos que impidan a correcta atención do alumnado ou onde non

se poidan garantir condicións laborais dignas para o profesorado.

306 Desenvolvemento de medidas de garantía de pensións dignas para os españois emigrantes e retornados

Elaboraremos un plan co obxectivo de adaptar as pensións par os emigrados, que permita a recepción de prestacións dos emigrantes e no que prestaremos particular atención ós problemas de recoñecemento dos anos de contribución, ó tempo que evitaremos a dobre tributación.

307 Establecemento de mecanismos e organismos que posibiliten o retorno dos emigrantes españois.

Poremos en marcha unha serie de mecanismos e organismos que posibiliten o retorno dos emigrantes españois a partires dun estudo sobre a realidade da emigración española que nos permita coñecer as súas causas e características sociolóxicas. Deste modo poderemos levar a cabo políticas de retorno que se adecúen a este fenómeno plural.

Para elo, cumprirá a implicación das administracións locais e da Oficina da Emigración como medios, como medios de intercambio de información e asistencia para facilitar o proceso de retorno. Ademais, se deberá recoñecer no acceso á contratación pública a experiencia laboral no estranxeiro, así como dos estudos e títulos de idiomas emitidos por institucións oficiais estranxeiras. Mesmamente, melloraremos o sistema de contribucións para o recoñecemento dos anos cotizados en países da Unión Europea, e equipararemos os dereitos das persoas emigradas ós do resto dos españois en todo o relativo a

servizos sociais (por exemplo, unha vivenda de protección oficial).

308 Dereito a voto e participación política da poboación estranxeira residente no noso país

- O acceso ó censo electoral se realizará a través do padrón municipal, sen requisitos adicionais.
- Regularemos o dereito de sufraxio mediante unha reforma da «Ley Orgánica del Régimen Electoral General», e non por medio de tratados internacionais bilaterais. Recoñeceremos o sufraxio pasivo a tódolos residentes estranxeiros estables; non só ós cidadáns da Unión Europea.
- Reduciremos de xeito substancial os prazos de residencia esixidos para acceder a estes dereitos.
- Suprimiremos a prohibición de crear partidos políticos por parte de estranxeiros, como se recolle na «Ley Orgánica 6/2002, de 27 de junio», de partidos políticos.
- Estudaremos a viabilidade de incorporar no marco constitucional vixente a participación da poboación estranxeira nas eleccións autonómicas e nos referendos.

309 Eliminación do test de nacionalidade e reducións nos prazos para obter a nacionalidade

- Eliminaremos o test de nacionalidade española, requisito na actualidade para poder obter a nacionalidade española.
- Acurtaremos os prazos requiridos para adquirir a nacionalidade por residencia: cinco anos de prazo xeral,

tres anos para refuxiados, e un ano para poboación orixinaria de países cos que España mantén historicamente unha boa relación.

- Suprimiremos as trabas burocráticas e requisitos discrecionales no procedemento. Eliminaremos a esixencia xeral de renuncia á nacionalidade de orixe para adquirir a española sen necesidade de tratados de dobre nacionalidade, ao menos en determinados casos (como, por exemplo, o da poboación refuxiada).
- Outorgaremos maior relevancia ao criterio do ius soli (dereito de lugar) na atribución da nacionalidade de orixe.

310 Creación da Secretaría de Estado de Políticas Migratorias

Crearemos unha Secretaría de Estado de Políticas Migratorias para implantar un novo modelo de enfoque migratorio baseado na coordinación de traballo entre ministerios relacionados con migracións e diversidade, ademais de para concretar as competencias relativas a migracións, actualmente dispersas no Ministerio de Emprego e Seguridade Social, o de Interior e o de Asuntos Exteriores e de Cooperación.

A actual Secretaría xeral de Inmigración e Emigración recuperará a súa condición de Secretaría de Estado e pasará a denominarse Secretaría de Estado de Políticas Migratorias. Levantará a cabo tarefas de valoración, baremación e seguimento de proxectos subvencionados, e apostará polo traballo público en vez do externalizado.

311 **Vías legais e seguras de entrada en España e flexibilización dos procesos de reagrupación familiar**

Articularemos vías legais e seguras de entrada en España, e apostaremos especialmente pola flexibilización dos procesos de reagrupación familiar.

Implantaremos unha nova política de visados con distinta tipoloxía, como por exemplo, o de busca de emprego, que permita a estancia temporal en España e o retorno ao país de orixe se non conseguiu atopar un traballo, sen prohibición de nova entrada, que permita a estancia temporal en España, sen prohibición de nova entrada.

A renovación das autorizacións de residencia non se vinculará exclusivamente á posesión dun contrato en vigor ou a unha oferta de emprego, e flexibilizaranse así mesmo os procesos de arraigo.

312 **«Lei 14» para a igualdade de trato e para o fomento da convivencia**

Aprobaremos unha lei integral para a igualdade de trato e non discriminación e para o fomento da convivencia, a «Lei 14», que asegure a Independencia do Observatorio Español do Racismo e da Xenofobia e fágao máis accesible. Ademais, de funcións de diagnóstico e recompilación de datos, este observatorio elaborará propostas, funcións preventivas e de asistencia integral e protección ás vítimas de calquera forma de discriminación.

Elaboraremos e poremos que en marcha un plan estatal integral de convivencia no que se outorgue a máxima prioridade a medidas comunitarias, educativas e sociais que preveñan o racismo, a xenofobia e calquera forma de discriminación. Así mesmo incluírá medidas no ámbito do emprego e no da formación de funcionarios e em-

pregados públicos, (especialmente dos Corpos e Forzas de Seguridade do Estado), así como tamén de difusión e apoio en medios de comunicación. Con este plan promoveremos a recuperación da memoria, a reparación das vítimas das fronteiras e o avance no proceso de descolonización simbólica.

313 **Pecharemos os Centros de Internamento de Estranxeiros**

- Pecharemos os CIE, pois constitúen unha anomalía do sistema democrático.
- Desenvolveremos mecanismos de control adecuados para evitar que se produzan situacións de discriminación por motivos étnicos ou de orixe perante os diferentes operadores xurídicos.
- Erradicaremos os controis de identidade policiais nos que se teñan en conta o perfil étnico e os voos colectivos de deportación.

314 **Garantía de dereito de asilo: vías legais de acceso, sistema común de asilo e programas dignos de reasentamento**

Promoveremos a adopción dun sistema común de asilo real e eficaz no ámbito europeo que poña fin á falla de homoxeneidade na protección internacional dos refuxiados nos distintos países membros, así como a creación dunha Axencia Europea de Salvamento.

Articularemos canles de entrada seguros e legais ó recuperar a posibilidade de solicitar asilo diplomático en embaixadas e consulados españois de terceiros países e coa concesión de visados humanitarios, a eliminación do visado de tránsito para quen fuxa de países en conflito e a axilización dos procesos de reunificación familiar. Ade-

mais, crearemos programas de reasentamento dignos que aseguren unha solución duradeira e un compromiso de España en función da súa poboación e dos seus recursos.

Aprobaremos, de maneira urxente, o regulamento da Lei de Asilo, e revisaremos o sistema de exame e admisión a trámite das solicitudes de asilo, especialmente, naquelas presentadas por motivos de orientación sexual ou identidade de xénero, trata ou calquera outro motivo relacionado co xénero (violencia, matrimonios forzados, mutilación xenital, etcétera).

315 Restablecemento da legalidade dos pasos fronteirizos: respecto ós dereitos humanos na fronteira sur

Poremos fin de forma inmediata ás devolucións ilegais de persoas na zonas fronteirizas, que contraveñan a legalidade internacional. Para iso, derogaremos os artigos correspondentes da Lei Orgánica 4/2015, do 30 de marzo, de protección da seguridade cidadá.

Igualmente, poremos fin ás vulneracións de dereitos humanos que se producen na fronteira sur. Para iso, eliminaremos os elementos lesivos colocados nos perímetros fronteirizos de Ceuta e Melilla e promoveremos a adopción dun protocolo de actuación dos Corpos e Forzas de Seguridade do Estado nesta fronteira sur. Ademais, revisaremos o tratado bilateral con Marrocos a fin de garantir o cumprimento estrito de principio de non devolución.

POLÍTICA EXTERIOR E COOPERACIÓN INTERNACIONAL

316 Aprobación dun marco xurídico internacional para a reestruturación da débeda soberana.

Defenderemos a construción, a medio prazo, dun sistema mundial de gobernanza económica e financeira, máis xusto, eficaz, solidario e representativo do mundo multipolar no que vivimos.

Con ese obxectivo, o Goberno de España promoverá desde os organismos multilaterais nos que participa, a adopción dun marco xurídico internacional para os procesos de reestruturación da débeda soberana baseado en principios de préstamo responsable, na liña dos traballos de Comité Ad Hoc da ONU.

317 Prohibición dos produtos financeiros altamente especulativos

Para a construción dun verdadeiro sistema internacional de supervisión bancaria e financeira, máis aló dos Acordos de Basilea III, promoveremos, desde os foros competentes, a prohibición dos produtos financeiros altamente especulativos, así como a promoción de formas de financiamento alternativo ou banca ética.

318 Reforma dos sistemas de votación do G-20 e do Fondo Monetario Internacional

Esixiremos, desde os foros multilaterais, a reforma dos sistemas de votación e rendición de contas do G-20 e do Fondo Monetario Internacional (FMI), co que se reforzará a participación da sociedade civil organizada nestes organismos, que pasarán a ser máis democráticos e transparentes e reflectirán a realidade dun mundo multipolar.

319 **Contra a evasión fiscal: «taxa Tobin» e imposto global sobre a riqueza**

Instaremos a creación dunha axencia fiscal internacional, baixo o auspicio da ONU, para loitar contra a elisión fiscal ou a competición fiscal entre países, que teña capacidade sancionadora e que obrigue as empresas multinacionais a pagar os seus impostos onde xeran os seus beneficios. Esa axencia terá entre os seus obxectivos:

- O estudo de creación dun imposto global sobre a riqueza que grave gradualmente os grandes patrimonios como garantía dos dereitos sociais.
- A adopción dun imposto sobre as transaccións financeiras.
- A fixación dunha definición universal e normativa vinculante para os paraísos fiscais.

320 **Establecemento dunha lista negra de paraísos fiscais**

Promoveremos tanto o establecemento, no marco da OCDE, dunha verdadeira lista negra de paraísos fiscais coma a adopción dunha estratexia integral de loita contra eles, que inclúa sancións económicas para os Estados que incumpran a normativa.

Así mesmo, reforzaremos a acción contra o branqueo de diñeiro mediante o apoio a iniciativas de restitución de capitais irregularmente evadidos, especialmente nos países do Sur.

321 **Oposición á TTIP**

O tratado Transatlántico de Comercio e Inversión (TTIP polas súas siglas en inglés) é unha ameaza a nosa soberanía, a nosa democracia, a nosa economía e ao Esta-

do de benestar porque concibe as regulacións sociais e medioambientais coma obstáculos ao comercio:

- Opoñémonos á ratificación dos tratados comerciais TTIP, TISA (Acordo no comercio de servizos) e CETA (Acordo integral de economía e comercio) e estableceremos un diálogo con outros Gobernos europeos para que actúen do mesmo xeito.
- Realizaremos unha auditoría e poremos fin a todos os Acordos de Promoción e Protección Recíproca de inversións (APPRI) que conteñan mecanismos secretos de arbitraje privada entre inversores e Estados.
- Promoveremos a creación dunha rede internacional de gobernos e institucións multilaterais coma a Conferencia das Nacións Unidas sobre Comercio e Desenvolvemento (UNCTAD) e a OIT, unha mudanza nas políticas de goberno e inversión do Consello Europeo e unha actitude disuasoria para que os países da Unión Europea non preman a terceiros para asinar novos tratados de comercio e inversión.
- Elaboraremos un estudo de impacto integral, con participación da sociedade civil, da política comercial común da Unión Europea en España e no mundo.

322 **Cara á abolición do dereito de veto no Consello de Seguridade da ONU**

Durante o mandato de España no Consello de Seguridade da ONU (que expira a finais do 2016) presentaremos a proposta de axilización da reforma integral do Consello de Seguridade da ONU, para facelo máis democrático, transparente e representativo, coa intención de acabar co dereito de veto e primar un mandato orientado á defensa dos dereitos humanos, a equidade de xénero, a

protección de civís, as dinámicas de diálogo e o liderado local na xestión de crise.

Mentres non se produza esa reforma, promoveremos un compromiso formal de non usar o veto no relativo a cuestións humanitarias (caso de xenocidio, crimes de guerra ou de lesa humanidade), como primeiro paso cara a eventual supresión desta prerrogativa.

323 Impulso a elección dunha muller como próxima secretaria xeral da ONU

Durante o mandato de España no Consello de Seguridade da ONU tamén apoiaremos a elección dunha muller como próxima secretaria xeral da ONU, que se elixirá nun proceso transparente baseado na meritocracia.

Ademais, apostaremos por que o Consello sexa coherente co seu mandato de respecto aos dereitos das mulleres e a equidade de xénero, mediante a promoción da participación de mulleres en posicións de liderado en organismos multilaterais da ONU e, así mesmo, primando a asignación de recursos para apoiar os dereitos das mulleres na política global en alianza cos movementos de mulleres.

324 Sometemento a consulta cidadá da participación das Forzas Armadas en operacións militares internacionais

Promoveremos unha axenda multidimensional que contribúa a construír unhas relacións máis xustas, pacíficas e seguras, e que impliquen unha renuncia a guerra coma ferramenta ofensiva de política exterior.

Desde esta perspectiva, e con obxecto de fortalecer a nosa democracia impulsaremos as consultas cidadás sobre a participación das Forzas Armadas en operacións militares internacionais de calado. Esta participación

será sempre conforme ao Dereito Internacional e deberá contar coa autorización da ONU.

325 Auditoría e revisión do convenio con Estados Unidos sobre a base militar permanente en Morón

Realizaremos unha auditoría e revisaremos os convenios de defensa subscritos por España, en particular, o convenio de defensa con Estados Unidos e o seu terceiro protocolo de emenda de 2015, que convirte en permanente a presenza en Morón da forza estadounidense de acción rápida en África. Consideramos que a existencia de bases estadounidenses en España e a participación nos esquemas de escudos antimísiles afectan a nosa soberanía e supoñen un risco para a nosa seguridade nacional.

326 Maior autonomía de España e Europa na OTAN

Buscaremos dotar dunha maior autonomía estratéxica tanto a Europa coma a España no seo da Organización do Tratado do Atlántico Norte (OTAN), polo cal afondaremos na Política Común de Seguridade e Defensa (PCSD) e na Europa da defensa para afrontar as relacións co noso entorno e as problemáticas globais desde unha perspectiva exclusivamente Europea. Neste senso, defenderemos neutralizar o papel desestabilizador da OTAN en Europa do Leste, conxectar as fronteiras actuais da alianza e deter a instalación do escudo antimísiles no Leste de Europa e o mar Báltico.

A medio prazo, apoiaremos a compatibilidade da alianza cunha arquitectura de seguridade paneuropea na que participe Rusia, sobre a base da reactivación da Organización para a Seguridade e Cooperación en Europa (OSCE).

327 Dereitos para as migracións de ida e volta entre España e América Latina

Fixaremos como prioridade fortalecer as relacións cunha rexión clave para o noso país como é Latinoamérica, polos lazos históricos, económicos e socioculturais que nos unen. Para iso proñemos:

- Favorecer a intermigración con acordos bilaterais que protexan os dereitos dos emigrantes españois en América Latina e os latinoamericanos en España.
- Recoñecer e intensificar as relacións bilaterais e da Unión Europea coas novas realidades rexionais de América Latina (coma a comunidade de Estados Latinoamericanos e Caribeños, CELAC, ou a Unión de Nacións Sudamericanas, UNASUR) para o que fomentaremos a cooperación máis alá da integración comercial e favoreceremos especialmente os intercambios en educación, investigación, ciencia e economía cooperativa, social e solidaria.
- Impulsar a promoción dos dereitos humanos, especialmente nos actuais procesos populares de loita contra a impunidade e a corrupción de Centroamérica.
- Contribuír a normalización progresiva das relacións políticas e comerciais con Cuba, tanto a nivel bilateral como multilateral, para reverter a posición común da Unión Europea adoptada en 1996.

328 Compromiso coa libre determinación do Sáhara Occidental e concesión da nacionalidade española á poboación saharauí residente en España.

Defenderemos o dereito de libre determinación do pobo saharauí. Por iso, asumiremos un papel máis activo no

Consello de Seguridade da ONU e esixiremos revisar o marco xeral do proceso negociador, para fortalecer o mandato da mediación da ONU e posibilitar que o Consello de Seguridade sancione a aqueles que obstrúan o proceso político. Ademais avogaremos para que a Misión das Nacións Unidas para o Referendo do Sáhara Occidental (MINURSO) contribúa a supervisión do respecto e defensa dos dereitos humanos e a organización de desprazamentos oficiais sobre o terreo, tanto no Sáhara Occidental coma nos campamentos de refuxiados de Tinduf.

Así mesmo, aumentaremos as partidas de axuda humanitaria para os campamentos saharauís, apoiaremos programas de formación e mobilidade da poboación saharauí e favoreceremos o acceso da nacionalidade española dos saharauís residentes no noso país, cos mesmos dereitos que outras persoas na súa situación. Por último, avogaremos polo nomeamento dun representante Especial da Unión Europea que poida facer un seguimento regular da resolución do conflito a nivel comunitario.

329 Recoñecemento do Estado palestino

Recoñecemos a Palestina como Estado de forma inminente e unilateral. Creemos que este primeiro paso é imprescindible, aínda que non é o único, para garantir a paz, o respecto os dereitos humanos e a seguridade (doutrina da seguridade humana da ONU) entre Israel e Palestina, así como o goce de dereitos nacionais.

Tratase dun compromiso histórico de noso Goberno non só cos palestinos, senón tamén coa poboación do noso país. Un compromiso histórico que deberá materializarse en feitos concretos como primeiro paso para abordar outros asuntos, polo que propoñeremos que o Consello de Seguridade da ONU estableza un prazo vinculante para que se retomen as

negociacións entre israelís e palestinos baixo a supervisión e o control de organismos multilaterais internacionais.

No caso de que se produzan violacións de dereitos humanos, o noso país impulsará a imposicións de sancións fronte ás políticas de ocupación, segregación, discriminación e castigos colectivos por parte do Estado de Israel cara ás poboacións palestinas.

330 **Novo plan África**

Elaboraremos un novo plan África co obxectivo de apoiar ás sociedades africanas nos seus esforzos por promover a democracia, os dereitos humanos, a equidade de xénero e o desenvolvemento sostible e inclusivo. Este plan farase nun marco de coherencia de políticas, e contará tanto coa participación da sociedade civil española coma con actores africanos.

Defenderemos o fortalecemento dos mecanismos de loita contra a evasión fiscal e o control transparente da xestión dos recursos naturais. Neste senso, avogaremos por potenciar unha presenza empresarial española responsable, transparente e respectuosa con eses principios.

E tamén primaremos a cooperación con organizacións rexionais e subrexionais africanas en foros multilaterais.

331 **Cooperación científica e cultural cos Estados Unidos para evitar a fuga de cerebros**

Co obxectivo de reverter a fuga de cerebros españois a Estados Unidos, reforzaremos a cooperación científica, cultural e educativa con este país. Para iso, aumentaremos o orzamento relativo a becas de ampliación de estudos e prácticas profesionais e investigación científica vinculadas a proxectos de españois, e promoveremos incentivos que favorezan o retorno dos investigadores

españois despois de ampliar a súa formación en Estados Unidos.

Ademais, desenvolveremos o Plan Unidos, unha iniciativa para establecer maiores vínculos culturais, educativos e económicos coa comunidade hispana de Estados Unidos, que supón case un terzo da poboación deste país. A rede de centros do Instituto Cervantes contribuirá a reforzar a súa conexión latinoamericana ao organizar e impulsar as actividades culturais que recollan toda a riqueza da lingua e a cultura en España e América.

Tamén crearemos unha rede de empresas incubadoras e aceleradoras en Estados Unidos e en España que contribúa á creación de proxectos empresariais viables e innovadores en ambos países, especialmente no sector da economía social e solidaria para facilitar a entrada das PEME españolas no mercado norteamericano e o seu conseguinte beneficio.

332 **Redución de gastos suntuarios do servizo exterior e máis atención a emigrantes españois**

Desenvolveremos unha reforma do servizo exterior conforme ós seguintes principios:

- Modernización dos métodos de traballo e de organización interna, revisión de acceso á carreira diplomática e o estudo do establecemento dun cuarta quenda, e mellora das condicións de traballo dos funcionarios e contratados en España e no exterior.
- Racionalización dos recursos a través da diminución de gastos suntuarios e a reasignación dos recursos suprimidos. Revisión da política salarial para evitar as desigualdades e racionalización da política

de compra e alugueres das sedes dependentes do Ministerio de Asuntos Exteriores e de Cooperación tanto en España como no estranxeiro.

- Reforzo dos servizos de asistencia consular e, en xeral, de todos os de atención ó cidadán, especialmente os relativos os residentes españois no estranxeiro.

333 Transformación da Marca España e do Instituto Cervantes para que sexan reflexo da diversidade e pluralidade do noso país.

Desde a convicción de que a política exterior segue uns principios xerais básicos. Pero ao mesmo tempo debe ser un reflexo da diversidade do Estado, e así mesmo desde o convencemento de que ten que ser unha política transparente e aberta á participación da sociedade civil, con mecanismos de control e rendición de contas, crearemos un Consello Interterritorial de Política e Acción Exterior no que participará na elaboración e supervisión da nosa política exterior e do respecto e da defensa dos dereitos humanos.

En consonancia co anterior, reformaremos e adecuaremos o Instituto Cervantes á diversidade lingüística e cultural de España, e transformaremos a Marca España para que, desde unha perspectiva integradora, represente a diversidade e pluralidade do noso país, así coma os intereses de toda a cidadanía.

334 Aprobación dun Pacto pola Xustiza Global e dunha Lei de Solidariedade e Cooperación Internacional

Impulsaremos a elaboración, aprobación e execución dun Pacto pola Xustiza Global que articule a nova política de solidariedade e cooperación internacional. Este pacto contemplará a aprobación dunha nova Lei de So-

lidariedade e Cooperación Internacional que, en marco coherente de políticas para o desenvolvemento sostible, constituirá a ancoraxe legal para a nova política de Estado nesta materia. A Lei incorporará mecanismos de participación da cidadanía organizada (movementos sociais, comités de solidariedade e ONGD) na nova política de solidariedade e cooperación internacional, especialmente o Consello de Cooperación, para convertelo nun verdadeiro espazo de planificación, seguimento e avaliación de dita política.

Ademais a Lei de Solidariedade e Cooperación Internacional establecerá unha nova política de financiamento que asegure a participación activa e protagónica da cidadanía na nosa política de solidariedade e cooperación, adaptando o seu financiamento ás funcións que desempeñarán as organizacións e os movementos sociais neste ámbito, para potenciar o seu papel mobilizador.

335 Aumento do orzamento destinado á Axuda Oficial ó Desenvolvemento

Destinaremos o 0,7% da Renda Nacional Bruta (RNB) á Axuda Oficial ó Desenvolvemento (AOD) nun máximo de dous lexislaturas (establecemos como meta para a primeira lexislatura un mínimo de 0,4%. A AOD actuará a marxe de intereses comerciais, xeoestratéxicos, ou de calquera outro carácter que sexan distintos os recollidos no Pacto pola Xustiza Global, e rexerá a súa actuación en base aos principios de suficiencia, previsibilidade e suficiencia e respaldo técnico.

As alianzas público-privadas quedarán subordinadas a unha nova estratexia de participación do sector privado no desenvolvemento sostible, que se construírá xunto coa cidadanía organizada e será de obrigado cumpri-

mento para as empresas que participen en ditas alianzas e nas accións de cooperación e solidariedade internacional

Ademais realizaremos auditorías con participación cidadá (a incluída a dos países socios da acción de solidariedade e cooperación internacional) sobre o impacto na igualdade, os dereitos humanos, a equidade de xénero, e a sostenibilidade medioambiental das actividades das empresas financiadas con fondos da AOD española. Por último, destinaremos o 15% dos fondos da AOD a intervencións específicas de xénero, ó empoderamento das mulleres e a saúde sexual e reprodutiva, primando a asignación de recursos ós movementos feministas e a favor dos dereitos das mulleres, nos ámbitos locais, nacionais, rexionais e internacionais.

336 Creación do Ministerio de Igualdade e Solidariedade

Crearemos un novo ministerio de Igualdade e Solidariedade, que será o organismo responsable da implantación da política de cooperación e solidariedade internacional.

O seu nivel de interlocución ministerial será elevado e encargarse da planificación, dirección e implantación de todas as accións que comprenden actualmente a cooperación, acción humanitaria, educación para a cidadanía global, investigación para a xustiza global e o desenvolvemento sostible, etcétera), incluíndo a xestión dos seus instrumentos (AOD), reembolsables ou non, e a acción para a xustiza global. Encargarase, igualmente, de garantir a coherencia das políticas para o desenvolvemento a través dunha unidade con capacidade de análise, avaliación e auditoría de todas as políticas públicas.

Ademais, poremos en marcha unha nova carreira para formar profesionais en cooperación e solidariedade internacional, que estará diferenciada explícita, funcional, e organicamente da carreira diplomática.

PROPOSTAS
DE ÁMBITO
AUTONÓMICO
E MUNICIPAL

ANDALUCÍA

337 Liberalización da AP-4 (Sevilla-Xerez)

A concesión deste tramo de autopista, despois de ser prorrogada hai uns anos, está a piques de rematar. Proponemos, dada a inexistencia dunha vía de alta velocidade alternativa, que non se prorrogue a concesión e se eliminen as peaxes. Con iso, facilitaría a conexión por estrada da Campiña de Xerez e a desembocadura do Guadalquivir con Sevilla.

338 Inmatriculacións da Igrexa Católica

Propomos a recuperación do patrimonio histórico-cultural para o goce do público. A Igrexa Católica apropiouse dunha parte importante do noso patrimonio sen ningún tipo de contrapartida ao Estado e mediante un rexistro privado e independente do rexistro público. Por iso, atenderemos as reivindicacións de diversos colectivos da sociedade civil, como as relativas a mesquita de Córdoba.

339 Regulación de aproveitamentos hidráulicos das subconcas dos ríos Genil, Fardes e Guadiana Menor

Levaremos a cabo as seguintes propostas:

- Derrogación dos proxectos de transvase do río Castril.
- Regulación de aproveitamentos hidráulicos das subconcas dos ríos Genil, Fardes e Guadiana Menor.
- Realizaremos un plan de integral de saneamento e restauración do río Genil entre Granada e Loja.
- Mantemento dos seguintes embalses: El Portillo, San Clemente, Negratín, Francisco Abellán, Canales, Quéntar, Cubillas, Colomera y Bermejales.

340 Contaminación de terreos anteriormente utilizados pola industria

Realizaremos as actuacións necesarias para a retirada dos fosfoxesos e do cesio-137 procedente das cinzas de Acerinox e demais residuos vertidos na marisma do Rincón e na de Mendaña, ao igual que o resto de residuos vertidos nas contaminadas marismas do Pinar.

Ademais procuraremos a máxima descontaminación dos terreos ocupados polas industrias que pecharon na avenida Francisco Montenegro (Punta do Sebo), e recuperáremoslos integramente para o uso e goce da cidadanía. Tamén impulsaremos a rexeneración e restauración das zonas húmidas das marismas do río Tinto mediante un proxecto innovador a nivel mundial que servirá para proxectar unha imaxe verde, nova e moderna.

341 Mellora e creación de novos tramos na rede de estradas

Promoveremos o financiamento da autovía do Olivar e da A-32 (Linares-Albacete) e a realización dun estudo da variante N-322 que cruza a comarca do Condado.

342 Construción dunha segunda presa no pantano da Concepción

Avogaremos pola construción dunha segunda presa no pantano da Concepción, pois é un proxecto que leva moitos anos considerándose imprescindible para toda a Costa do Sol occidental xa que a capacidade da actual (construída en 1971) é insuficiente para abastecer á poboación.

343 Mellora da rede ferroviaria para a vertebración de Andalucía

Procuraremos unha mellor dotación de infraestruturas ferroviarias, con carácter interprovincial e interrexional para reactivar a economía e mellorar a mobilidade e a convivencia dos andaluces e andaluzas:

- Almería. Conexión Almería-Murcia: pasaxeiros e tren de alta velocidade (TAV) de mercadorías. Conexión TAV con Granada. Desenvolvemento dunha rede de tren de proximidade na comarca do Poñente.
- Cádiz. Electrificación da liña ferroviaria Alxeciras-Bobadilla para mellorar as conexións do porto e a cidade.
- Granada. Proxecto de ferrocarril que conecte Selecta (por Motril) con Málaga e Almería.
- Huelva. Mellora e ampliación da conexión ferroviaria con Extremadura (a actual Huelva-Zafra), ademais da mellora dos servizos da liña Huelva-Sevilla.
- Xaén. Reactivación e mellora da rede de tren de proximidade, así como da estación Linares-Baeza.
- Málaga. Corredor ferroviario litoral desde Málaga a Alxeciras, con extensión ata Nerja.
- Sevilla. Mellora da rede de tren de proximidade; en particular, a conexión dos Palacios coa liña Cádiz-Sevilla á altura de Utrera.

344 Plan integral de protección de olivar e a súa industria

Promoveremos medidas para mellorar a calidade de vida no ámbito oliveiro, así como as súas condicións de comercialización e exportación:

- Apoiaremos a industria relacionada coa explotación agrícola en Xaén.
- Avogaremos pola medición estatal no prezo do aceite de oliva para acabar coas prácticas abusivas.
- Fomentaremos a distribución e o embotellado do aceite de oliva desde a provincia para apostar por unha menor dependencia de intermediarios.
- Velaremos polo cumprimento estrito das normas que rexen a obtención e utilización das denominacións de orixe e as indicacións xeográficas protexidas.
- Promoveremos a implantación de cultivos complementarios nas explotacións dedicadas ó olivar.
- Explicaremos mediante campañas publicitarias as especiais características do aceite de oliva como base da dieta mediterránea, para poñer en valor as súas calidades.
- Apoiaremos a declaración do olivar andaluz coma Patrimonio Mundial por parte da UNESCO.

345 Plan de mellora e redimensionamento da empresa pública incineradora REMESA

Poremos en marcha un plan para mellorar a actividade de empresa de tratamento de residuos REMESA co obxectivo de alcanzar a media europea en taxas de material reciclado e contribuír a coidar a biodiversidade ao mesmo tempo que se fomenta a creación de postos de traballo.

ARAGÓN

346 Reapertura da liña ferroviaria Canfranc-Olorón no horizonte 2020

Restauraremos e reabriremos a liña ferroviaria entre Huesca e o sudoeste de Francia para facilitar o tránsito de mercadorías e viaxeiros entre España e Francia, o que conlevará una mellora competitiva e o desenvolvemento de Aragón coma polo loxístico.

347 Paralización das obras de recrecemento do pantano de Yesa

Suspenderemos as obras de recrecemento do pantano de Yesa en Aragón, tras multiplicarse por cinco o custo orzamentado debido a problemas xeolóxicos non previstos inicialmente. Ademais, existe un risco de ruptura da presa, e as obras terían uns custos medioambientais que non se consideraran ao principio, a parte do efecto sobre o patrimonio natural e urbano que o desenvolvemento desta obra hidráulica supón.

348 Mellora do corredoiro ferroviario Cantábrico-Mediterráneo

Impulsaremos unha mellora das comunicacións entre o Cantábrico e o Mediterráneo mediante un plan de inversión nas liñas ferroviarias do trazado Teruel-Zaragoza-Sagunto, para potenciar a capacidade loxística de Aragón e as relacións comerciais entre o norte e o leste peninsular.

ASTURIES / ASTURIAS**349 Fondos mineiros para o desenvolvemento de Asturias**

Impulsaremos a resolución do conflito entre administracións polo pago das cantidades endebidas de fondos mineiros, e aplicaremos ditos fondos a políticas económicas expansivas que permitan destinar esas contías a proxectos que melloren o fortalecemento das PEME asturianas, o emprego sostible e os servizos públicos esenciais coma a sanidade, a educación, a vivenda e os servizos sociais.

350 Plan de infraestruturas

Promoveremos un cambio na política de infraestruturas cara unha utilización intelixente dos recursos e unha articulación ecuánime do territorio asturiano. Para iso, fixamos catro obxectivos básicos no plan de infraestruturas para a próxima lexislatura:

- Mellora substancial de do servizo de tren de proximidade para establecer un servizo de alta frecuencia que proporcione a Asturias a fluidez necesaria nos desprazamentos.
- Finalización dos tramos pendentes na autovía da Espina.
- A eliminación da peaxe de Huerna co fin de proporcionar a Asturias unha entrada directa sen sobrecustos que impidan o desenvolvemento económico do territorio.
- Protección da cidadanía fronte á contaminación acústica, visual e atmosférica que xeran as grandes

infraestruturas (autovías, autopistas e redes ferroviarias) o seu paso por núcleos urbanos.

ILLES BALEARS / ILLAS BALEARES**351 Impulsar o réxime específico balear baseado no equilibrio económico e solidario entre os distintos territorios do Español**

- Cumpriremos a normativa vixente existente na ordenación xurídico balear que explicitamente mellore o financiamento das Illas Baleares.
- Promoveremos a obtención de status de territorio especial para as Illas Baleares e aplicación da normativa específica da Unión Europea para estes supostos.
- Elaboraremos un programa de inversións estatais e nas Illas Baleares que atenda a compensación interterritorial.
- Crearemos un instrumento de política económica que outorgue validez obxectiva e compensadora a determinados sectores, para garantir o desenvolvemento económico, laboral e social de noso territorio.

352 Declaración de interese público das conexións interillas e peninsulares para Illas Baleares a as Illas Canarias

A partir da declaración de interese público, taxaranse prezos reducidos nos voos interillase peninsulares para os residentes nas illas.

CANARIAS**353 Reconecemento de Canarias como Rexión Ultraperiférica (RUP) na Constitución Española.**

Garantiremos constitucionalmente a permanencia e vertebración do réxime económico e fiscal das Illas Canarias. O goberno instará as Cortes Xerais e ao Parlamento de Canarias á modificación parcial do título IV do Estatuto de Autonomía de Canarias co fin de incluír os principios de modulación das políticas e actuacións lexislativas, regulamentarias, financeiras dos poderes públicos do Estado. A lexislación Estatal dotará un tratamento específico a aquelas materias que o requiran en atención ó afastamento, a insularidade e as limitacións estruturais permanentes de Canarias, para que se recoñezan na Constitución Española as características de RUP que a Unión Europea xa recoñece.

354 Fomento das actuacións derivadas da reserva de inversión para Canarias.

Promoveremos a aplicación dos beneficios fiscais recollidos pola reserva de inversións para Canarias, de modo que se incentivará a inversión dos recursos empresariais nas illas, co conseguinte incremento na creación de postos de traballo na formación profesional da poboación canaria.

355 Cumprimento dos principios obxectivos e medidas dos programas de Opcións Específicas polo Afastamento e a Insularidade (POSEI) para garantir a dotación orzamentaria.

Garantiremos unha dotación orzamentaria adecuada, con complementos por parte da Administración central, nos

casos nos que o Goberno de Canarias non poida financiar o tramo que lle corresponde, co fin de cumprir os principais obxectivos do POSEI, que son os seguintes:

- Promoción dun desenvolvemento sostible que permita o mantemento da actividade agropecuaria en Canarias e o incremento do autoabastecemento, pasos firmes cara a soberanía alimentaria, así coma o mantemento dunhas rendas agrarias dignas, que sosteñan a paisaxe, os usos e as tradicións agrícolas, para evitar a desertización do chan e preservar a biodiversidade, todo o cal conlevará unha mellora na calidade dos produtos e a incorporación de elementos diferenciados no mercado.
- Garantía para o abastecemento de produtos para o consumo e a transformación de e, así mesmo, de insumos agrarios que compensen o sobrecusto de supón ser territorio RUP.
- Prohibición das compensacións a produtos que compiten coa produción local.
- Establecemento de mecanismos de control e inspección suficientes que impidan o fraude.
- Creación dun sistema simplificado de acceso ás axudas para os pequenos agricultores.
- Fomento das explotacións agroecolóxicas.
- Prohibición das axudas a importación de produtos transxénicos.
- Impulsar o cambio de modelo enerxético cara un novo modelo de enerxías renovables, limpas, eficaces e sostibles.

CANTABRIA**356 Non ao fracking en Cantabria**

En función dos riscos medioambientais e sanitarios, e das súas consecuencias para o modo de vida rural, suspenderemos os permisos concedidos para a actividade de *fracking* en Cantabria. Isto afecta os seguintes proxectos:

- Luena, cunha incidencia que recae sobre os vales de Besaya, Pas, Pisueña, Miera e Asón, e sobre unha parte de Burgos.
- Bezana-Bigüenzo, que afecta todo o sur de Cantabria: Campoo, Valdeprado e Valderredible, así como unha parte de Palencia e Burgos.

357 Plan de reactivación económica para as comarcas do Besaya e de Reinosa

Promoveremos un plan de reindustrialización sostible nas comarcas do Besaya e de Reinosa, nas que o desmantelamento da industria ha de ter efectos significativamente negativos sobre a actividade e o emprego. As principais liñas de actuación deste plan serán:

- A posta en marcha de axudas para a modernización de industrias en risco de deslocalización, mediante a compra de maquinaria e patentes e a transformación de procesos produtivos que permitan incrementar a produtividade e a competitividade.
- O asesoramento na procura de novos mercados, a internacionalización das empresas, o aproveitamento de cadeas globais de valor e o fomento das exportacións de bens e servizos.

- A concesión de incentivos para o incremento da eficiencia enerxética e a redución de emisións e residuos procedentes do proceso produtivo.
- O fomento do desenvolvemento de novo solo industrial e readaptación do xa existente.
- A concesión de incentivos para atraer novas empresas, investimento estranxeiro directo e participación en sociedades mixtas.
- Mellora das infraestruturas viais para reducir o custo do transporte de mercadorías.
- A implantación dun plano de axudas para atraer o talento e a formación continua dos traballadores.

CASTELA-A MANCHA**358 Paralización completa do almacén temporal centralizado de Villar de Cañas**

Promoveremos a substitución do almacén temporal centralizado de residuos nucleares de Villar de Cañas por unha planta de investigación de enerxía limpa (biocombustibles, fotovoltaica, eólica, etcétera); esta acción converterase nunha referencia estatal, pois contribuirá a iniciar unha transición enerxética eficiente en todo o país.

359 Plataforma loxística intermodal e tren de mercadorías para Toledo

Poñeremos en marcha as accións necesarias para que a cidade de Toledo conte cunha plataforma loxística intermodal e un tren de mercadorías, pois que a supresión desta infraestrutura provocou un importante parón no desenvolvemento industrial e na creación de emprego.

CASTELA E LEÓN**360 Proposta de anteproxecto de lei para a defensa da autonomía local e o recoñecemento das comarcas**

Devolveremos a capacidade de decisión, e os recursos para exercela, aos municipios unidos ou mancomunados. Por iso, traballaremos conscientemente co fin de garantir a defensa das fórmulas específicas de organización dos municipios ou entidades menores que forman a unidade comarcal, e para isto salvagardaremos os seus dereitos patrimoniais sobre o territorio e poñeremos definitivamente en marcha a Lei para o Desenvolvemento Sostible do Medio Rural, de xeito que se poida asegurar a discriminación positiva para aquelas comarcas con maior despoboamento e maiores carencias de infraestruturas. Procuraremos que as unidades de goberno de ámbito comarcal (municipios unificados ou mancomunados) queden adecuadamente dotadas cos recursos necesarios para autoxestionar os servizos básicos no seu territorio e participar no control das accións que nel realizan a Administración autonómica e a Administración Xeral do Estado.

361 Ferrocarril para Castela e León

Castela e León é unha comunidade autónoma moi extensa con importantes carencias no tocante ás comunicacións entre as súas provincias, comarcas e pobos, polo que estudaremos os accesos e conexións para mellorar a mobilidade e accesibilidade desde esta comunidade cara a outras comunidades autónomas, así como os desprazamentos internos entre as diferentes provincias da comunidade castelán-leonesa.

As medidas que poñeremos en marcha obedecerán os seguintes obxectivos:

- Potenciar o tren convencional e de proximidade.
- Favorecer o transporte de mercadorías por ferrocarril. España é un dos países que ten unhas porcentaxes das máis baixas de Europa neste tipo de transporte.
- Reabrir o tramo entre Madrid-Aranda de Douro e Burgos.
- Reabrir o tramo da Vía da Prata (Zamora-Salamanca-Plasencia) e a continuación cara a Asturias, por Benavente; valorarase un tramo novo e directo desde Benavente cara a León.
- Retomar o proxecto da liña Madrid-Plasencia, o coñecido como o «tren da cereixa».

CATALUNYA / CATALUÑA**362 Ampliar e mellorar o sistema de Cercanías (Rodalies) da rexión metropolitana de Barcelona**

Incrementaremos as frecuencias, melloraremos a calidade do servizo e promoveremos a implantación de trens semidirectos.

363 Cumprimento do Estatuto de Autonomía de Cataluña en relación cos investimentos en infraestruturas

Consideramos que é imprescindible dar cumprimento, de xeito retroactivo, á disposición adicional terceira do Estatuto, referente aos investimentos estatais nas infraestruturas catalás.

364 Mellora da rede ferroviaria nas comarcas de montaña

Ampliaremos e melloraremos os tramos que unen zonas urbanas, rurais e periféricas nalgúns puntos clave do territorio catalán, para deste xeito mellorar tamén a conexión comercial e máis os fluxos de mobilidade.

365 Autovía Lleida-Pirineus

Ampliaremos e melloraremos os tramos de estradas que unen zonas urbanas, rurais e periféricas nalgúns puntos clave do territorio catalán, como é o caso da autovía Lleida-Pirineus.

EXTREMADURA

366 Cooperación transfronteiriza

Implantaremos un plan de actuación e investimento xunto con Portugal, para fomentar así as comunicacións e investimentos conxuntos.

Extremadura e máis o Alentejo portugués comparten unha fronteira, pero tamén posúen características socioeconómicas similares, como a baixa densidade de poboamento, a carencia en comunicacións e transportes, e a dependencia dos sectores agrícola e gandeiro. Por iso, favoreceremos o cambio de modelo produtivo para ambas as dúas rexións, porque compartir servizos e infraestruturas é un obxectivo común que require, máis que cooperaciónns puntuais, o deseño conxunto de proxectos e un firme compromiso en investimentos.

GALIZA / GALICIA

367 Paralización da A-57 para salvar os montes galegos

Debido ao gran impacto medioambiental, patrimonial e social, e ao feito de que non existe unha formulación integral coherente de execución unitaria, propoñemos a paralización do proxecto da autovía A-57.

368 Saneamento de ría do Burgo

Promoveremos a limpeza de lodos e o saneamento de Ría do Burgo despois do abandono que sufriu por parte das diferentes administracións, para facer da ría un lugar concorde coa excelente calidade do marisco galego.

369 Recuperación da ría de Pontevedra para a cidadanía

Avogaremos pola derogación do artigo segundo da Lei de Protección e Uso Sostible do Litoral, que contempla a posibilidade de prorrogar as actuais concesións en terreos de dominio público marítimo-terrestre ata en 75 anos máis aló das datas de caducidade fixadas nas adxudicacións. Este artigo facilitaría a permanencia de instalacións como o complexo industrial de Ence-Elnosa no dominio marítimo-terrestre na Ría de Pontevedra.

COMUNIDADE DE MADRID

370 Dotar de máis auga (e de mellor calidade) o río Texo ao seu paso por Aranzuez

Para iso, promoveremos:

- A revisión do Plan Hidrolóxico da demarcación hidrográfica do Texo correspondente ao proceso de

planificación 2015-2021, para comprobar se se adapta á normativa europea.

- A coordinación con plataformas da sociedade civil que poidan ampliar a información e as demandas (como, por exemplo, Ecoloxistas en Acción, a Rede Cidadá por unha Nova Cultura da Auga no Texo e na súa conca ou a Plataforma en Defensa de los ríos Texo e Alberche).
- A análise das posibles consecuencias do rexeitamento á aprobación do Plano Hidrolóxico.
- O establecemento de medidas de contención das devanditas consecuencias.
- O rexeitamento da aprobación do Plano Hidrolóxico, prevista para decembro do 2015, no caso de que o plano non se adapte á normativa europea.
- A proposta de elaboración dun novo plano que recolla un caudal mínimo ecolóxico de cando menos 11,74 metros cúbicos por segundo e aplique a nova política europea da auga.

371 Resolución do proxecto de construción da liña de tren de proximidade Móstoles-Navalcarnero

Resolveremos a situación da liña de tren de proximidade Móstoles-Navalcarnero, cunha execución actualmente detida. Para iso:

- Analizaremos a situación actual do proxecto desde os puntos de vista técnico, funcional, medioambiental, urbanístico e económico.
- Revisaremos o contrato coa empresa adxudicataria.
- Analizaremos a viabilidade de retomar a construción da liña ferroviaria, coa incorporación de estacións en Arroyomolinos e Griñón.

- Definiremos e analizaremos as alternativas para mellorar os accesos ás localidades afectadas.

372 Eliminación, soterramento ou traslado das dúas liñas de alta tensión que actualmente atravesan de norte a sur o municipio de Arroyomolinos, por riba de casas, zonas verdes, áreas infantís e zonas deportivas

Os pasos que daremos para conseguilo serán os seguintes:

- A elaboración e a difusión dun estudo de todo o proceso en conxunto (definición do proxecto, instalación, resultados e impacto ambiental).
- A coordinación con plataformas veciñais e da sociedade civil, ademais de expertos e administracións implicadas, para determinar cal é a mellor alternativa (eliminación, soterramento ou traslado).
- A autorización para poder desenvolver a solución acordada.

373 Cumprimento das medidas de conservación e restauración da conca hidrográfica do río Guadarrama

Aseguraremos o cumprimento das medidas de conservación e restauración da conca hidrográfica do río Guadarrama (parque rexional e espazo natural protexido), que comprende os términos municipais de El Álamo, Batres, Boadilla del Monte, Brunete, Colmenarejo, Galapagar, Majadahonda, Moraleja de Enmedio, Móstoles, Navalcarnero, Rósalas, Serranillos del Valle, Sevilla la Nueva, Torrelodones, Valdemorillo, Villanueva de la Cañada, Villanueva del Pardillo e Villaviciosa de Odón. Para iso, levaremos a cabo:

- Un estudo da situación actual da conca do río.

- E unha revisión do Plan de Xestión da conca do río Guadarrama e do seu cumprimento ata a data.

374 Recuperación do proxecto para ampliar a liña C4 de tren de proximidade ata os municipios de Torrejón de la Calzada e Torrejón de Velasco

Retomaremos este proxecto de ampliación para:

- Analizar o estado actual do Plan de Infraestruturas Ferroviarias de proximidade para Madrid 2009-2015.
- Realizar un estudo informativo e un orzamento para a ampliación da liña C4 de tren de proximidade.
- Definir e analizar as alternativas de trazado viables para construír a infraestrutura ferroviaria.
- Analizar a viabilidade e, no seu caso, o emprazamento máis adecuado para a construción de dúas novas estacións: unha primeira próxima ao Hospital de Parla, e a segunda nas proximidades das poboacións de Torrejón de la Calzada e Torrejón de Velasco. Esta análise realízase tendo en conta a accesibilidade, a demanda, as conexións con outros medios de transporte público e as facilidades de construción.
- Realizar un estudo específico das condicións de explotación e demanda de transporte.
- Ampliar a liña C4 de tren de proximidade, sempre que se demostre a súa viabilidade técnica e económica.

375 Revisión do proxecto de soterramento das vías do tren no sur de Madrid

Revisaremos o proxecto de soterramento das vías do tren no sur de Madrid que dividen en dous os municipios de Alcorcón, Fuenlabrada, Xetafe, Leganés e Móstoles. Para iso, analizaremos o acordo de colaboración asinado en

2011 entre o Ministerio de Fomento e os concellos de devanditos municipios, así como a viabilidade dos compromisos que competan ao Ministerio e se inclúan no acordo e, finalmente, as posibles alternativas e solucións para cumprir os devanditos compromisos.

REXIÓN DE MURCIA

376 Mellora da rede ferroviaria da Rexión de Murcia

- Promoveremos a electrificación e o desdoblamento de vías do tren na rexión, o restablecemento da liña con Andalucía, e a eliminación de barreiras nos tramos de Murcia-Alacante, Murcia-Albacete e Murcia-Andalucía.
- Elaboraremos un plano para impulsar, mellorar e acondicionar a rede ferroviaria de proximidade, en concreto a rede existente entre a Rexión de Murcia e as provincias de Alacante, Granada e Albacete, é dicir, os tramos Cartaxena-Alacante, Cartaxena-Murcia, Murcia-Granada e Murcia-Albacete.
- Desenvolveremos un plan para impulsar o tren de vía estreita na comarca do Campo de Cartaxena.
- Impulsaremos a creación do corredoiro de mercados-rías do Mediterráneo.
- Eliminaremos o trazado ferroviario do municipio de Alcantarilla.
- Promoveremos o soterramento das vías en toda a cidade de Murcia.

377 Plan de defensa do litoral murciano

Derrogaremos a Lei 2/2013, do 29 de maio, de protección e uso sostible do litoral, e modificaremos a Lei 22/1988, do 28 de xullo, de costas, para introducir medidas de protección reais e efectivas da costa virxe (non urbanizada). Tamén favoreceremos a súa aplicación e desenvolvemento, para o que manteremos a potestade do Estado de suspender actos e acordos de entes locais que afecten o dominio público marítimo-terrestre. Con iso, pretendemos frear a destrución (pola especulación urbanística) do litoral virxe murciano. Así mesmo, evitaremos que proxectos con gran impacto negativo no medio ambiente contén co respaldo de leis como a Lei do Solo de 2001 da Rexión de Murcia, que supuxo a desprotección de boa parte do litoral afectado polo proxecto de urbanización de Marina de Cope.

NAFARROA / NAVARRA**378 Desmantelamento do polígono de tiro das Bardenas Reais**

Converteremos o polígono de tiro das Bardenas nun contorno natural para o goce dos navarros e as navarras. Para iso, será necesario:

- Someter a consulta popular a renovación do contrato de arrendamento.
- Levantar a declaración de «zona de interese para a defensa».
- Proceder ao desmantelamento do polígono.
- Realizar unha análise ecolóxica e sanitaria do contorno.

- Procurar a reutilización dos recursos naturais nun sentido social, cultural e ecolóxico.

379 Paralización das obras do tren de alta velocidade

Paralizaremos as obras do TAV ata que dispoñamos dun estudo exhaustivo e dunha reformulación do proxecto no seu conxunto, é dicir, os seus fundamentos, os plans de investimento público en infraestruturas e de mobilidade global, así como un estudo de viabilidade ferroviaria. Durante este proceso primaremos o debate social sobre as diversas alternativas que xurdan en torno ao proxecto.

EUSKADI / PAÍS VASCO**380 Rexeneración do tecido produtivo das zonas industriais**

Impulsaremos un plan de recuperación das zonas industriais da marxe esquerda biscaína (Barakaldo, Sestao, Portugalete e Santurtzi,) e da zona industrial de Guipúscoa (Pasaia e Errenteria), e apostaremos pola produción e o desenvolvemento de novas tecnoloxías no sector metalúrxico (maior I+D+i), os produtos de alto valor engadido e a formación como vía cara á reinserción dos profesionais do sector.

381 Apertura dun proceso de diálogo para a ampliación de competencias transferidas ao País Vasco

Instaremos ás Cortes Xerais a avanzar en materia de transferencias a Euskadi, e neste senso outorgaremos prioridade ás competencias relativas á inspección de traballo e á Administración, así como á xestión do re-

lacionado coa Seguridade Social, sen que isto supoña a ruptura da caixa única.

A RIOXA

382 Plan urxente de reindustrialización para A Ríoxa
Incluiremos A Ríoxa nun plan urxente de reindustrialización, xunto con outros territorios do eixo do Ebro, dentro do plano de investimentos para Europa (coñecido como «plan Juncker»), pois a situación estratéxica do eixo do Ebro, nexo entre o arco atlántico e o arco mediterráneo, xustifica a necesidade de dotar o territorio rioxano dun dinamismo industrial perdido durante os últimos decenios.

383 Eliminación do requisito de non ter débedas coas administracións públicas para poder acceder aos fondos dos servizos sociais
Converteremos as axudas de urxencia social en fondos ou dereitos inembargables e paralizaremos os embargos relativos a este tipo de axudas que están en vigor.

COMUNITAT VALENCIANA / COMUNIDADE VALENCIANA

384 Plan integral para mellorar as infraestruturas de transporte e comunicacións
Implantación dun plan integral para mellorar as infraestruturas de transporte e comunicacións na Comunidade Valenciana que conleve:

- A eliminación da peaxe da AP-7 e mellora dos accesos.

- Mellora da rede ferroviaria rexional e de proximidade.
- Mellora das infraestruturas de transporte do interior da Comunidade Valenciana e do vertebramento co resto do Estado, con Europa e co Mediterráneo.
- A revitalización dos portos marítimos de Alacante e Castellón, para o que se preme a construción de accesos ferroviarios.

385 Aumento do financiamento estatal en apoio do emprendemento e as pemes
Aplicaremos un complemento dun 20% con cargo aos Orzamentos Xerais do Estado dos fondos destinados pola Comunidade Valenciana ás seguintes partidas:

- Promoción de emprendedores.
- Cooperativismo e economía social.
- Planificación e previsión económica.
- Política industrial.
- Ordenación e promoción comercial.
- Comercio exterior.

386 Apoio á agricultura, á gandería e á pesca
Aplicaremos un complemento dun 20 % con cargo aos Orzamentos Xerais do Estado dos fondos destinados pola Comunidade Valenciana ás seguintes partidas:

- Investigación e tecnoloxía agraria.
- Ordenamento e mellora da produción pesqueira.
- Fomento e garantía agraria.
- Concentración da oferta e do cooperativismo.
- Calidade agroalimentaria.

- Desenvolvemento do medio rural.
- Desenvolvemento e mellora da gandería.
- Xestión e infraestruturas de recursos hidráulicos.
- Saneamento e depuración de augas e infraestruturas agrarias.

387 **Preservación dos espazos naturais**

Promoveremos actuacións orientadas á preservación dos espazos naturais e para iso:

- Paralizaremos ou evitaremos actuacións contra o medio ambiente, en particular as vencelladas ao proxecto Castor. Respecto de este proxecto, desmantelaremos as infraestruturas existentes e esixiremos a depuración de responsabilidades.
- Emprenderemos accións que faciliten a declaración da Albufera como reserva da biosfera e os zonas húmidas da comarca da Safor como parque natural.
- Implantaremos planos de acción orientados á sostenibilidade medioambiental e socioeconómica en la Vega Baixa, la Serranía Celtibérica, a área metropolitana de Valencia e L'Horta, para garantir un marco sostible de recursos hídricos en toda a Comunitat Valenciana.

ANEXO

As seguintes propostas foron avaladas polos diferentes equipos de traballo e áreas de Podemos, aínda non foi posible a sometelas a votación.

Democracia económica / Novo modelo produtivo

389 Turismo sostible

Desenvolveremos un plan de sostenibilidade do turismo, mediante acordos concretos cos distintos actores e nun horizonte temporal de quince anos, que estableza novas bases para o desenvolvemento dun novo modelo turístico para España e para cada unha das comunidades autónomas e municipios turísticos.

Estableceremos un novo marco regulador do turismo en relación co seu impacto medioambiental, cultural e social mediante a creación da etiqueta verde, impulsada polo Ministerio de Industria, Enerxía e Turismo, coa participación de comunidades autónomas, asociacións empresariais, sindicatos, organismos de investigación e de xestión medioambiental e outros axentes sociais no territorio, tales coma municipios ou grupos de acción local. Aseguraremos procesos produtivos sostibles mediante regulacións adecuadas dos sistemas de transporte dos

subministros, embalaxes, e reciclaxe. Impulsaremos o desenvolvemento de modelos de xestión dos establecementos, dos servizos e dos destinos turísticos, así coma das institucións que participan neles, baseados en criterios eco-eficientes.

Promoveremos o desenvolvemento dos destinos turísticos xestionados mediante organismos participativos capaces de incorporar os intereses dos distintos actores: empresarios, traballadores, cidadáns, xestores, investidores, técnicos e responsables políticos.

Democracia social / Vivenda y subministros

390 Inembargabilidade da primeira e única vivenda

Promoveremos unha declaración de inembargabilidade e inexecutabilidade da primeira e única vivenda, de ocupación permanente. Todo inmovible destinado a ser vivenda única e de ocupación permanente declárase coma un ben inembargable e inexecutable, salvo en caso de renuncia expresa do titular.

En caso de falecemento do titular do inmovible, a embargabilidade e inexecutabilidade afectará aos familiares con ocupación permanente en dito inmovible e que non teñan alternativa habitacional. Entenderase por familiares aqueles con ascendencia ou descendencia directa do antigo titular falecido.

As garantías de inembargabilidade e inexecutable non serán opoñibles respecto de débedas orixinadas en obrigas alimentarias, impostos, taxas, contribucións, expensas que graven directamente a vivenda ou obrigas con garantía real sobre o inmovible e que fora constituída aos efectos da adquisición, construción ou melloras da vivenda única.

391 Eliminación das cláusulas abusivas

Promoveremos a eliminación automática e incondicional por parte das entidades bancarias –e sen previa petición do titular– das cláusulas consideradas abusivas polos tribunais, baixo apercibimento de sanción en caso de non facelo.

392 Observatorio do Dereito á Vivenda

Crearemos o Observatorio de Dereito á Vivenda (ODV) co obxectivo de investigar e analizar a situación da vivenda en España.

As funcións do ODV non so deben ser consultivas, senón tamén de control, seguimento, denuncia, execución e elaboración de propostas lexislativas.

O ODV estará composto por representantes das institucións e da sociedade civil.

Democracia política / Seguridade

393 Xustiza independente para os militares

Reformaremos a Lei Orgánica do Poder Xudicial para crear órganos especializados en materias disciplinares e penais militares, servidos por xuíces e maxistrados coa formación adecuada e integrados nas ordes xurisdiccionais contencioso-administrativo e penal. E suprimiremos a Sala V do Tribunal Supremo do Militar por razóns de economía, independencia e transparencia. A actual configuración da xustiza militar non garante a súa plena independencia do mando militar.

Propostas de ámbito autonómico e municipal/Castela e León

394 Unha sanidade de xestión pública e un dereito garantido para todas as persoas en igualdade, con independencia do lugar onde resida

Incluiremos na Lei Xeral de Sanidade e non seus desenvolvementos normativos o precepto que garanta unha sanidade pública universal, igualitaria, gratuíta e de calidade para todos os cidadáns e cidadás con independencia do seu lugar de residencia.

A Lei contemplará a obriga de destinar fondos estatais para cofinanciar insuficientemente as infraestruturas e medios necesarios co fin de corrixir as desigualdades en materia de atención sanitaria pública, e cumprir os dereitos humanos e constitucionais, así como as leis e disposicións vixentes. Ha de ser prioritaria o cofinanciamento de centros hospitalarios e de atención especializada para as comarcas periféricas que se atopen a máis de trinta minutos por estrada do hospital de referencia.

É tamén imprescindible que as competencias autonómicas en materia de saúde estean coordinadas e que exista a obriga de establecer Convenios Sanitarios que faciliten a atención completa ás poboacións limítrofes, en especial para aqueles pacientes que necesiten unha asistencia rápida e eficaz. Farase tamén posible a elección do centro por proximidade, con independencia da Comunidade Autónoma na que se resida, para a atención ambulatoria ou hospitalaria.

PODEMOS.

